

NEGERI SEMBILAN

Warta Kerajaan

DITERBITKAN DENGAN KUASA

GOVERNMENT OF NEGERI SEMBILAN GAZETTE

PUBLISHED BY AUTHORITY

Jil. 56
No. 26

1hb Mac 2004

TAMBAHAN No. 5
ENAKMEN

Enakmen yang berikut yang telah diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri, Negeri Sembilan pada 11 November 2003, adalah diisyiharkan untuk makluman umum:

No. Enakmen	Tajuk ringkas	Muka Surat
11	Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 2003	221

The following Enactment passed by the Legislative Assembly, Negeri Sembilan on the 11 November 2003, is published for general information:

Enactment No.	Short title	Page
11	Islamic Family Law (Negeri Sembilan) Enactment 2003	305

**ENAKMEN UNDANG-UNDANG
KELUARGA ISLAM
(NEGERI SEMBILAN) 2003**

SUSUNAN SEKSYEN

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Seksyen

1. Tajuk ringkas dan permulaan kuat kuasa
2. Tafsiran
3. Kecualian prerogatif
4. Pemakaian
5. Kriteria bagi memutuskan sama ada seseorang itu orang Islam
6. Perkahwinan yang masih wujud hendaklah disifatkan didaftarkan di bawah Enakmen ini dan boleh dibubarkan hanya di bawah Enakmen ini

BAHAGIAN II

PERKAHWINAN

7. Orang yang boleh mengakadnikahkan perkahwinan
8. Umur minimum untuk perkahwinan
9. Pertalian yang melarang perkahwinan
10. Orang daripada agama lain
11. Perkahwinan tidak sah
12. Perkahwinan yang tidak boleh didaftarkan
13. Persetujuan dikehendaki
14. Perkahwinan seseorang perempuan
15. Pertunangan

Permuadian Kepada Perkahwinan

Sekayon

16. Permohonan untuk kebenaran berkahwin
17. Mengeluarkan kebenaran berkahwin
18. Rujukan kepada dan tindakan oleh Hakim Syarie
19. Kebenaran perlu sebelum akad nikah
20. Tempat perkahwinan
21. Mas kahwin dan pemberian
22. Catatan dalam Daftar Perkahwinan
23. Poligami
24. Akad nikah perkahwinan di Kedutaan-Kedutaan, dsb., Malaysia di luar negeri

BAHAGIAN III

PENDAFTARAN PERKAHWINAN

25. Pendaftaran
26. Perakuan nikah dan *ta'liq*
27. Melaporkan perkahwinan yang terbatal atau tidak sah
28. Pelantikan Ketua Pendaftar, Pendaftar, Timbalan dan Penolong Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam
29. Buku dan Daftar hendaklah disimpan mengenai semua perkahwinan
30. Salinan-salinan catatan hendaklah dihantar kepada Ketua Pendaftar
31. Pendaftaran perkahwinan luar negara oleh orang yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan
32. Daftar yang tidak diakui di sisi undang-undang
33. Pendaftaran sukarela perkahwinan-perkahwinan orang Islam yang diakadnikahkan dahulunya di bawah mana-mana undang-undang
34. Kesan pendaftaran di sisi undang-undang

BAHAGIAN IV

PENALTI DAN PELBAGAI PERUNTUKAN
BERHUBUNGAN DENGAN AKAD NIKAH DAN
PENDAFTARAN PERKAHWINAN

Seksyen

35. Kemungkinan untuk di hadapan Pendaftar dalam masa yang ditetapkan
36. Pelanggaran seksyen 32
37. Gangguan terhadap perkahwinan
38. Akuan atau pernyataan palsu untuk membolarkan perkahwinan
39. Akad nikah perkahwinan yang tidak dibenarkan
40. Kesalahan-kesalahan berhubungan dengan akad nikah perkahwinan
41. Kebenaran untuk mendakwa
42. Membetulkan kesilapan
43. Pemeriksaan Daftar Perkahwinan dan indeks perkahwinan
44. Bukti

BAHAGIAN V

PEMBUBARAN PERKAHWINAN

45. Takat kuasa untuk membuat sesuatu perintah
46. Pertukaran agama
47. Perceraian dengan *talaq* atau dengan perintah
48. Timbang tara oleh Hakam
49. Perceraian *khuf'* atau cerai tebus *talaq*
50. Perceraian di bawah *ta'liq* atau janji
51. Perceraian dengan *li'an*
52. Hidup semula sebagai suami isteri atau *rufu'*
53. Perintah untuk membubarkan perkahwinan atau untuk *fasakh*
54. Anggapan mati
55. Penyenggaraan Daftar Perceraian dan Pembatalan
56. Pendaftaran perceraian
57. Pendaftaran perceraian di luar Mahkamah
58. *Mur'ah* atau pemberian saguhati kepada perempuan yang diceraikan tanpa sebab yang patut
59. Hak terhadap mas kahwin, dsb., tidak akan tersentuh

BAHAGIAN VI

NAFKAH ISTERI, ANAK DAN LAIN-LAIN

Seksyen

60. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi isteri, dan kesan *nusyuz*
61. Kuasa Mahkamah untuk memerintah nafkah bagi seseorang tertentu
62. Penaksiran nafkah
63. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberikan bagi nafkah
64. Mengkompaun nafkah
65. Lamanya tempoh perintah nafkah
66. Hak terhadap nafkah atau pemberian selepas perceraian
67. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah nafkah
68. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian nafkah
69. Nafkah yang kena dibayar di bawah perintah Mahkamah tidak boleh dipindahkan hakmiliknya
70. Menuntut tuggakan nafkah
71. Nafkah sementara
72. Hak tempat tinggal
73. Kewajipan menanggung nafkah anak
74. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi kanak-kanak
75. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran bagi nafkah seseorang anak
76. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah mengenai penjagaan atau nafkah seseorang anak
77. Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian penjagaan atau nafkah seseorang anak
78. Menuntut tuggakan nafkah seseorang anak
79. Kewajipan untuk menanggung nafkah kanak-kanak yang diterima sebagai anggota keluarga
80. Lamanya tempoh perintah bagi nafkah anak
81. Kewajipan untuk menanggung nafkah anak-anak tidak sah taraf

BAJIACIAN VII

PENJAGAAN

Hadkanah atau Penjagaan Kanak-Kanak

Seksyen

82. Orang yang berhak menjaga kanak-kanak
83. Kelayakan-kelayakan yang perlu untuk penjagaan
84. Bagaimana hak penjagaan hilang
85. Lamanya penjagaan
86. Penjagaan anak-anak tidak sah taraf
87. Kuasa Mahkamah untuk membuat perintah mengenai penjagaan
88. Perintah tertakluk kepada syarat-syarat

Penjagaan ke atas Orang Dan Harta

89. Orang yang berhak kepada penjagaan
90. Kuasa ke atas harta tak alih dan harta alih
91. Pelantikan penjaga oleh Mahkamah
92. Pelantikan ibu sebagai penjaga melalui wasiat
93. Penjagaan bersama dengan ibu
94. Perubahan kuasa penjagaan harta
95. Pemecatan penjaga
96. Cagaran hendaklah diberikan
97. Had kuasa bagi penjaga yang dilantik oleh Mahkamah
98. Penjaga tidak boleh memberi akuan penyelesaian mengenai harta modal
99. Penjaga boleh menanggung kanak-kanak daripada pendapatan
100. Perintah khas mengenai harta kecil
101. Permohonan untuk mendapatkan pendapat, dsb.
102. Perintah larangan oleh Mahkamah
103. Penjaga bagi anak yatim
104. Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang nasihat pegawai-pegawai kebajikan, dsb.
105. Kuasa Mahkamah untuk menghalang anak dibawa keluar dari Malaysia

Ratif-Ratif Lain

Seksyon

106. Kuasa Mahkamah untuk mengetepikan dan menahan perpindahan-perpindahan yang dimaksudkan untuk mengecewakan tuntutan-tuntutan nafkah
107. Injunksi terhadap gangguan atau pencerobohan
108. Perintah tegahan melupuskan harta sepencarian

BAHAGIAN VIII

PELBAGAI

109. Pengiktirafan perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Negeri Sembilan
110. Pengiktirafan perkahwinan yang dilakukan di Kedutaan-Kedutaan, dsb., di Malaysia

Ketakhtaran Anak

111. Siapakah yang diiktikad sebagai bapa
112. Kelahiran lebih empat tahun selepas pembubaran perkahwinan
113. Kelahiran selepas pengakuan bahawa 'iddah telah tamat
114. Persetubuhan *syubhat*
115. Syarat-syarat bagi pengakuan yang sah
116. Anggapan dari pengakuan boleh dipatahkan
117. Pengakuan oleh perempuan yang sedang dalam 'iddah
118. Mengakui seorang lain sebagai ibu atau bapa
119. Pengakuan selain sebagai anak, ibu atau bapa
120. Pengakuan tidak boleh dibatalkan

Perintah Supaya Hidup Bersama Semula

121. Permohonan oleh isteri atau suami yang ditinggal langsung

Pembahagian Harta Sepencarian

122. Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan pembahagian harta sepencarian

Rayuan

123. Rayuan

BAHAGIAN IX

PENALTI

Seksyen

124. Poligami tanpa kebenaran Mahkamah
125. Perceraian di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah
126. Tidak membuat laporan
127. Meninggal langsung isteri atau suami
128. Menganiaya isteri atau suami
129. Tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isteri
130. Isteri tidak menurut perintah
131. Percubaan menjadi murtad untuk membatalkan perkahwinan
132. Persetubuhan luar nikah antara orang yang bercerai
133. Kecuaian dengan sengaja untuk mematuhi perintah
134. Percubaan dan pensubahatan

BAHAGIAN X

AM

135. Kuasa untuk membuat kaedah-kaedah
136. Pemansuhan

JADUAL

NEGERI SEMBILAN
ENAKMEN No. 11 tahun 2003

**SEBAGAI TANDA PERSETUJUAN DAN KEBENARAN
 KAMI DAN UNDANG YANG EMPAT SERTA
 TENGKU BESAR TAMPIN**

(MOHOR KERAJAAN)

**TUANKU JA'AFAR IBNI
 ALMARHUM TUANKU
 ABDUL RAHMAN**
*Yang di-Pertuan Besar
 Negeri Sembilan*

28 Februari 2004

Suatu Enakmen bagi meminda dan menyatukan peruntukan-peruntukan Undang-Undang Keluarga Islam mengenai perkahwinan, perceraian, nafkah, penjagaan dan perkara-perkara lain yang berkaitan dengan kehidupan keluarga.

[ ]

DIKANUNKAN oleh Yang Maha Mulia dan Undang Yang Empat serta Tengku Besar Tampin, dengan nasihat dan persetujuan Dewan Negeri seperti berikut:

BAHAGIAN I

PERMULAAN

I. (1) Enakmen ini bolehlah dinamakan Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 2003.

(2) Enakmen ini hendaklah mula berkuat kuasa pada tarikh yang ditetapkan oleh Yang di-Pertuan Besar melalui pemberitahuan dalam *Warta* dan Yang di-Pertuan Besar boleh melantik tarikh yang berlainan bagi Bahagian atau peruntukan yang berlainan dalam Enakmen ini.

Tajuk ringkas
dan
permulaan
kuat kuasa.

Tafsiran.

2. (1) Dalam Enakmen ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“anak dara” ertinya seorang perempuan yang belum pernah bersetubuh, sama ada sudah berkahwin atau belum;

“*baligh*” ertinya umur baligh mengikut Hukum Syarak;

“*balu*” ertinya seseorang perempuan yang suaminya telah mati;

“*bermastautin*” ertinya tinggal tetap atau pada kelazimannya bermukim dalam sesuatu kawasan yang tertentu;

“*darar syari’e*” ertinya bahaya yang menyentuh isteri mengenai agama, nyawa, tubuh badan, akal fikiran, maruah atau harta benda mengikut yang biasanya diakui oleh Hukum Syarak;

“*duda*” ertinya seseorang lelaki yang isterinya telah mati;

“Enakmen Pentadbiran” ertinya Enakmen Pentadbiran Agama Islam (Negeri Sembilan) 2003;

“*fasakh*” ertinya pembubaran nikah disebabkan oleh sesuatu hal keadaan yang diharuskan oleh Hukum Syarak mengikut seksyen 53;

“Hakim Mahkamah Rayuan Syariah” ertinya seseorang Hakim Mahkamah Rayuan Syariah yang dilantik di bawah subseksyen 57(1) Enakmen Pentadbiran;

“Hakim Syarie” atau “Hakim” ertinya seseorang Hakim Mahkamah Tinggi Syariah atau Mahkamah Rendah Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang dilantik di bawah subseksyen 58(1) atau 59(1) Enakmen Pentadbiran;

“harta sepencarian” ertinya harta yang diperoleh oleh suami dan isteri sama ada secara langsung atau tidak langsung semasa perkahwinan berkuat kuasa mengikut syarat-syarat yang ditentukan oleh Hukum Syarak;

"Hukum Syarak" ertinya Hukum Syarak mengikut Mazhab Shafie atau mengikut mana-mana satu Mazhab Hambali, Hanafi atau Maliki;

"*iqrar*" ertinya suatu pengakuan yang dibuat oleh seseorang, secara bertulis atau lisan atau dengan isyarat, menyatakan bahawa dia mempunyai kewajipan atau tanggungan terhadap seseorang lain berkenaan dengan sesuatu hak;

"janda" ertinya seseorang perempuan yang telah bernikah dan diceraikan setelah bersetubuh;

"kariah masjid", berhubung dengan sesuatu masjid, ertinya kawasan yang sempadannya ditetapkan di bawah seksyen 86 Enakmen Pentadbiran yang di dalamnya masjid itu terletak;

"Ketua Pendaftar" ertinya Ketua Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam yang dilantik di bawah seksyen 28;

"Ketua Pendakwa Syarie" ertinya pegawai yang dilantik di bawah subseksyen 78(1) Enakmen Pentadbiran;

"Mahkamah Rayuan Syariah" ertinya Mahkamah Rayuan Syariah yang ditubuhkan di bawah subseksyen 43(3) Enakmen Pentadbiran;

"Mahkamah Syariah" atau "Mahkamah" ertinya Mahkamah Rendah Syariah atau Mahkamah Tinggi Syariah, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang ditubuhkan di bawah subseksyen 55(1) atau 55(2) Enakmen Pentadbiran;

"Majlis" ertinya Majlis Agama Islam Negeri Sembilan yang ditubuhkan di bawah subseksyen 4(1) Enakmen Pentadbiran;

"mas kahwin" ertinya pembayaran kahwin yang wajib dibayar di bawah Hukum Syarak oleh suami kepada isteri pada masa perkahwinan diakadnikahkan, sama ada berupa

wang yang sebenarnya dibayar atau diakui sebagai hutang dengan atau tanpa cagaran, atau berupa sesuatu yang menurut Hukum Syarak, dapat dinilai dengan wang;

“*mut’ah*” ertinya bayaran sagu hati yang diberikan dari segi Hukum Syarak kepada isteri yang diceraikan;

“*nasab*” ertinya keturunan yang berasaskan pertalian darah yang sah;

“Negeri” termasuklah Wilayah-Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya;

“Peguam Syarie” ertinya orang yang diterima di bawah seksyen 80 Enakmen Pentadbiran sebagai Peguam Syarie;

“pemberian” ertinya pemberian sama ada dalam bentuk wang atau benda-benda yang diberikan oleh suami kepada isteri pada masa perkahwinan;

“Pendaftar” ertinya Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju’* Orang Islam yang dilantik di bawah seksyen 28 dan termasuk Timbalan Pendaftar dan Penolong Pendaftar;

“persetubuhan *syubhah*” ertinya persetubuhan yang dilakukan atas anggapan sah akad nikah akan tetapi sebenarnya akad itu tidak sah (*fasid*) atau persetubuhan yang berlaku secara tersilap dan termasuk mana-mana persetubuhan yang tidak dihukum *Had* dalam Islam;

“*ruju’*” ertinya kembali kepada nikah yang asal;

“sesusuan” ertinya penyusuan bayi dengan perempuan yang bukan ibu kandungnya sekurang-kurangnya sebanyak lima kali yang mengenyangkan dalam masa umurnya dua tahun ke bawah;

“*ta’liq*” ertinya lafaz perjanjian yang dibuat oleh suami selepas akad nikah mengikut Hukum Syarak dan peruntukan Enakmen ini;

"tarikh yang ditetapkan" ertinya tarikh yang ditetapkan di bawah seksyen 1 untuk mula berkuatkuasanya Enakmen ini;

"tidak sah taraf" berhubung dengan seseorang anak, ertinya dilahirkan di luar nikah dan bukan anak daripada persetubuhan *syubhah*;

"wali *Mujbir*" ertinya bapa atau datuk sebelah bapa dan ke atas;

"wali Raja" ertinya wali yang ditauliahkan oleh Yang di-Pertuan Agong, dalam hal Wilayah Persekutuan, Melaka, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak, atau oleh Raja, dalam hal mana-mana Negeri lain, untuk mengahwinkan perempuan yang tidak mempunyai wali dari nasab.

(2) Semua perkataan dan ungkapan yang digunakan dalam Enakmen ini dan yang tidak ditakrifkan tetapi ditakrifkan dalam Bahagian I Akta Tafsiran 1948 dan *Acta 388* 1967 masing-masing mempunyai pengertian yang diberikan kepadanya dalam Bahagian itu setakat yang pengertian itu tidak bercanggah dengan Hukum Syarak.

(3) Bagi mengelakkan keraguan tentang identiti atau pentafsiran perkataan-perkataan dan ungkapan-ungkapan yang digunakan dalam Enakmen ini yang disenaraikan dalam Jadual, rujukan bolehlah dibuat kepada tulisan Arab bagi perkataan-perkataan dan ungkapan-ungkapan itu yang ditunjukkan bersetentangan dengannya dalam Jadual itu.

(4) Yang di-Pertuan Besar melalui perintah boleh dari semasa ke semasa meminda, memotong daripada, atau menambah kepada, Jadual itu.

3. Tiada apa-apa jua dalam Enakmen ini boleh mengurangkan atau menyentuh hak dan kuasa prerogatif ^{Kecualian prerogatif.} Yang di-Pertuan Besar sebagai Ketua Agama Islam di dalam Negeri Sembilan sebagaimana yang ditetapkan dan dinyatakan dalam Undang-Undang Tubuh Kerajaan Negeri Sembilan 1959. *GN. 214/1959.*

4. Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan dengan nyata selainnya, Enakmen ini terpakai bagi semua orang Islam yang tinggal di dalam Negeri Sembilan dan bagi semua orang Islam yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan tetapi tinggal di luar Negeri itu.
5. Jika bagi maksud Enakmen ini timbul apa-apa soal tentang sama ada seseorang itu orang Islam, soal itu hendaklah diputuskan mengikut kriteria reputasi am, tanpa membuat apa-apa percubaan untuk mempersoalkan keimanan, kepercayaan, kelakuan, perangai, watak, perbuatan atau kemungkiran orang itu.
6. (1) Tiada apa-apa jua dalam Enakmen ini boleh menyentuh kesahan mana-mana perkahwinan Islam yang telah diakadnikahkan di bawah mana-mana undang-undang di mana-mana jua pun sebelum tarikh yang ditetapkan.

(2) Perkahwinan sedemikian, jika sah di bawah undang-undang yang di bawahnya perkahwinan itu telah diakadnikahkan, hendaklah disifatkan sebagai didaftarkan di bawah Enakmen ini.

(3) Tiap-tiap perkahwinan sedemikian, melainkan jika tidak diakui di bawah undang-undang yang di bawahnya perkahwinan itu telah diakadnikahkan, hendaklah terus wujud sehingga dibubarkan—
  - (a) dengan kematian salah seorang pihak yang berkahwin itu;
  - (b) dengan apa-apa *talaq* sebagaimana yang dilafazkan di bawah Enakmen ini;
  - (c) dengan perintah Mahkamah yang mempunyai bidang kuasa berwibawa; atau
  - (d) dengan penetapan pembatalan yang dibuat oleh Mahkamah yang mempunyai bidang kuasa berwibawa.

BAHAGIAN II

PERKAHWINAN

7. (1) Sesuatu perkahwinan di Negeri Sembilan hendaklah mengikut peruntukan Enakmen ini dan hendaklah diakadnikahkan mengikut Hukum Syarak oleh—

- (a) wali di hadapan Ketua Pendaftar atau Pendaftar;
- (b) wakil wali di hadapan dan dengan kebenaran Ketua Pendaftar atau Pendaftar; atau
- (c) Ketua Pendaftar atau Pendaftar sebagai wakil wali.

Orang yang boleh mengakad-nikahkan perkahwinan.

(2) Jika sesuatu perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang tidak mempunyai wali daripada nasab, mengikut Hukum Syarak, perkahwinan itu hendaklah diakadnikahkan hanya oleh wali Raja.

8. Tiada perkahwinan boleh diakadnikahkan di bawah Enakmen ini jika lelaki itu berumur kurang daripada lapan belas tahun atau perempuan itu berumur kurang daripada enam belas tahun kecuali jika Hakim Syarie telah memberikan kebenarannya secara bertulis dalam hal keadaan tertentu.

Umur minimum untuk perkahwinan.

9. (1) Tiada seseorang lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab nasab, berkahwin dengan—

Persalinan yang melerang perkahwinan.

- (a) ibunya atau bapanya;
- (b) neneknya atau datuknya hingga ke atas, sama ada dari sebelah bapanya atau dari sebelah ibunya;
- (c) anak perempuannya atau anak lelakinya dan cucu perempuannya atau cucu lelakinya hingga ke bawah;
- (d) saudara perempuannya atau saudara lelakinya sebu seba, saudara perempuannya atau saudara lelakinya seba, dan saudara perempuannya atau saudara lelakinya sebu;

- (e) anak perempuan atau anak lelaki kepada saudara lelaki atau saudara perempuan hingga ke bawah;
- (f) ibu saudaranya atau bapa saudaranya sebelah bapanya hingga ke atas; dan
- (g) ibu saudaranya atau bapa saudaranya sebelah ibunya hingga ke atas.

(2) Tiada seseorang lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab pertalian perkahwinan, berkahwin dengan —

- (a) ibu mertuanya atau bapa mertuanya hingga ke atas;
- (b) ibu tirinya atau bapa tirinya, iaitu isteri bapanya atau suami ibunya;
- (c) nenek tirinya atau datuk tirinya, iaitu isteri kepada datuknya atau suami kepada neneknya, sama ada dari sebelah bapanya atau sebelah ibunya;
- (d) menantunya, lelaki atau perempuan; dan
- (e) anak perempuan tirinya atau anak lelaki tirinya hingga ke bawah daripada isteri atau suami yang perkahwinan telah disatukan.

(3) Tiada seseorang lelaki atau perempuan, mengikut mana-mana yang berkenaan, boleh, oleh sebab sesusuan, berkahwin dengan seseorang perempuan atau seseorang lelaki yang ada hubungan dengannya melalui penyusuan dalam hal, jika hubungan itu adalah melalui kelahiran dan bukan melalui penyusuan, perempuan atau lelaki itu akan dilarang berkahwin dengannya oleh sebab nasab atau pertalian perkahwinan.

(4) Tiada seseorang lelaki boleh mempunyai lebih daripada satu isteri pada satu masa jika isteri-isteri itu mempunyai talian antara satu sama lain melalui nasab, pertalian perkahwinan, atau sesusuan yang kerananya perkahwinan antara mereka tidak sah mengikut Hukum Syarak.

- 10.** (1) Tiada seseorang lelaki boleh berkahwin dengan seseorang bukan Islam kecuali scorang Kitabiyah. Orang daripada agama lain.
- (2) Tiada sescorang perempuan boleh berkahwin dengan sescorang bukan Islam.
- 11.** Sesuatu perkahwinan adalah tidak sah melainkan jika cukup semua syarat yang perlu menurut Hukum Syarak untuk menjadikannya sah. Perkahwinan tidak sah.
- 12.** (1) Sesuatu perkahwinan yang bersalahan dengan Enakmen ini tidak boleh didaftarkan di bawah Enakmen ini. Perkahwinan yang tidak boleh daftarkan.
- (2) Walau apa pun subseksyen (1) dan tanpa menjasaskan subseksyen 40(2), sesuatu perkahwinan yang telah diakadnikahkan berlawanan dengan mana-mana peruntukan Bahagian ini tetapi sebaliknya sah mengikut Hukum Syarak boleh didaftarkan di bawah Enakmen ini dengan perintah daripada Mahkamah.
- 13.** Sesuatu perkahwinan adalah tidak diakui dan tidak boleh didaftarkan di bawah Enakmen ini melainkan jika kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu telah bersetuju terhadapnya, dan sama ada— Persetujuan dikelihndaki.
- (a) wali pihak perempuan telah bersetuju terhadap perkahwinan itu mengikut Hukum Syarak; atau
- (b) Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat di mana pihak perempuan itu bermastautin atau mana-mana orang yang diberi kuasa secara am atau khas bagi maksud itu oleh Hakim Syarie itu telah, selepas penyiasatan wajar di hadapan semua pihak yang berkenaan, memberikan persetujuannya untuk perkahwinan itu diakadnikahkan oleh wali Raja mengikut Hukum Syarak; persetujuan tersebut boleh diberikan jika perempuan itu tidak mempunyai wali daripada

nasab mengikut Hukum Syarak atau jika wali tidak dapat ditemui atau jika wali enggan memberikan persetujuannya tanpa sebab yang mencukupi.

Perkahwinan seseorang perempuan.

14. (1) Tiada seseorang perempuan boleh, semasa perkahwinannya dengan seorang lelaki wujud, berkahwin dengan seseorang lelaki lain.

(2) Jika perempuan itu ialah seorang janda –

- (a) tertakluk kepada perenggan (c), dia tidak boleh, pada bila-bila masa sebelum tamat tempoh 'iddahnya, yang hendaklah dikira mengikut Hukum Syarak, berkahwin dengan mana-mana orang melainkan kepada lelaki yang tenggannya dia akhir sekali bercerai;
- (b) dia tidak boleh berkahwin melainkan jika dia telah mengemukakan –
  - (i) suatu surat perakuan cerai yang sah yang dikeluarkan di bawah undang-undang yang sedang berkuat kuasa;
  - (ii) suatu salinan yang diperakui bagi catatan yang berkaitan dengan perceraianya dalam daftar perceraian yang berkenaan; atau
  - (iii) suatu perakuan, yang boleh diberikan atas permohonannya selepas penyiasatan yang wajar oleh Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat di mana permohonan itu dibuat, yang bermaksud bahawa dia ialah seorang janda; dan
- (c) jika perceraian itu adalah dengan *ba-in kubra*, iaitu tiga *talaq*, dia tidak boleh berkahwin semula dengan suaminya yang dahulu itu, melainkan jika dia telah berkahwin dengan sah dengan

seorang lain dan dia telah disetubuhi oleh seorang lain itu semasa perkahwinan itu dan perkahwinan itu dibubarkan kemudiannya dengan sah dan setelah habis 'iddahnya.

(3) Jika perempuan itu mendakwa bahawa dia telah bercerai sebelum dia telah disetubuhi oleh suaminya semasa perkahwinan itu, dia tidak boleh, dalam masa biasa 'iddah bagi sesuatu perceraian, berkahwin dengan mana-mana orang yang lain daripada suaminya yang dahulu itu, kecuali dengan kebenaran Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat perempuan itu bermastautin.

(4) jika perempuan itu ialah seorang balu—

- (a) dia tidak boleh berkahwin dengan mana-mana orang pada bila-bila masa sebelum tamat tempoh 'iddahnya yang hendaklah dikira mengikut Hukum Syarak; dan
- (b) dia tidak boleh berkahwin melainkan jika dia telah mengemukakan surat perakuan kematian suaminya atau dengan cara lain membuktikan kematian suaminya.

15. Jika mana-mana orang telah mengikat suatu Pertunangan mengikut Hukum Syarak, sama ada secara lisan atau secara bertulis, dan sama ada dengan sendirinya atau melalui seorang perantaraan, dan kemudiannya enggan berkahwin dengan pihak yang satu lagi itu tanpa apa-apa sebab yang sah, sedangkan pihak yang satu lagi bersetuju berkahwin dengannya, maka pihak yang mungkir adalah bertanggungan untuk memulangkan pemberian-pemberian pertunangan, jika ada, atau nilainya dan membayar apa-apa wang yang telah dibelanjakan dengan suci hati oleh atau bagi pihak yang satu lagi sebagai persediaan bagi perkahwinan itu, dan yang demikian itu boleh dituntut melalui tindakan dalam Mahkamah.

Permulaan Kepada Perkahwinan

Permohonan untuk kebenaran berkahwin.

16. (1) Apabila sesuatu perkahwinan dikehendaki untuk diakadnikahkan di dalam Negeri Sembilan tiap-tiap satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu hendaklah memohon dalam borang yang ditetapkan untuk kebenaran berkahwin kepada Pendaftar bagi kariah masjid di mana pihak perempuan itu bermastautin.

(2) Jika lelaki itu bermastautin di kariah masjid yang berlainan daripada kariah masjid perempuan itu, atau bermastautin di mana-mana Negeri, permohonannya hendaklah mengandungi kebenaran serta pernyataan Pendaftar bagi daerah atau oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang bermaksud bahawa sejauh yang dapat dipastikannya perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu adalah benar.

(3) Permohonan setiap satu pihak berserta Sijil Kursus Praperkahwinan Islam yang diiktirafkan hendaklah disampaikan kepada Pendaftar sekurang-kurangnya tujuh hari sebelum tarikh yang dicadangkan bagi perkahwinan itu, tetapi Pendaftar boleh membenarkan masa yang lebih singkat dalam mana-mana hal tertentu.

(4) Permohonan kedua-dua pihak hendaklah dianggap sebagai suatu permohonan bersama.

Mengeluarkan kebenaran berkahwin.

17. Tertakluk kepada seksyen 18, Pendaftar, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu, tentang kesahan perkahwinan yang dicadangkan itu, dan, jika pihak lelaki itu sudah berkahwin, bahawa kebenaran yang dikehendaki oleh seksyen 23 telah diberikan, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dan setelah dibayar fi yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.

Rujukan
kepada dan
tindakan oleh
Hakim
Syarie.

18. (1) Dalam mana-mana hal yang berikut, iaitu—

- (a) jika salah satu pihak kepada perkahwinan yang dicadangkan itu adalah di bawah umur yang dinyatakan dalam seksyen 8;
- (b) jika pihak perempuan ialah seorang yang baginya subseksyen 14(3) terpakai; atau
- (c) jika pihak perempuan tidak mempunyai wali daripada nasab, mengikut Hukum Syarak,

maka Pendaftar hendaklah, merujukkan permohonan itu kepada Hakim Syarie yang mempunyai bidang kuasa di tempat perempuan itu bermastautin.

(2) Hakim Syarie, apabila berpuas hati tentang kebenaran perkara-perkara yang disebut dalam permohonan itu dan tentang kesahan perkahwinan yang dicadangkan itu dan bahawa kes itu ialah kes yang mewajarkan pemberian kebenaran bagi maksud-maksud seksyen 8, atau kebenaran bagi maksud-maksud subseksyen 14(3), atau persetujuannya terhadap perkahwinan itu diakadnikahkan oleh wali raja bagi maksud-maksud perenggan 13(b), mengikut mana-mana yang berkenaan, hendaklah, pada bila-bila masa selepas permohonan itu dirujukkan kepadanya dan apabila dibayar fi yang ditetapkan, mengeluarkan kepada pemohon kebenarannya untuk berkahwin dalam borang yang ditetapkan.

19. Tiada sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan melainkan jika suatu kebenaran berkahwin telah diberikan—

Kebenaran
perlu
sebelum akad
nikah.

- (a) oleh Pendaftar di bawah seksyen 17 atau oleh Hakim Syarie di bawah seksyen 18, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan; atau
- (b) oleh pihak berkuasa yang hak bagi sesuatu Negeri, jika perkahwinan itu melibatkan seorang perempuan yang bermastautin di Negeri itu.

Tempat perkahwinan:

20. (1) Tiada sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan kecuali dalam kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin, tetapi Pendaftar atau Hakim Syarie yang memberikan kebenaran berkahwin di bawah seksyen 17 atau 18 boleh memberikan kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan di tempat lain, sama ada di dalam Negeri Sembilan atau di dalam mana-mana Negeri.

(2) Kebenaran di bawah subseksyen (1) bolehlah dinyatakan dalam kebenaran berkahwin yang diberikan di bawah seksyen 17 atau 18.

(3) Walau apa pun subseksyen (1), sesuatu perkahwinan boleh diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain daripada kariah masjid di mana pihak perempuan bermastautin jika—

(a) dalam hal jika perempuan itu bermastautin di dalam Negeri Sembilan, kebenaran berkahwin telah diberikan di bawah seksyen 17 atau 18 dan kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain telah diberikan di bawah subseksyen (1); atau

(b) dalam hal jika perempuan itu bermastautin di dalam sesuatu Negeri, kebenaran untuk perkahwinan itu diakadnikahkan dalam kariah masjid yang lain telah diberikan oleh pihak berkuasa yang hak bagi Negeri itu.

Mas kahwin dan pemberian:

21. (1) Mas kahwin hendaklah dibayar oleh pihak lelaki atau wakilnya kepada pihak perempuan atau wakilnya di hadapan orang yang mengakadnikahkan perkahwinan itu dan sekurang-kurangnya dua orang saksi lain.

(2) Pendaftar hendaklah, mengenai tiap-tiap perkahwinan yang hendak didaftarkan olehnya, menentukan dan merekodkan—

(a) nilai dan butir-butir lain mas kahwin itu;

- (b) nilai dan butir-butir lain apa-apa pemberian;
- (c) nilai dan butir-butir lain apa-apa bahagian mas kahwin atau pemberian atau kedua-duanya yang telah dijanjikan tetapi tidak dijelaskan pada masa akad nikah itu, dan tarikh yang dijanjikan untuk penjelasan; dan
- (d) butir-butir cagaran yang diberikan bagi menjelaskan apa-apa mas kahwin atau pemberian.

22. (1) Sebaik selepas akad nikah sesuatu perkahwinan dilakukan, Pendaftar hendaklah mencatatkan butir-butir yang ditetapkan dan (*ta'liq*) yang ditetapkan atau *ta'liq* lain bagi perkahwinan itu dalam Daftar Perkahwinan.

Catatan
dalam Daftar
Perkahwinan.

(2) Catatan itu hendaklah diakusaksikan oleh pihak-pihak kepada perkahwinan itu, oleh wali, dan dua orang saksi, selain Pendaftar, yang hadir semasa perkahwinan itu diakadnikahkan.

(3) Catatan itu hendaklah kemudiannya ditandatangani oleh Pendaftar itu.

23. (1) Tiada seorang pun lelaki semasa wujudnya suatu perkahwinan boleh, kecuali dengan mendapat kebenaran terlebih dahulu secara bertulis daripada Mahkamah, membuat akad nikah perkahwinan yang lain dengan perempuan lain.

(2) Tiada perkahwinan yang diakadnikahkan tanpa kebenaran di bawah subseksyen (1) boleh didaftarkan di bawah Enakmen ini melainkan jika Mahkamah berpuas hati bahawa perkahwinan itu adalah sah mengikut Hukum Syarak dan Mahkamah telah memerintahkan supaya perkahwinan itu didaftarkan tertakluk kepada seksyen 124.

(3) Subseksyen (1) terpakai bagi perkahwinan di dalam Negeri Sembilan seseorang lelaki yang bermastautin di dalam atau di luar Negeri Sembilan dan perkahwinan di luar Negeri Sembilan seseorang lelaki yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan.

(4) Permohonan untuk kebenaran hendaklah dikemukakan kepada Mahkamah mengikut cara yang ditetapkan dan hendaklah disertai dengan suatu *igrar* menyatakan alasan-alasan mengapa perkahwinan yang dicadangkan itu dikatakan patut atau perlu, pendapanan pemohon pada masa itu, butir-butir komitmennya dan kewajipan dan liabiliti kewangannya yang boleh ditentukan, bilangan orang tanggungannya, termasuk orang yang akan menjadi orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu, dan sama ada izin atau pandangan isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada telah diperoleh terhadap perkahwinannya yang dicadangkan itu.

(5) Apabila diterima permohonan itu, Mahkamah hendaklah memanggil pemohon, isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada, bakal isteri, wali kepada bakal isteri, jika ada, dan orang lain yang difikirkan oleh Mahkamah boleh memberikan maklumat mengenai perkahwinan yang dicadangkan itu untuk hadir apabila permohonan itu didengar, yang hendaklah dilakukan dalam Mahkamah tertutup, dan Mahkamah boleh memberikan kebenaran yang dipohon itu jika berpuas hati—

- (a) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu adalah patut atau perlu, dengan mengambil kira, antara lain, hal-hal keadaan yang berikut, iaitu, kemandulan, keuzuran jasmani, ketidaklayakan dari segi jasmani untuk persetubuhan, keingkaran sengaja untuk mematuhi perintah untuk pemulihan hak-hak persetubuhan, atau gila di pihak isteri atau isteri-isteri yang sedia ada;
- (b) bahawa pemohon mempunyai kemampuan yang membolehkan dia menanggung, sebagaimana yang dikehendaki oleh Hukum Syarak, semua isteri dan orang tanggungannya, termasuk orang yang akan menjadi orang-orang tanggungannya berikutan dengan perkahwinan yang dicadangkan itu;
- (c) bahawa pemohon akan berupaya memberikan layanan yang adil kepada semua isterinya mengikut kehendak Hukum Syarak; dan

- (d) bahawa perkahwinan yang dicadangkan itu tidak akan menyebabkan *darar syari'e* kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada.
- (6) Suatu salinan permohonan di bawah subseksyen (4) dan *iqrar* yang dikehendaki oleh subseksyen itu hendaklah disampaikan bersama dengan surat panggilan kepada tiap-tiap isteri yang sedia ada dan kepada bakal isteri.
- (7) Mana-mana pihak yang terkilan atau tidak berpuas hati dengan apa-apa keputusan Mahkamah boleh merayu terhadap keputusan itu mengikut cara yang diperuntukkan dalam Enakmen Tatacara *Mal* (Negeri Sembilan) 2003. *En. No. 14/2003.*
- (8) Mana-mana orang yang membuat akad nikah bersalah dengan subseksyen (1) hendaklah membayar dengan serta-merta keseluruhan jumlah mas kahwin dan pemberian yang kena dibayar kepada isteri atau isteri-isteri yang sedia ada, dan jika jumlah itu tidak dibayar sedemikian, bolehlah dituntut sebagai hutang.
- (9) Tatacara bagi akad nikah dan pendaftaran sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini adalah serupa dalam semua perkara dengan yang dipakai bagi perkahwinan-perkahwinan lain yang diakadnikahkan dan didaftarkan di dalam Negeri Sembilan di bawah Enakmen ini.
- (10) Tiap-tiap Mahkamah yang memberikan kebenaran atau memerintahkan supaya sesuatu perkahwinan itu didaftarkan di bawah seksyen ini hendaklah mempunyai kuasa, atas permohonan mana-mana pihak kepada perkahwinan itu—

- (a) untuk menghendaki seseorang untuk membuat pembayaran nafkah kepada isteri atau isteri-isterinya yang sedia ada; atau

(b) untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang telah diperoleh oleh pihak-pihak itu semasa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagikan antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagikan.

Akad nikah
perkahwinan
di
Kedutaan-
Kedutaan,
dsb.,
Malaysia di
luar
negerti.

24. (1) Tertakluk kepada subseksyen (2), perkahwinan boleh diakadnikahkan mengikut Hukum Syarak oleh Pendaftar yang dilantik di bawah subseksyen 28(3) di Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul Malaysia di mana-mana negara yang telah tidak memberitahu Kerajaan Malaysia tentang bantahannya terhadap pengakadnikahan perkahwinan di Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul itu.

(2) Sebelum mengakadnikahkan sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini, Pendaftar hendaklah berpuas hati—

- (a) bahawa satu atau kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu ialah pemastautin Negeri Sembilan;
- (b) bahawa tiap-tiap satu pihak mempunyai keupayaan untuk berkahwin mengikut Hukum Syarak dan Enakmen ini; dan
- (c) bahawa, jika salah satu pihak bukan pemastautin Negeri Sembilan, perkahwinan yang dicadangkan itu, jika diakadnikahkan, akan dikira sebagai sah di tempat di mana pihak itu bermastautin.

(3) Tatacara bagi akad nikah dan pendaftaran perkahwinan di bawah seksyen ini hendaklah serupa dalam semua perkara dengan yang terpakai bagi perkahwinan-perkahwinan lain yang diakadnikahkan dan didaftarkan di dalam Negeri Sembilan di bawah Enakmen ini seolah-olah Pendaftar yang dilantik untuk sesuatu negara asing ialah Pendaftar bagi Negeri Sembilan.

BAHAGIAN III

PENDAFTARAN PERKAHWINAN

25. Perkahwinan selepas tarikh yang ditetapkan tiap-tiap orang yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan dan perkahwinan tiap-tiap orang yang tinggal di luar negeri tetapi bermastautin di dalam Negeri Sembilan hendaklah didaftarkan mengikut Enakmen ini.
26. Apabila mendaftarkan sesuatu perkahwinan dan apabila dibayar kepada fi yang ditetapkan, Pendaftar hendaklah mengeluarkan suatu perakuan nikah dalam borang yang ditetapkan kepada kedua-dua pihak perkahwinan itu dan hendaklah juga mengendorskan *ta'liq* pada perakuan nikah itu.
27. Menjadi kewajipan tiap-tiap orang untuk melaporkan kepada Pendaftar tentang keadaan sesuatu hal yang dalamnya dia berpendapat bahawa sesuatu perkahwinan yang dikatakan adalah terbatal atau bahawa mana-mana perkahwinan yang boleh didaftarkan telah diakadnikahkan bersalah dengan Enakmen ini.
28. (1) Yang di-Pertuan Besar, dengan persetujuan Undang Yang Empat serta Tengku Besar, Tampin, boleh melantik mana-mana pegawai awam yang berkelayakan untuk menjadi Ketua Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam bagi maksud-maksud Enakmen ini, yang hendaklah menjalankan penyeliaan dan kawalan ke atas Pendaftar-Pendaftar dan pendaftaran perkahwinan, perceraian, dan *ruju'* di bawah Enakmen ini.
- (2) Yang di-Pertuan Besar dengan persetujuan Undang Yang Empat serta Tengku Besar, Tampin, boleh melantik beberapa orang yang berkelayakan sebagaimana yang perlu, untuk menjadi Pendaftar, Timbalan Pendaftar atau Penolong Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'*

Pendaftaran
nikah
dan
ta'liq.

Melaporkan
perkahwinan
yang terbatal
atau tidak
sah.

Pelantikan
Ketua
Pendaftar,
Pendaftar,
Timbalan
Pendaftar dan
Penolong
Pendaftar
Perkahwinan,
Perceraian,
dan
Ruju' Orang
Islam.

Orang Islam bagi mana-mana kariah masjid di dalam Negeri Sembilan sebagaimana yang ditentukan dalam pelantikan itu.

(3) Yang di-Pertuan Besar, dengan persetujuan Undang Yang Empat serta Tengku Besar, Tampin boleh, melalui pemberitahuan dalam *Warta*, melantik mana-mana anggota kakitangan diplomatik Malaysia di mana-mana negara untuk menjadi Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam bagi maksud-maksud Enakmen ini di negara itu.

(4) Yang di-Pertuan Besar, dengan persetujuan Undang Yang Empat serta Tengku Besar, Tampin, boleh melantik Ketua Pendaftar dan Pendaftar sebagai Wali Raja mengikut sempadan bidang kuasa sebagaimana yang ditetapkan.

(5) Tiap-tiap orang yang dilantik di bawah subseksyen (2) yang bukan pegawai awam hendaklah disifatkan sebagai pegawai awam bagi maksud-maksud Kanun Keseksaan.

Aksi 374.

Buku dan Daftar hendaklah disimpan mengenai semua perkahwinan.

29. Tiap-tiap Pendaftar hendaklah menyimpan suatu Daftar Perkahwinan dan apa-apa buku sebagaimana yang ditetapkan oleh Enakmen ini atau kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Enakmen ini, dan tiap-tiap perkahwinan yang diakadnikahkan di dalam Negeri Sembilan hendaklah didaftarkan dengan sewajarnya oleh Pendaftar dalam Daftar Perkahwinannya.

Salinan-salinan catatan hendaklah diberikan kepada Ketua Pendaftar.

30. (1) Tiap-tiap Pendaftar hendaklah, dengan seberapa segera yang boleh dilaksanakan selepas akhir tiap-tiap satu bulan, menyerahkan kepada Ketua Pendaftar suatu salinan tiap-tiap catatan yang diperakui benar dan ditandatangani olehnya yang telah dibuat dalam Daftar Perkahwinan.

(2) Semua salinan itu hendaklah disimpan oleh Ketua Pendaftar mengikut apa-apa cara sebagaimana yang ditetapkan dan hendaklah menjadi Daftar Perkahwinan Ketua Pendaftar.

31. (1) Jika mana-mana orang yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan telah berkahwin di luar negara dengan sah mengikut Hukum Syarak, yang bukannya suatu perkahwinan yang didaftarkan di bawah seksyen 24, maka orang itu hendaklah, dalam masa enam bulan selepas tarikh perkahwinan itu, hadir di hadapan Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam yang berhampiran sekali atau yang paling senang didapati di luar negara untuk mendaftarkan perkahwinan itu, dan perkahwinan itu, setelah didaftarkan, hendaklah disifatkan didaftarkan di bawah Enakmen ini.

Pendaftaran perkahwinan luar negara oleh orang yang bermastautin di dalam Negeri Sembilan.

(2) Jika sebelum tamat tempoh enam bulan itu salah satu atau kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu dijangkakan akan kembali ke Negeri Sembilan dan perkahwinan itu belum didaftarkan di luar negara, maka pendaftaran perkahwinan itu hendaklah dibuat dalam masa enam bulan selepas salah satu atau kedua-dua pihak itu mula-mula sampai di Negeri Sembilan dengan cara satu pihak itu atau kedua-dua pihak itu hadir di hadapan mana-mana Pendaftar di dalam Negeri Sembilan dan—

- (a) mengemukakan kepada Pendaftar itu perakuan nikah atau apa-apa keterangan, sama ada lisan atau dokumentar, yang boleh memuaskan hati Pendaftar bahawa perkahwinan itu telah berlaku;
- (b) memberikan apa-apa butir yang dikehendaki oleh Pendaftar untuk pendaftaran perkahwinan itu; dan
- (c) memohon dalam borang yang ditetapkan supaya perkahwinan itu didaftarkan dan menandatangani akuan dalamnya.

(3) Pendaftar boleh mengecualikan satu pihak daripada hadir jika dia berpuas hati bahawa ada sebab yang baik dan cukup bagi pihak itu tidak hadir dan dalam hal yang demikian catatan dalam Daftar Perkahwinan hendaklah termasuk suatu pernyataan tentang sebab pihak itu tidak hadir.

(4) Selepas pendaftaran sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini, suatu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan yang diperakui dan yang ditandatangani oleh Pendaftar hendaklah diserahkan atau dihantar kepada suami dan suatu salinan lagi kepada isteri, dan suatu lagi salinan sah yang diperakui hendaklah dihantar, dalam tempoh yang ditetapkan, kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah menyebabkan semua salinan yang diperakui itu dijilid bersama untuk menjadi Daftar Perkahwinan Orang Islam Luar Negara.

(5) Jika pihak-pihak kepada sesuatu perkahwinan yang dikehendaki didaftarkan di bawah seksyen ini tidak hadir di hadapan Pendaftar dalam tempoh yang dinyatakan dalam subseksyen (1), perkahwinan itu boleh, atas permohonan kepada Pendaftar, didaftarkan kemudian setelah dibayar apa-apa penalti yang ditetapkan.

Daftar yang
tidak
diakui di sisi
undang-
undang.

32. Tiada seseorang, selain Pendaftar boleh —

- (a) menyimpan apa-apa buku yang merupakan atau yang berupa suatu daftar yang disimpan mengikut Enakmen ini; atau
- (b) mengeluarkan kepada mana-mana orang apa-apa dokumen yang merupakan atau yang berupa suatu salinan perakuan perkahwinan atau perakuan perkahwinan yang didaftarkan oleh Pendaftar.

Pendaftaran
sukarela
perkahwinan-
perkahwinan
orang
Islam yang
diakadnikahkan
dahuluaya di
bawah mana-
mana
undang-
undang.

33. (1) Walau apa pun peruntukan seksyen 6 dan 31, pihak-pihak kepada mana-mana perkahwinan mengikut Hukum Syarak yang diakadnikahkan di bawah mana-mana undang-undang sebelum tarikh yang ditetapkan boleh, jika perkahwinan itu belum didaftarkan, memohon pada bila-bila masa kepada Pendaftar dalam borang yang ditetapkan untuk didaftarkan perkahwinan itu.

(2) Pendaftar boleh menghendaki pihak-pihak kepada perkahwinan itu hadir di hadapannya dan mengemukakan apa-apa keterangan mengenai perkahwinan itu, sama ada lisan atau dokumentar, dan memberikan apa-apa butir lain sebagaimana yang dikehendaki olehnya.

(3) Pendaftar boleh, setelah puas hati tentang kebenaran pernyataan-pernyataan yang terkandung dalam permohonan itu, mendaftarkan perkahwinan itu dengan mencatatkan butir-butir mengenainya dalam Daftar Perkahwinan yang ditetapkan bagi maksud ini.

(4) Catatan perkahwinan dalam Daftar Perkahwinan itu hendaklah ditandatangani oleh Pendaftar yang membuat catatan itu dan oleh kedua-dua pihak kepada perkahwinan itu, jika dapat hadir, jika tidak, oleh mana-mana satu pihak yang hadir di hadapan Pendaftar.

(5) Selepas perkahwinan itu didaftarkan, suatu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan yang diperakui dan ditandatangani oleh Pendaftar dan dimeterai dengan meterai jawatannya hendaklah diserahkan atau dihantar kepada suami dan suatu salinan lagi kepada isteri dan suatu salinan ketiga hendaklah dihantar kepada Ketua Pendaftar.

(6) Pendaftar tidak boleh mendaftarkan sesuatu perkahwinan di bawah seksyen ini jika dia berpuas hati bahawa perkahwinan itu tidak sah di bawah Enakmen ini.

34. Tiada apa-apa juga dalam Enakmen ini atau dalam kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Enakmen ini boleh ditafsirkan sebagai menjadikan sah atau tidak sah mana-mana perkahwinan semata-mata oleh sebab perkahwinan itu telah didaftarkan atau tidak didaftarkan, yang selainnya adalah tidak sah atau sah.

Kesan
pendaftaran
di bawah
undang-
undang.

BAHAGIAN IV

PENALTI DAN PELBAGAI PERUNTUKAN BERHUBUNG DENGAN AKAD NIKAH DAN PENDAFTARAN PERKAHWINAN

35. Jika mana-mana orang yang dikehendaki oleh seksyen 31 supaya hadir di hadapan seorang Pendaftar, tidak berbuat demikian dalam masa yang ditetapkan, maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Kesungkiran
untuk hadir
di hadapan
Pendaftar
dalam masa
yang
ditetapkan.

Pelanggaran
seksyen 32.

36. Mana-mana orang yang melanggar seksyen 32 adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi lima ratus ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga bulan atau kedua-duanya; dan bagi kesalahan kali kedua atau yang kemudiannya boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Gangguan
terhadap
perkahwinan.

37. Kecuali jika dibenarkan oleh Hukum Syarak, mana-mana orang yang menggunakan apa-apa kekerasan atau ugutan—

- (a) untuk memaksa seseorang berkahwin bertentangan dengan kemahuannya; atau
- (b) untuk menahan seseorang lelaki yang telah mencapai umur lapan belas tahun atau seseorang perempuan yang telah mencapai umur enam belas tahun daripada berkahwin dengan sahnya,

adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau di penjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Akuan atau
pernyataan
palsu untuk
mbolehkan
perkahwinan.

38. Mana-mana orang, bagi maksud membolehkan mana-mana perkahwinan dilakukan di bawah Enakmen ini, sengaja membuat apa-apa *igrar* atau pernyataan yang palsu adalah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi dua ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya.

Akad nikah
perkahwinan
yang tidak
dibenarkan.

39. Mana-mana orang, yang mengakadnikahkan atau berbuat sesuatu yang berupa mengakadnikahkan mana-mana perkahwinan sedangkan dia tidak diberi kuasa di bawah Enakmen ini untuk berbuat demikian, melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh dihukum

didenda tidak melebihi dua ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya.

40. (1) Mana-mana orang yang dengan diketahuinya mengakadnikahkan atau berbuat sesuatu yang berupa mengakadnikahkan atau menjalankan upacara sesuatu perkahwinan —

- (a) tanpa ada kebenaran berkahwin sebagaimana yang dikehendaki oleh seksyen 19; atau
- (b) di hadapan kurang daripada dua orang saksi yang boleh dipercayai di samping orang yang mengakadnikahkan perkahwinan itu,

Kesalahan-kesalahan yang berhubungan dengan akad nikah perkahwinan.

melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

(2) Mana-mana orang yang berkahwin atau berbuat sesuatu yang berupa berkahwin atau yang menjalani sesuatu cara berkahwin dengan mana-mana orang berlawanan dengan mana-mana peruntukan Bahagian II melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

41. Tiada dakwaan bagi sesuatu kesalahan di bawah seksyen 35 hingga 40 boleh dimulakan kecuali dengan keizinan bertulis Ketua Pendakwa Syarie.

Kebenaran untuk mendakwa.

42. (1) Jika Pendaftar berpuas hati melalui akuan berkanan atau selainnya bahawa mana-mana catatan yang berhubungan dengan sesuatu perkahwinan adalah silap pada bentuk atau isinya, dia boleh, di hadapan orang-orang yang bernikah itu, atau, jika mereka tidak ada, di hadapan dua orang saksi yang boleh dipercayai, membetulkan kesilapan itu dengan memotong catatan itu

Membetulkan kesilapan.

dan membuat catatan yang betul dan dia hendaklah selepas itu mengarahkan supaya catatan dalam Daftar Perkahwinan tempatan dibetulkan mengikut cara yang sama.

(2) Pendaftar hendaklah menandatangani dan mentarikhkan pembetulan yang dibuat dalam perakuan nikah itu dan dalam Daftar Perkahwinan tempatan itu.

(3) Tiap-tiap catatan yang dibuat di bawah subseksyen (1) hendaklah diakusaksikan oleh saksi-saksi yang dihadapannya catatan itu telah dibuat.

(4) Suatu salinan pembetulan itu yang diperakui hendaklah dihantar dengan segera kepada Ketua Pendaftar supaya suatu pembetulan yang serupa dibuat dalam Daftar Perkahwinannya.

Pemeriksaan
Daftar
Perkahwinan
dan
indeks
perkahwinan.

43. (1) Tiap-tiap Daftar Perkahwinan dan indeks perkahwinan yang disimpan oleh Ketua Pendaftar atau Pendaftar di bawah Enakmen ini hendaklah terbuka untuk diperiksa oleh mana-mana orang setelah dibayar fi yang ditetapkan.

(2) Ketua Pendaftar atau Pendaftar, mengikut mana-mana yang berkenaan, hendaklah, setelah dibayar fi yang ditetapkan, memberikan suatu salinan catatan dalam Daftar Perkahwinan dan indeks, yang diperakui dengan tandatangan dan meterai jawatan Ketua Pendaftar atau Pendaftar itu, mengikut mana-mana yang berkenaan, kepada mana-mana orang yang menghendakinya.

Bukti.

44. Tiap-tiap Daftar Perkahwinan yang disimpan oleh Ketua Pendaftar atau Pendaftar di bawah Enakmen ini dan mana-mana salinan apa-apa catatan dalamnya, yang diperakui dengan tandatangan dan meterai jawatannya sebagai suatu salinan atau cabutan yang benar, menjadi keterangan *prima facie* dalam semua mahkamah dan tribunal mengenai tarikh-tarikh dan perbuatan-perbuatan yang terkandung atau dinyatakan dalam Daftar Perkahwinan, salinan atau cabutan itu.

BAHAGIAN V

PEMBUBARAN PERKAHWINAN

45. Kecuali sebagaimana yang diperuntukkan selainnya dengan nyata, tiada apa-apa jua dalam Enakmen ini membolehkan Mahkamah membuat sesuatu perintah perceraian atau perintah mengenai perceraian atau membenarkan seseorang suami melafazkan *talaq* kecuali—

- (a) jika perkahwinan itu telah didaftarkan atau disifatkan didaftarkan di bawah Enakmen ini;
- (b) jika perkahwinan itu telah dilangsungkan mengikut Hukum Syarak; atau
- (c) jika permastautinan salah satu pihak kepada perkabwinan pada masa permohonan itu diserahkan adalah di dalam Negeri Sembilan.

46. (1) Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan itu murtad atau memeluk sesuatu kepercayaan selain Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuat kuasa untuk membubarkan perkahwinan itu melainkan jika dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.

(2) Jika salah satu pihak kepada sesuatu perkahwinan bukan Islam memeluk agama Islam, maka perbuatan yang demikian tidak boleh dengan sendirinya berkuat kuasa untuk membubarkan perkahwinan itu melainkan jika dan sehingga disahkan sedemikian oleh Mahkamah.

47. (1) Seseorang suami atau seseorang isteri yang hendak bercerai hendaklah menyerahkan suatu permohonan untuk perceraian kepada Mahkamah dalam borang yang ditetapkan, yang mengandungi—

- (a) butir-butir mengenai perkahwinan itu dan nama, umur dan jantina anak-anak, jika ada, hasil daripada perkahwinan itu;

Takat kuasa untuk membuat sesuatu perintah.

Pertukaran agama.

Perceraian dengan talaq atau dengan perintah.

- (b) butir-butir mengenai fakta-fakta yang memberi Mahkamah bidang kuasa di bawah seksyen 45;
- (c) butir-butir mengenai apa-apa prosiding yang dahulu mengenai hal ehwal suami isteri antara pihak-pihak itu, termasuk tempat prosiding itu;
- (d) suatu pernyataan tentang sebab-sebab hendak bercerai;
- (e) suatu pernyataan tentang sama ada apa-apa, dan, jika ada, apakah langkah-langkah yang telah diambil untuk mencapai perdamaihan;
- (f) terma apa-apa perjanjian berkenaan dengan nafkah dan tempat kediaman bagi isteri dan anak-anak daripada perkahwinan itu, jika ada, peruntukan bagi pemeliharaan dan penjagaan anak-anak daripada perkahwinan itu, jika ada, dan pembahagian apa-apa aset yang diperoleh melalui usaha bersama pihak-pihak itu, jika ada, atau, jika tiada persetujuan tersebut telah tercapai, cadangan pemohon mengenai perkara-perkara itu; dan
- (g) butir-butir mengenai perintah yang diminta.

(2) Selepas menerima sesuatu permohonan untuk perceraian, Mahkamah hendaklah menyebabkan suatu saman disampaikan kepada pihak yang satu lagi itu bersama dengan suatu salinan permohonan itu yang dibuat oleh pemohon itu, dan saman itu hendaklah mengarahkan pihak yang satu lagi itu hadir di hadapan Mahkamah untuk membolehkan Mahkamah menyiasat sama ada pihak yang satu lagi itu bersetuju atau tidak terhadap perceraian itu.

(3) Jika pihak yang satu lagi itu bersetuju terhadap perceraian itu dan Mahkamah berpuas hati selepas penyiasatan yang wajar bahawa perkahwinan itu telah berpecah belah sehingga tidak dapat diselamatkan lagi, maka Mahkamah hendaklah menasihatkan suami supaya melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah.

(4) Mahkamah hendaklah merekodkan hal satu *talaq* itu, dan hendaklah menghantar suatu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

(5) Jika pihak yang satu lagi tidak bersetuju terhadap perceraian itu atau jika Mahkamah berpendapat bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian antara pihak-pihak itu, Mahkamah hendaklah dengan seberapa segera yang mungkin melantik suatu jawatankuasa pendamai yang terdiri daripada seorang Pegawai Agama sebagai pengerusi dan dua orang lain, seorang untuk bertindak bagi pihak suami dan seorang lagi bagi isteri, dan merujukkan kes itu kepada jawatankuasa itu.

(6) Dalam melantik dua orang itu di bawah subseksyen (5), Mahkamah hendaklah, jika boleh, memberi keutamaan kepada saudara mara rapat pihak-pihak itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

(7) Mahkamah boleh memberikan arahan-arahan kepada jawatankuasa pendamai itu tentang hal menjalankan perdamaian itu dan jawatankuasa itu hendaklah menjalankannya mengikut arahan-arahan itu.

(8) Jika jawatankuasa itu tidak dapat bersetuju atau jika Mahkamah tidak berpuas hati tentang penjalanan perdamaian itu olehnya, Mahkamah boleh memecat jawatankuasa itu dan melantik jawatankuasa yang lain bagi menggantikannya.

(9) Jawatankuasa itu hendaklah berusaha untuk mencapai perdamaian dalam tempoh enam bulan dari tarikh dibentuk atau dalam apa-apa tempoh yang lebih lama sebagaimana yang dibenarkan oleh Mahkamah.

(10) Jawatankuasa itu hendaklah meminta pihak-pihak itu hadir dan hendaklah memberi setiap daripada mereka peluang untuk didengar dan boleh mendengar mana-mana

orang lain dan membuat apa-apa penyiasatan yang difikirkannya patut dan boleh, jika difikirkannya perlu, menangguhkan prosidingnya dari semasa ke semasa.

(11) Jika jawatankuasa pendamai itu tidak dapat mencapai perdamaian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup bersama semula sebagai suami isteri, jawatankuasa itu hendaklah mengeluarkan suatu perakuan tentang hal yang demikian itu dan boleh melampirkan pada perakuan itu apa-apa syor yang difikirkannya patut berkenaan dengan nafkah dan penjagaan anak-anak belum dewasa daripada perkahwinan itu, jika ada, berkenaan dengan pembahagian harta, dan berkenaan dengan perkara-perkara lain berhubung dengan perkahwinan itu.

(12) Tiada Peguam Syarie boleh hadir atau bertindak bagi mana-mana pihak dalam mana-mana prosiding di hadapan sesuatu jawatankuasa pendamai dan tiada suatu pihak boleh diwakili oleh mana-mana orang, selain oleh seorang anggota keluarganya yang rapat, tanpa kebenaran jawatankuasa pendamai itu.

(13) Jika jawatankuasa itu melaporkan kepada Mahkamah bahawa perdamaian telah tercapai dan pihak-pihak itu telah hidup bersama semula sebagai suami isteri, Mahkamah hendaklah menolak permohonan untuk perceraian itu.

(14) Jika jawatankuasa mengemukakan kepada Mahkamah suatu perakuan bahawa jawatankuasa itu tidak, dapat mencapai perdamaian dan tidak dapat memujuk pihak-pihak itu supaya hidup bersama semula sebagai suami isteri, Mahkamah hendaklah membenarkan suami yang berkenaan itu untuk melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah, dan jika Mahkamah tidak boleh mendapatkan kehadiran suami itu di hadapan Mahkamah untuk melafazkan satu *talaq*, atau jika suami itu enggan melafazkan satu *talaq*, maka Mahkamah hendaklah merujukkan kes itu kepada Hakam untuk tindakan mengikut seksyen 48.

(15) Kehendak subseksyen (5) tentang rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak terpakai dalam mana-mana hal—

- (a) jika pemohon mengatakan bahawa dia telah ditinggal langsung oleh pihak yang satu lagi itu dan tidak tahu di mana pihak yang satu lagi itu berada;
- (b) jika pihak yang satu lagi itu bermastautin di luar Malaysia dan tidak mungkin dia berada dalam bidang kuasa Mahkamah itu dalam masa enam bulan selepas tarikh permohonan itu;
- (c) jika pihak yang satu lagi itu sedang dipenjara selama tempoh tiga tahun atau lebih;
- (d) jika pemohon mengatakan bahawa pihak yang satu lagi itu sedang mengidap penyakit mental yang tidak boleh sembuh; atau
- (e) jika Mahkamah berpuas hati bahawa ada hal keadaan yang luar biasa yang menyebabkan rujukan kepada suatu jawatankuasa pendamai tidak boleh dilaksanakan.

(16) Sesuatu *talaq raj'i* yang dilafazkan oleh suami melainkan jika dibatalkan terlebih dahulu, sama ada secara nyata atau tafsiran, atau dengan perintah Mahkamah, tidak boleh berkuat kuasa untuk membubarkan perkahwinan itu sehingga habis tempoh *'iddah*.

(17) Jika isteri hamil pada masa *talaq* itu dilafazkan atau pada masa perintah itu dibuat, *talaq* atau perintah itu tidak boleh berkuat kuasa untuk membubarkan perkahwinan itu sehingga berakhir kehamilan itu.

48. (1) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa perkelahian (*shiqaq*) sentiasa berlaku antara pihak-pihak kepada suatu perkahwinan, atau jika suami itu enggan melafazkan satu *talaq* setelah dinasihatkan oleh jawatankuasa pendamai, Mahkamah boleh melantik, mengikut Hukum Syarak, dua orang penimbangtara atau Hakam untuk bertindak bagi pihak suami dan isteri itu masing-masing.

Timbangtara
oleh Hakam.

(2) Dalam melantik Hakam di bawah subseksyen (1), Mahkamah hendaklah, jika boleh, memberi keutamaan kepada saudara mara rapat pihak-pihak itu yang tahu akan hal keadaan kes itu.

(3) Mahkamah boleh memberi Hakam arahan-arahan tentang penjalanan penimbangtaraan itu dan Hakam hendaklah menjalankannya mengikut arahan-arahan itu dan Hukum Syarak.

(4) Jika Hakam tidak dapat bersetuju, atau jika Mahkamah tidak berpuas hati dengan penjalanan penimbangtaraan oleh Hakam itu, Mahkamah boleh memecat mereka dan melantik Hakam lain bagi menggantikan mereka.

(5) Hakam hendaklah berusaha untuk mendapatkan kuasa penuh daripada prinsipal mereka masing-masing dan boleh, jika kuasa mereka membenarkan, melafazkan satu *talaq* di hadapan Mahkamah jika dibenarkan oleh Mahkamah, dan jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah merekodkan lafaz satu *talaq* itu, dan menghantar salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

(6) Jika Hakam berpendapat bahawa pihak-pihak itu patut bercerai tetapi tidak dapat memerintahkan perceraian kerana sesuatu sebab, Mahkamah hendaklah melantik Hakam yang lain dan hendaklah memberi mereka kuasa untuk memerintahkan perceraian dan hendaklah, jika mereka berbuat demikian, merekodkan perintah itu dan menghantar suatu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

(7) Melainkan jika dia anggota keluarga terdekat pihak itu, maka tiada seorang pun atau Peguam Syarie boleh dibenarkan hadir atau mewakili mana-mana pihak di hadapan Hakam.

49. (1) Jika suami tidak bersetuju untuk menjatuhkan *talaq* dengan kerelaannya sendiri, tetapi pihak-pihak itu bersetuju bercerai dengan cara penebusan atau cerai tebus *talaq*, Mahkamah hendaklah, selepas jumlah bayaran tebus *talaq* dipersetujui oleh pihak-pihak itu, mengarahkan suami itu untuk melafazkan perceraian dengan cara penebusan, dan perceraian itu adalah *ba-in-sughra* atau tidak boleh dirujukkan.

Perceraian
Khul' atau
cerai tebus
talaq.

(2) Mahkamah hendaklah merekodkan cerai tebus *talaq* itu dengan sewajarnya dan menghantar suatu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

(3) Jika jumlah bayaran tebus *talaq* tidak dipersetujui oleh pihak-pihak itu, Mahkamah boleh mentaksirkan jumlah itu mengikut Hukum Syarak dengan mengambil kira taraf dan sumber kewangan pihak-pihak itu.

(4) Jika suami tidak bersetuju untuk bercerai dengan cara penebusan atau tidak hadir di hadapan Mahkamah sebagaimana yang diarahkan, atau jika Mahkamah berpendapat bahawa ada kemungkinan yang munasabah bagi suatu perdamaian, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 47 dan seksyen itu hendaklah terpakai sewajarnya.

50. (1) Seseorang perempuan yang bersuami boleh, jika berhak untuk mendapat perceraian menurut syarat-syarat *ta'liq* yang dibuat selepas berkahwin, memohon kepada Mahkamah untuk menetapkan bahawa perceraian yang demikian telah berlaku.

Perceraian di
bawah *ta'liq*
atau janji.

(2) Mahkamah hendaklah memeriksa permohonan itu dan membuat suatu penyiasatan mengenai kesahan perceraian itu dan, jika berpuas hati bahawa perceraian itu adalah sah mengikut Hukum Syarak, hendaklah mengesahkan dan merekodkan perceraian itu dan menghantar suatu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Perceraian
dengan li'an.

51. (1) Jika pihak-pihak kepada sesuatu perkahwinan telah mengangkat sumpah dengan cara *li'an* mengikut Hukum Syarak di hadapan Hakim Syarie, atas penghakiman, Hakim Syarie itu hendaklah memerintahkan supaya mereka difarakkhan dan dipisahkan dan hidup berasingan selama-lamanya.

(2) Mahkamah hendaklah merekodkan perceraian dengan *li'an* itu dengan sewajarnya dan menghantar suatu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

Hidup semula
sebagai
suami isteri
atau *rufu*.

52. (1) Dalam seksyen ini "*talaq raj'i*" ertinya perceraian dengan satu atau dua *talaq* yang tidak diikuti dengan habis *'iddah*; dan "persekedudukan semula" ertinya hidup semula sebagai suami isteri dalam tempoh sebelum perceraian menjadi tidak boleh dirujukkan.

(2) Jika, selepas sesuatu "*talaq raj'i*", persekedudukan semula berlaku dengan persetujuan bersama, pihak-pihak itu hendaklah melaporkan hal persekedudukan semula itu dan butir-butir lain yang berkaitan kepada Pendaftar daerah di mana mereka bermastautin.

(3) Semasa Pendaftar atau Timbalan Pendaftar tiada, laporan yang dikehendaki dibuat dalam subseksyen (2) hendaklah dibuat kepada Penolong Pendaftar.

(4) Pendaftar hendaklah membuat apa-apa penyiasatan yang perlu dan, jika berpuas hati bahawa persekedudukan semula telah berlaku mengikut Hukum Syarak, hendaklah mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endorsmen pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian, jika perceraian itu telah didaftarkan olehnya, dan hendaklah meminta pihak-pihak itu menyerahkan kepadanya perakuan cerai yang berkaitan dan hendaklah mengeluarkan kepada mereka perakuan persekedudukan semula dalam borang yang ditetapkan.

(5) Pendaftar hendaklah juga menyerahkan suatu salinan surat perakuan persekedudukan semula itu kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah mendaftarkan persekedudukan

semula itu dengan membuat suatu endorsmen pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian yang disimpan olehnya.

(6) Mana-mana pihak kepada suatu perkahwinan yang tidak melaporkan hal persekedudukan semula sebagaimana yang dikehendaki oleh subseksyen (2) melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

(7) Jika perceraian itu tidak didaftarkan oleh Pendaftar yang kepadanya laporan di bawah subseksyen (2) itu dibuat, dia hendaklah merekodkan dalam surat perakuan cerai, nombor siri dan butir-butir perakuan persekedudukan semula itu dan hendaklah menghantar surat perakuan cerai itu kepada Pendaftar yang telah mengeluarkannya bersama dengan suatu salinan perakuan persekedudukan semula itu, dan Pendaftar yang satu lagi itu hendaklah selepas itu mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat suatu endorsmen pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian dan hendaklah menyerahkan salinan perakuan persekedudukan semula itu kepada Ketua Pendaftar yang hendaklah mendaftarkan persekedudukan semula itu dengan membuat endorsmen pada catatan berhubung dengan perceraian itu dalam Daftar Perceraian yang disimpan olehnya.

(8) Jika *talaq raj'i* telah berlaku tanpa diketahui oleh isteri, suami tidak boleh menghendaki atau meminta isteri supaya bersekedudukan semula denganannya tanpa menzahirkan kepadanya hal perceraian itu.

(9) Jika selepas *talaq raj'i* suami melafazkan *ruju'* dan isteri telah bersetuju terhadap *ruju'* itu, isteri boleh, atas permohonan suami, diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, melainkan jika isteri itu menunjukkan sebab-sebab yang baik, mengikut

Hukum Syarak sebaliknya, dan jika demikian halnya, Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 47, dan seksyen itu hendaklah terpakai sewajarnya.

(10) Jika selepas *talaq raj'i* suami melafazkan *ruju'* tetapi isteri telah tidak bersetuju terhadap *ruju'* itu kerana sebab-sebab yang dibenarkan oleh Hukum Syarak, dia tidak boleh diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup semula sebagai suami isteri, tetapi Mahkamah hendaklah melantik suatu jawatankuasa pendamai sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 47, dan seksyen itu hendaklah terpakai sewajarnya.

*Perintah
untuk fasakh*

53. (1) Seseorang perempuan atau lelaki, mengikut mana-mana yang berkenaan, yang berkahwin mengikut Hukum Syarak berhak mendapat suatu perintah untuk *fasakh* atas satu atau lebih daripada alasan yang berikut, iaitu —

- (a) bahawa tidak diketahui tempat di mana beradanya suami atau isteri selama tempoh lebih daripada satu tahun;
- (b) bahawa suami telah cuai atau telah tidak mengadakan peruntukan bagi nafkahnya selama tempoh tiga bulan;
- (c) bahawa suami atau isteri telah dihukum dengan hukuman pemenjaraan selama tempoh tiga tahun atau lebih;
- (d) bahawa suami atau isteri telah tidak menunaikan, tanpa sebab yang munasabah, kewajipan perkahwinannya (nafkah batin) selama tempoh satu tahun;
- (e) bahawa suami telah mati pucuk pada masa perkahwinan dan masih lagi sedemikian dan isteri tidak tahu pada masa perkahwinan bahawa suami telah mati pucuk;
- (f) bahawa suami atau isteri telah gila selama tempoh dua tahun atau sedang mengidap penyakit kusta atau vitiligo atau sedang mengidap penyakit kelamin dalam keadaan boleh berjangkit;

- (g) bahawa isteri, setelah dikahwinan oleh wali *Mujbirnya* sebelum dia mencapai umur baligh, menolak perkahwinan itu sebelum mencapai umur lapan belas tahun, dan dia belum disetubuh oleh suaminya itu;
- (h) bahawa suami atau isteri menganiayai isteri atau suaminya iaitu, antara lain—
  - (i) lazim menyakiti atau menjadikan kehidupannya menderita disebabkan oleh kelakuan aniaya;
  - (ii) berkawan dengan perempuan atau lelaki jahat atau hidup berperangai keji mengikut pandangan Hukum Syarak;
  - (iii) memaksa isteri hidup secara lucah;
  - (iv) melupuskan harta isteri atau suami atau mclarang isteri atau suami itu daripada menggunakan hak-haknya di sisi undang-undang terhadap harta itu;
  - (v) menghalang isteri atau suami daripada menunaikan atau menjalankan kewajipan atau amalan agamanya; atau
  - (vi) jika suami mempunyai lebih daripada seorang isteri, dia tidak melayani isteri yang berkenaan secara adil mengikut kehendak-kehendak Hukum Syarak;
- (i) bahawa walaupun empat bulan berlalu tetapi persetubuhan belum berlaku kerana suami atau isteri sengaja enggan bersetubuh;
- (j) bahawa isteri tidak memberikan izin terhadap perkahwinan itu atau izinnya tidak sah, sama ada oleh sebab paksaan, kesilapan, ketidaksempurnaan akal, atau apa-apa hal keadaan lain yang diakui oleh Hukum Syarak;

Ord. 31/52.

(k) bahawa pada masa perkahwinan itu isteri, sungguhpun boleh memberi izin yang sah, ialah seorang yang sakit otak, sama ada berterusan atau berselangan, dalam pengertian Ordinan Sakit Otak 1952 atau sakit otaknya adalah daripada jenis atau ke takat yang menjadikannya tidak layak untuk berkahwin; atau

(l) apa-apa alasan lain yang diiktiraf sebagai sah bagi *fasakh* di bawah Hukum Syarak.

(2) Mana-mana orang yang berkahwin mengikut Hukum Syarak berhak mendapatkan perintah bagi *fasakh* atas alasan bahawa isteri adalah di bawah ketidakupayaan yang menghalang persetubuhan.

(3) Tiada perintah boleh dibuat atas alasan dalam perenggan (1)(c) sehingga hukuman itu telah menjadi muktamad dan suami atau isteri telahpun menjalani satu tahun daripada hukuman itu.

(4) Sebelum membuat suatu perintah atas alasan dalam perenggan (1)(e) Mahkamah hendaklah, atas permohonan suami, membuat suatu perintah menghendaki suami memuaskan hati Mahkamah dalam tempoh satu tahun dari tarikh perintah itu bahawa dia tidak lagi mati pucuk, dan jika suami memuaskan hati Mahkamah sedemikian dalam tempoh itu, tiada sesuatu perintah boleh dibuat atas alasan itu.

(5) Tiada perintah boleh dibuat atas mana-mana alasan dalam subseksyen (1) jika suami memuaskan hati Mahkamah bahawa isteri, dengan mengetahui bahawa terbuka baginya untuk mendapatkan perkahwinan itu ditolak, telah bertingkah laku terhadap suaminya dengan cara yang menyebabkan suami mempercayai dengan munasabah bahawa isteri tidak akan menolak perkahwinan itu, dan bahawa tidaklah adil kepada suami jika dibuat perintah itu.

54. (1) Jika suami mana-mana perempuan telah mati, atau dipercuryai telah mati, atau telah tidak didengar perkhabaran mengenainya bagi suatu tempoh empat tahun atau lebih, dan hal keadaan adalah sebegitu hingga dia patut, bagi maksud membolehkan perempuan itu berkahwin semula, dianggap mengikut Hukum Syarak sebagai telah mati, maka Mahkamah boleh, atas permohonan perempuan itu dan selepas apa-apa siasatan yang wajar, mengeluarkan dalam bentuk yang ditetapkan, suatu perakuan anggapan kematian suami itu dan Mahkamah boleh atas permohonan perempuan itu membuat perintah bagi *fasakh* sebagaimana yang diperuntukkan di bawah seksyen 53.

(2) Suatu perakuan yang dikeluarkan di bawah subseksyen (1) hendaklah disifatkan sebagai perakuan kematian suami itu dalam pengertian perenggan 14(4)(b).

(3) Dalam hal keadaan yang disebut dalam subseksyen (1), seseorang perempuan tidak berhak untuk berkahwin semula tanpa suatu perakuan yang dikeluarkan di bawah subseksyen (1) walaupun Mahkamah Tinggi mungkin telah memberi kebenaran untuk menganggap suami itu telah mati.

(4) Perakuan yang dikeluarkan di bawah subseksyen (1) hendaklah didaftarkan scolah-olah perakuan itu telah mewujudkan perceraian.

55. (1) Tiap-tiap Pendaftar dan juga Ketua Pendaftar hendaklah masing-masing menyenggara suatu Daftar Perceraian dan Pembatalan dan hendaklah dengan serta-merta mencatatkan dalamnya butir-butir yang ditetapkan mengenai semua perintah perceraian dan pembatalan yang dihantar kepadanya di bawah subseksyen (2) dan mengenai semua perintah perceraian dan pembatalan yang dipohon di bawah subseksyen (3) supaya didaftarkan.

(2) Tiap-tiap Mahkamah yang memberikan dan merekodkan sesuatu perintah perceraian atau pembatalan atau yang membenarkan dan merekodkan mana-mana *talaq* atau apa-apa bentuk perceraian lain hendaklah serta-merta menghantar satu salinan rekod itu yang diperakui kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

(3) Jika sesuatu perkahwinan yang diakadnikahkan di dalam Negeri Sembilan dibubarkan atau dibatalkan dengan suatu perintah Mahkamah yang mempunyai bidang kuasa berwibawa di luar Negeri Sembilan, salah satu daripada pihak-pihak itu boleh memohon kepada Pendaftar yang berkenaan itu dan kepada Ketua Pendaftar untuk pendaftaran perintah itu dan Pendaftar yang berkenaan dan Ketua Pendaftar hendaklah mendaftarkan perintah itu apabila berpuas hati bahawa perintah itu ialah suatu perintah yang patut diiktiraf sebagai sah bagi maksud-maksud undang-undang di dalam Negeri Sembilan.

(4) Jika sesuatu lafaz *talaq* di hadapan Mahkamah atau sesuatu perintah perceraian atau pembatalan, di mana-mana juga telah diberikan, telah membubarkan sesuatu perkahwinan yang telah diakadnikahkan di dalam Negeri Sembilan dan telah didaftarkan di bawah Enakmen ini atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang berkuat kuasa sebelum Enakmen ini, Pendaftar yang berkenaan dan Ketua Pendaftar hendaklah, apabila mendaftarkan *talaq* atau perintah itu, mengarahkan supaya catatan mengenai perkahwinan itu dalam Daftar Perkahwinan ditandakan dengan perkataan "Dibubarkan" dan dengan rujukan mengenai prosiding yang dalamnya *talaq* itu telah dilafazkan atau perintah itu telah dibuat.

(5) Apabila mendaftarkan sesuatu *talaq* atau perintah perceraian atau pembatalan itu dan setelah dibayar kepadanya fi yang ditetapkan, Pendaftar yang berkenaan atau Ketua Pendaftar hendaklah mengeluarkan perakuan cerai dan pembatalan dalam borang yang ditetapkan kepada kedua-dua pihak itu.

56. Tiada lafaz *talaq* atau perintah perceraian atau pembatalan boleh didaftarkan melainkan jika Pendaftar yang berkenaan atau Ketua Pendaftar berpuas hati bahawa Mahkamah telah membuat perintah muktamad berhubung dengannya.

57. (1) Walau apa pun seksyen 55, seseorang lelaki yang telah menceraikan isterinya dengan lafaz *talaq* di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah, hendaklah dalam masa tujuh hari dari pelafazan *talaq* itu melaporkan kepada Mahkamah.

(2) Mahkamah hendaklah mengadakan siasatan untuk memastikan sama ada *talaq* yang dilafazkan itu adalah sah mengikut Hukum Syarak.

(3) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa *talaq* yang telah dilafazkan itu adalah sah mengikut Hukum Syarak, maka Mahkamah hendaklah—

- (a) mengesahkan perceraian itu;
- (b) merekodkan perceraian itu; dan
- (c) menghantar suatu salinan rekod itu kepada Pendaftar yang berkenaan dan kepada Ketua Pendaftar untuk didaftarkan.

58. Selain haknya untuk memohon nafkah, seseorang perempuan yang telah diceraikan tanpa sebab yang patut oleh suaminya boleh memohon *mut'ah* atau pemberian sagu hati kepada Mahkamah, dan Mahkamah boleh, selepas mendengar pihak-pihak itu dan apabila berpuas hati bahawa perempuan itu telah diceraikan tanpa sebab yang patut, memerintahkan suami supaya membayar sejumlah wang yang adil dan patut mengikut Hukum Syarak.

Mut'ah atau pemberian sagu hati kepada perempuan yang diceraikan tanpa sebab yang patut.

59. Tiada apa-apa jua yang terkandung dalam Enakmen ini boleh menyentuh apa-apa hak yang ada pada seseorang isteri di bawah Hukum Syarak terhadap mas kahwinnya dan pemberian kepadanya atau apa-apa bahagian daripadanya apabila perkahwinannya dibubarkan.

Hak terhadap mas kahwin, dsb., tidak akan tersentuh.

BAHAGIAN VI

NAFKAH ISTERI, ANAK DAN LAIN-LAIN

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi isteri, dan kesan *nusyuz*.

60. (1) Tertakluk kepada Hukum Syarak, Mahkamah boleh, memerintahkan seseorang lelaki membayar nafkah kepada isteri atau bekas isterinya.

(2) Tertakluk kepada Hukum Syarak dan pengesahan Mahkamah, seseorang isteri tidaklah berhak mendapat nafkah apabila dia *nusyuz* atau dengan tidak munasabah enggan menurut kemahuan atau perintah sah suaminya, iaitu, antara lain—

- (a) apabila dia menjauhkan diri daripada suaminya;
- (b) apabila dia meninggalkan rumah suaminya bertentangan dengan kemahuan suaminya; atau
- (c) apabila dia enggan berpindah bersama suaminya ke suatu rumah atau tempat lain,

tanpa apa-apa sebab yang sah mengikut Hukum Syarak.

(3) Sebaik selepas isteri itu bertaubat dan menurut kemahuan atau perintah sah suaminya, maka isteri itu tidak lagi *nusyuz*.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan nafkah bagi seseorang tertentu.

61. Mahkamah boleh memerintahkan mana-mana orang yang bertanggungan tentang hal itu mengikut Hukum Syarak supaya membayar nafkah kepada seorang lain jika dia tidak upaya, sepenuhnya atau sebahagiannya, untuk menampung kehidupan oleh sebab kerosakan otak atau jasmani atau tidak sihat dan Mahkamah berpuas hati bahawa meramandang kepada kemampuan orang yang pertama tersebut itu adalah munasabah memerintahkan sedemikian.

Penaksiran nafkah.

62. Dalam menentukan jumlah apa-apa nafkah yang hendak dibayar, Mahkamah hendaklah mengasaskan penaksirannya terutama sekali atas kemampuan dan keperluan pihak-pihak itu, tanpa mengira perkadarhan nafkah itu berbanding dengan pendapatan orang yang terhadapnya perintah itu dibuat.

63. Mahkamah boleh, apabila menentukan nafkah, memerintahkan orang yang bertanggungan membayar nafkah itu supaya memberi cagaran bagi kesemua atau apa-apa bahagiannya dengan meletakhkan apa-apa harta pada pemegang-pemegang amanah atas amanah supaya membayar nafkah itu atau sebahagiannya daripada pendapatan harta itu.

Kuasa Mahkamah untuk memerintahkan cagaran diberikan bagi nafkah.

64. Sesuatu perjanjian untuk membayar, dengan wang atau harta lain, wang pokok bagi menjelaskan segala tuntutan nafkah masa hadapan tidak boleh berkuat kuasa sehingga telah diluluskan, dengan atau tanpa syarat-syarat oleh Mahkamah, tetapi apabila diluluskan sedemikian, hendaklah menjadi suatu pembelaan yang memadai terhadap apa-apa tuntutan nafkah.

Mengkompaun nafkah.

65. Kecuali jika sesuatu perintah nafkah dinyatakan sebagai selama sesuatu tempoh yang lebih singkat atau telah dibatalkan, dan tertakluk kepada seksyen 66, sesuatu perintah nafkah hendaklah tamat apabila mati orang yang kena membayar nafkah itu atau apabila mati orang yang berhak menerima nafkah itu menurut perintah yang telah dibuat itu, mengikut mana-mana yang lebih awal.

Lamanya tempoh perintah nafkah.

66. (1) Hak seseorang isteri yang telah bercerai untuk menerima nafkah daripada suaminya yang dahulu di bawah mana-mana perintah Mahkamah hendaklah terhenti apabila tamat tempoh 'iddah atau apabila isteri *nusyuz*.

Hak terhadap nafkah atau pemberian selepas perceraian.

(2) Hak isteri yang telah diceraikan untuk menerima pemberian daripada bekas suaminya di bawah sesuatu perjanjian hendaklah terhenti atas perkahwinan semula isteri itu.

67. Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah, atau boleh pada bila-bila masa membatalkan, mana-mana perintah nafkah yang masih berkuat kuasa, sama ada bercagar atau tidak bercagar,

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah nafkah.

atas permohonan orang yang berhak menerima atau yang kena membayar nafkah itu menurut perintah yang telah dibuat itu, jika Mahkamah berpuas hati bahawa perintah itu telah diasaskan atas sesuatu salah nyataan atau kesilapan fakta atau jika sesuatu perubahan material telah berlaku tentang hal keadaan.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian nafkah.

68. Tertakluk kepada seksyen 64, Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah syarat-syarat mana-mana perjanjian tentang nafkah yang dibuat antara suami dengan isteri sama ada dibuat sebelum atau selepas tarikh yang ditetapkan, jika Mahkamah berpuas hati bahawa apa-apa perubahan material telah berlaku tentang hal keadaan, walau apa pun peruntukan yang berlawanan dalam perjanjian itu.

Nafkah yang kena dibayar di bawah perintah Mahkamah tidak boleh dipindahkan hakmiliknya.

Menuntut tunggakan nafkah.

69. Nafkah yang kena dibayar kepada mana-mana orang di bawah sesuatu perintah Mahkamah tidak boleh diserahkan atau dipindahkan hakmilik atau kena ditahan, diasingkan, atau dikenakan levi untuk, atau berkenaan dengan, apa-apa hutang atau tuntutan.

70. (1) Tunggakan nafkah yang tidak bercagar, boleh dituntut sebagai suatu hutang daripada pihak yang mungkir itu dan, jika tunggakan terakru itu kena dibayar sebelum suatu perintah penerimaan dibuat terhadap pihak yang mungkir itu, tunggakan itu boleh dibuktikan dalam kebankrapannya dan, jika tunggakan terakru kena dibayar sebelum dia mati, tunggakan itu hendaklah menjadi suatu hutang yang kena dibayar daripada harta pusakanya.

(2) Tunggakan nafkah yang tidak bercagar yang terakru kena dibayar sebelum orang yang berhak kepadanya itu mati boleh dituntut sebagai suatu hutang oleh wakil diri di sisi undang-undang orang itu.

Nafkah sementara.

71. (1) Jika Mahkamah berpuas hati bahawa terdapat alasan-alasan untuk membayar nafkah, Mahkamah boleh membuat suatu perintah terhadap suami bagi membayar nafkah sementara yang akan berkuat kuasa dengan serta-merta dan terus berkuat kuasa sehingga perintah Mahkamah dibuat atas permohonan untuk nafkah.

(2) Suami boleh melaraskan nafkah sementara yang dibayar dengan amaun yang diperintahkan supaya dibayar untuk nafkah di bawah perintah Mahkamah, dengan syarat bahawa amaun yang diterima oleh isteri, setelah ditolak apa-apa potongan, cukup untuk keperluan asasnya.

72. (1) Seseorang perempuan yang diceraikan berhak tinggal di rumah di mana dia biasa tinggal semasa dia berkahwin selagi suami tidak mendapatkan tempat tinggal lain yang sesuai untuk isteri. Hak tempat tinggal.

(2) Hak tempat tinggal yang diperuntukkan dalam subsekyen (1) akan terhenti—

- (a) jika tempoh *'iddah* telah tamat;
- (b) jika tempoh penjagaan anak telah habis;
- (c) jika perempuan itu telah berkahwin semula; atau
- (d) jika perempuan itu telah bersalah melakukan perbuatan yang memberihikan secara terbuka (*fahisyah*).

dan sesudah itu suami boleh memohon kepada Mahkamah supaya dikembalikan rumah itu kepadanya.

73. (1) Kecuali jika sesuatu perjanjian atau sesuatu perintah Mahkamah memperuntukkan selainnya, maka menjadi kewajipan seseorang lelaki untuk menanggung nafkah anaknya, sama ada anak itu berada dalam jagaannya atau dalam jagaan seseorang lain, sama ada dengan mengadakan bagi mereka tempat tinggal, pakaian, makanan, perubatan, dan pendidikan sebagaimana yang munasabah memandang kepada kemampuan dan taraf kehidupannya atau dengan membayar kosnya. Kewajipan menanggung nafkah anak.

(2) Kecuali seperti yang disebut terdahulu, menjadi kewajipan seseorang yang bertanggungan di bawah Hukum Syarak, untuk menanggung nafkah atau memberi sumbangan kepada nafkah kanak-kanak jika bapa kanak-kanak itu telah mati atau tempat di mana bapanya berada tidak diketahui atau jika dan setakat yang bapanya tidak berupaya menanggung nafkah mereka.

Kuasa
Mahkamah
untuk
memerintahkan
nafkah bagi
kanak-
kanak.

74. (1) Mahkamah boleh pada bila-bila masa memerintahkan seorang lelaki untuk membayar nafkah bagi faedah mana-mana anaknya—

- (a) jika dia enggan atau cuai mengadakan peruntukan dengan munasabah bagi anaknya itu;
- (b) jika dia telah meninggalkan langsung isterinya dan anaknya itu adalah dalam jagaan isterinya;
- (c) dalam masa menanti keputusan apa-apa prosiding hal ehwal suami isteri;
- (d) apabila membuat atau selepas membuat suatu perintah meletakkan anak itu dalam jagaan mana-mana orang lain; atau
- (e) apabila memberi lelaki itu kebenaran untuk berpoligami di bawah seksyen 23.

(2) Mahkamah juga berkuasa memerintahkan seseorang yang bertanggungan di bawah Hukum Syarak supaya membayar atau memberikan sumbangan terhadap nafkah seseorang anak jika Mahkamah berpuas hati bahawa memandang kepada kemampuannya adalah munasabah bagi Mahkamah memerintahkan sedemikian.

(3) Sesuatu perintah di bawah subseksyen (1) atau (2) boleh mengarahkan supaya pembayaran dibuat kepada orang yang menjaga atau memelihara dan mengawal anak itu atau kepada pemegang-pemegang amanah bagi anak itu.

Kuasa
Mahkamah
untuk
memerintahkan
cagaran bagi
nafkah
sesorang
anak.

75. (1) Mahkamah boleh, apabila memerintahkan pembayaran nafkah bagi faedah mana-mana anak, memerintahkan orang yang bertanggungan membayar nafkah itu supaya memberikan cagaran bagi kesemua atau sebahagian daripadanya dengan meletakkan apa-apa harta pada pemegang-pemegang amanah atas amanah untuk membayar nafkah itu atau sebahagiannya daripada pendapatan harta itu.

(2) Kegagalan untuk mematuhi perintah menghendaki orang yang bertanggungan membayar nafkah itu untuk meletakkan apa-apa harta pada pemegang amanah bagi maksud subseksyen (1) boleh dihukum sebagai suatu penghinaan Mahkamah.

76. Mahkamah boleh, atas permohonan seseorang yang mempunyai kepentingan, pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah, atau boleh pada bila-bila masa membatalkan, mana-mana perintah mengenai penjagaan atau nafkah seseorang anak, jika Mahkamah berpuas hati bahawa perintah itu telah diasaskan pada apa-apa salah nyataan atau kesilapan fakta atau jika sesuatu perubahan material telah berlaku tentang hal keadaan.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perintah mengenai penjagaan atau nafkah seseorang anak.

77. Mahkamah boleh pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa mengubah syarat-syarat sesuatu perjanjian berhubung dengan penjagaan atau nafkah seseorang anak, sama ada perjanjian itu dibuat sebelum atau selepas tarikh yang ditetapkan, walau apa pun peruntukan yang berlawanan dalam perjanjian itu, jika Mahkamah berpuas hati bahawa adalah munasabah dan untuk kebajikan anak itu untuk berbuat demikian.

Kuasa Mahkamah untuk mengubah perjanjian penjagaan atau nafkah seseorang anak.

78. Seksyen 71 hendaklah terpakai, dengan pindaan yang sesuai dan mengikut Hukum Syarak, bagi perintah-perintah mengenai pembayaran nafkah bagi faedah seseorang anak.

Menurut menggunakan nafkah seseorang anak.

79. (1) Jika seseorang lelaki telah menerima seseorang kanak-kanak yang bukan anaknya sebagai seorang anggota keluarganya, maka menjadi kewajipannya untuk menanggung nafkah kanak-kanak itu semasa dia masih seorang kanak-kanak, setakat yang bapa dan ibu kanak-kanak itu tidak berbuat demikian, dan Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang perlu bagi memastikan kebajikan kanak-kanak itu.

Kewajipan untuk menanggung nafkah kanak-kanak yang diterima sebagai anggota keluarga.

(2) Kewajipan yang dikenakan oleh subseksyen (1) hendaklah terhenti jika kanak-kanak itu ambil balik oleh

(3) Apa-apa wang yang dibelanjakan oleh seseorang lelaki pada menanggung nafkah seseorang kanak-kanak sebagaimana yang dikehendaki oleh subseksyen (1) boleh dituntut daripada bapa atau ibu kanak-kanak itu.

Lamanya tempoh perintah bagi nafkah anak.

80. Kecuali—

- (a) jika sesuatu perintah bagi nafkah seseorang anak dinyatakan sebagai selama apa-apa tempoh yang lebih singkat;
- (b) jika mana-mana perintah itu telah dibatalkan; atau
- (c) jika mana-mana perintah itu dibuat untuk—
  - (i) seseorang anak perempuan yang belum berkahwin atau yang, oleh sebab sesuatu hilang upaya dari segi otak atau jasmani, tidak berupaya untuk menanggung nafkah dirinya; atau
  - (ii) seorang anak lelaki yang, oleh sebab sesuatu hilang upaya dari segi otak atau jasmani, tidak berupaya untuk menanggung nafkah dirinya,

perintah bagi nafkah hendaklah habis tempoh apabila anak itu mencapai umur lapan belas tahun, tetapi Mahkamah boleh atas permohonan anak itu atau oleh mana-mana orang lain, melanjutkan perintah bagi nafkah itu supaya meliputi apa-apa tempoh tambahan yang difikirkannya munasabah, untuk membolchkan anak itu mengikuti pendidikan atau latihan lanjut atau lebih tinggi.

Kewajipan untuk menanggung nafkah anak anak tidak sah taraf.

81. (1) Jika seseorang perempuan cuai atau enggan menanggung nafkah seseorang anaknya yang tidak sah taraf yang tidak berupaya menanggung nafkah dirinya, melainkan seorang anak yang dilahirkan akibat rogol, Mahkamah boleh, apabila hal itu dibuktikan dengan sewajarnya, memerintahkan perempuan itu supaya memberikan apa-apa elauan bulanan yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah.

(2) Elaun bulanan di bawah seksyen ini hendaklah kena dibayar dari tarikh bermulanya kecuaian atau keengganan menanggung nafkah itu atau dari sesuatu tarikh yang kemudian sebagaimana yang dinyatakan dalam perintah itu.

(3) Jika perempuan yang disebut dalam subseksyen (1) tidak berupaya untuk menanggung nafkah dirinya, kewajipan itu adalah ditanggung oleh *Baitulmal*.

BAHAGIAN VII

PENJAGAAN

Hadhanah atau Penjagaan Kanak-Kanak

82. (1) Tertakluk kepada seksyen 83, ibu adalah yang paling berhak dari segala orang bagi menjaga anak kecilnya dalam masa ibu itu masih dalam perkahwinan dan juga selepas perkahwinannya dibubarkan. Orang yang berhak menjaga kanak-kanak.

(2) Jika Mahkamah berpendapat bahawa ibu hilang kelayakan di bawah Hukum Syarak daripada mempunyai hak terhadap *hadhanah* atau penjagaan anaknya, maka hak itu, tertakluk kepada subseksyen (3), hendaklah berpindah kepada salah seorang daripada orang yang berikut mengikut susunan keutamaan, iaitu—

- (a) nenek sebelah ibu hingga ke atas;
- (b) bapa;
- (c) nenek sebelah bapa hingga ke atas;
- (d) kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- (e) kakak atau adik perempuan seibu;
- (f) kakak atau adik perempuan sebapa;
- (g) anak perempuan daripada kakak atau adik perempuan seibu sebapa;
- (h) anak perempuan daripada kakak atau adik perempuan seibu;

- (i) anak perempuan daripada kakak atau adik perempuan seapa;
- (j) emak saudara sebelah ibu;
- (k) emak saudara sebelah bapa;
- (l) waris lelaki yang boleh menjadi warisnya sebagai '*asabah*' atau residuari:

Dengan syarat bahawa penjagaan orang demikian tidak menjaskankan kebajikan kanak-kanak itu.

(3) Tiada seorang lelaki pun berhak terhadap penjagaan seseorang kanak-kanak perempuan melainkan jika lelaki itu ialah seorang *muhrim*, iaitu, dia mempunyai pertalian dengan kanak-kanak perempuan itu yang menyebabkan dia dilarang berkahwin dengannya.

(4) Tertakluk kepada seksyen 83 dan 85, jika ada beberapa orang daripada keturunan atau peringkat yang sama, kesemuanya sama layak dan bersetuju untuk menjaga kanak-kanak itu, penjagaan hendaklah diamanahkan kepada orang yang mempunyai sifat-sifat paling mulia yang menunjukkan perasaan paling sayang kepada kanak-kanak itu, dan jika kesemuanya sama mempunyai sifat-sifat kemuliaan, maka yang tertua antara mereka berhak mendapat keutamaan.

Kelayakan-kelayakan yang perlu untuk penjagaan.

83. Seseorang yang mempunyai hak mendidik seseorang kanak-kanak, berhak menjalankan hak terhadap *hadhanah* jika —

- (a) dia seorang Islam;
- (b) dia sempurna akal;
- (c) umurnya melayakkan dia memberi kanak-kanak itu jagaan dan kasih sayang yang mungkin diperlukan oleh kanak-kanak itu;
- (d) dia berkelakuan baik dari segi akhlak Islamiah; dan
- (e) dia tinggal di tempat di mana kanak-kanak itu tidak mungkin menghadapi apa-apa akibat buruk dari segi akhlak atau jasmani.

84. Hak seseorang perempuan terhadap *hadhanah* hilang —

- (a) jika perempuan itu berkahwin dengan seseorang yang tidak mempunyai pertalian dengan kanak-kanak itu yang melarang orang itu berkahwin dengan kanak-kanak itu, jika penjagaannya dalam hal sedemikian akan menjasakan kebajikan kanak-kanak itu tetapi haknya untuk penjagaan akan kembali semula jika perkahwinan itu dibubarkan;
Bagaimana hak penjagaan hilang.
- (b) jika perempuan itu berkelakuan buruk secara keterlaluan dan terbuka;
- (c) jika perempuan itu menukar permastautinannya dengan tujuan untuk menghalang bapa kanak-kanak itu daripada menjalankan pengawasan yang perlu ke atas kanak-kanak itu, kecuali bahawa seseorang isteri yang bercerai boleh membawa anaknya sendiri ke tempat lahir isteri itu;
- (d) jika perempuan itu *murtad*;
- (e) jika perempuan itu mencuaikan atau menganiaya kanak-kanak itu.

85. (1) Hak *hadinah* bagi menjaga seseorang kanak-kanak tamat apabila kanak-kanak itu mencapai umur tujuh tabun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu perempuan, tetapi Mahkamah boleh, atas permohonan *hadinah*, membenarkan dia menjaga kanak-kanak itu sehingga kanak-kanak itu mencapai umur sembilan tahun, jika kanak-kanak itu lelaki, dan umur sebelas tahun, jika kanak-kanak itu perempuan.

Tamatnya penjagaan.

(2) Setelah tamatnya hak *hadinah*, penjagaan turun kepada bapa, dan jika kanak-kanak itu telah mencapai umur kecerdikan (*mumaiyiz*), maka kanak-kanak itu berhak memilih untuk tinggal dengan sama ada ibu atau bapanya, melainkan jika Mahkamah memerintahkan selainnya.

Penjagaan
anak-anak
tidak sah
taraf.

Kuasa
Mahkamah
untuk
menbuat
perintah
mengenai
penjagaan.

86. Penjagaan kanak-kanak tidak sah taraf adalah semata-mata pada ibu dan saudara mara ibu.

87. (1) Walau apa pun peruntukan seksyen 83, Mahkamah boleh pada bila-bila masa dengan perintah memilih untuk meletakkan seseorang kanak-kanak dalam jagaan salah seorang daripada orang yang tersebut dalam seksyen itu atau, jika ada hal keadaan yang luar biasa yang menyebabkan peletakan kanak-kanak itu dalam jagaan salah seorang daripada orang itu tidak diingini, Mahkamah boleh dengan perintah meletakkan kanak-kanak itu dalam jagaan mana-mana orang lain atau mana-mana persatuan yang tujuan-tujuannya termasuklah kebaikan kanak-kanak.

(2) Dalam memutuskan dalam jagaan siapakah seseorang kanak-kanak patut diletakkan, pertimbangan yang utama ialah kebaikan kanak-kanak itu dan, tertakluk kepada pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada —

- (a) kemahuan ibu dan bapa kanak-kanak itu; dan
- (b) kemahuan kanak-kanak itu, jika dia telah mencapai umur yang membolehkannya menyatakan sesuatu pendapatnya sendiri.

(3) Menjadi suatu anggapan yang boleh dipatahkan bahawa adalah untuk kebaikan seseorang kanak-kanak dalam masa dia kecil supaya berada bersama ibunya, tetapi dalam memutuskan sama ada anggapan itu dipakai bagi fakta mana-mana hal tertentu, Mahkamah hendaklah memberi perhatian kepada perihal tidak baiknya mengganggu kehidupan seseorang kanak-kanak kerana bertukar-tukarnya jagaan.

(4) Jika ada dua orang atau lebih kanak-kanak daripada sesuatu perkahwinan, Mahkamah tidaklah terikat untuk meletakkan kedua-dua atau kesemuanya dalam jagaan orang yang sama tetapi hendaklah menimbangkan kebaikan tiap-tiap seorang daripada mereka secara berasingan.

(5) Mahkamah boleh, jika perlu, membuat perintah interim untuk menempatkan kanak-kanak itu dalam penjagaan mana-mana orang atau institusi atau persatuan dan perintah itu hendaklah serta-merta dikuatkuasakan dan terus dikuatkuasakan sehingga Mahkamah membuat perintah bagi penjagaan itu.

88. (1) Sesuatu perintah jagaan boleh dijadikan tertakluk kepada apa-apa syarat yang difikirkan oleh Mahkamah patut dikenakan dan, tertakluk kepada syarat-syarat, jika ada, yang dipakai dari semasa ke semasa, perintah itu hendaklah mengehakkan orang yang diberi jagaan itu untuk memutuskan semua hal yang berhubungan dengan membesar dan pendidikan kanak-kanak itu.

Perintah
tertakluk
kepada
syarat-
syarat.

(2) Tanpa menyentuh keluasan subseksyen (1), sesuatu perintah jagaan boleh—

- (a) mengandungi syarat-syarat tentang tempat di mana kanak-kanak itu akan tinggal dan cara pendidikannya;
- (b) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu berada bagi sementara dalam pemeliharaan dan kawalan seseorang yang lain daripada orang yang diberi jagaan itu;
- (c) mengadakan peruntukan bagi kanak-kanak itu melawat ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau mana-mana anggota keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau yang tidak diberi jagaan pada masa-masa dan bagi apa-apa tempoh sebagaimana yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah;
- (d) memberi ibu atau bapa yang tidak diberi jagaan atau seseorang dari keluarga ibu atau bapa yang telah mati atau yang tidak diberi jagaan hak untuk berjumpa dengan kanak-kanak itu pada masa-masa dan dengan seberapa kerap yang difikirkan munasabah oleh Mahkamah; atau
- (e) mclarang orang yang diberi jagaan itu daripada membawa kanak-kanak itu keluar dari Malaysia.

Penjagaan ke atas Orang dan Harta

Orang yang
berhak
kepada
penjagaan.

89. (1) Sungguhpun hak terhadap *hадханах* atau penjagaan anak mungkin terletak hak pada seseorang lain, bapa ialah penjaga hakiki yang pertama dan utama bagi diri dan harta anaknya yang belum dewasa, dan apabila bapa telah mati, maka hak di sisi undang-undang bagi menjaga anaknya itu turun kepada salah seorang yang berikut mengikut susunan keutamaan yang berikut, iaitu—

- (a) datuk lelaki di sebelah bapa;
- (b) wasi yang dilantik menurut wasiat bapa;
- (c) wasi kepada wasi bapa;
- (d) wasi datuk lelaki di sebelah bapa;
- (e) wasi kepada wasi datuk di sebelah bapa,

dengan syarat bahawa dia seorang Islam, seorang dewasa, siuman, dan bolch dipercayai.

(2) Bapa, sentiasa mempunyai kuasa paling luas untuk membuat melalui wasiat apa-apa perkiraan yang difikirkannya baik sekali berhubung dengan penjagaan anak-anaknya yang masih kanak-kanak dan berhubung dengan hal melindungi kepentingan-kepentingan mereka, dengan syarat bahawa dia siuman sepenuhnya.

(3) Subseksyen (1) tidaklah terpakai jika terma dan syarat bagi surat cara yang meletakhkan harta pada kanak-kanak itu dengan nyata tidak membentarkan orang yang disebut dalamnya menjalankan apa-apa kuasa ke atas harta itu, dan dalam hal yang demikian Mahkamah hendaklah melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak itu.

(4) Bagi maksud penjagaan ke atas diri dan harta, seseorang hendaklah disifatkan sebagai kanak-kanak melainkan jika dia telah genap umur lapan belas tahun.

90. (1) Berkenaan dengan harta tak alih, seseorang penjaga di sisi undang-undang tidak mempunyai kuasa untuk menjual, kecuali dalam hal-hal yang berikut, iaitu —

Kuasa ke atas harta tak alih dan harta alih.

- (a) jika, dengan menjual harta itu kepada orang luar, dia boleh mendapat harga sekurang-kurangnya dua kali ganda harga harta itu;
- (b) jika kanak-kanak itu tidak mempunyai apa-apa mata pencarian lain, dan penjualan itu adalah benar-benar perlu untuk menanggung nafkahnya, dan kanak-kanak itu tidak mempunyai apa-apa harta lain;
- (c) jika harta itu perlu dijual bagi maksud menjelaskan hutang pewasiat, yang tidak dapat diselesaikan jika harta itu tidak dijual;
- (d) jika ada sesuatu peruntukan am dalam wasiat pewasiat itu yang tidak dapat dikuatkuasakan dengan tidak dijual harta itu;
- (e) jika pendapatan yang terakru daripada harta pusaka itu tidak mencukupi untuk membayar perbelanjaan yang telah dilakukan dalam menguruskannya dan untuk membayar hasil tanah;
- (f) jika harta itu diancam bahaya yang akan menyebabkannya menjadi musnah atau binasa oleh sebab reput;
- (g) jika harta itu ada dalam tangan orang yang tidak berhak kepadanya, dan penjaga itu ada sebab bagi mengkhawatir bahawa tidak ada peluang bagi mendapatkan pemulihan yang saksama; atau
- (h) dalam apa-apa hal Jain, jika harta itu benar-benar perlu dijual atas alasan-alasan lain yang dibenarkan oleh Hukum Syarak dan penjualan itu adalah nyata atau jelas sekali bagi faedah kanak-kanak itu.

(2) Berkenaan dengan harta alih, seseorang penjaga di sisi undang-undang mempunyai kuasa untuk menjual atau menyandarkan barang-barang dan harta benda kanak-kanak

itu, jika dia berkehendakkan keperluan-keperluan yang mustahak, seperti makanan, pakaian dan asuhan; dan jika harta alih seseorang kanak-kanak dijual dengan ikhlas dan jujur bagi sesuatu balasan yang memadai, dengan tujuan untuk melaburkan hasil jualan itu dengan selamat dan untuk memperoleh pendapatan tambahan, maka penjualan harta itu hendaklah dikira sah.

Pelantikan
penjaga
oleh
Mahkamah.

91. (1) Jika tidak ada penjaga-penjaga di sisi undang-undang, maka kewajipan bagi melantik seseorang penjaga untuk melindungi dan memelihara harta kanak-kanak itu terletak pada Mahkamah, dan dalam membuat sesuatu pelantikan Mahkamah hendaklah terutama sekali memberi pertimbangan kepada kebijakan kanak-kanak itu.

(2) Dalam menimbangkan yang apakah akan menjadi kebijakan bagi kanak-kanak itu, Mahkamah hendaklah mengambil kira umur dan jantina kanak-kanak itu, watak dan keupayaan penjaga yang dicadangkan itu dan bagaimana rapat persaudaraannya dengan kanak-kanak itu; kerohanian-kemahuan, jika ada, ibu bapanya yang telah mati; dan apa-apa hubungan penjaga yang dicadangkan itu yang sedia ada dan yang dahulu dengan kanak-kanak itu atau hartanya, dan jika kanak-kanak itu telah mencapai umur yang membolehkannya membuat sesuatu pilihan yang bijak, maka Mahkamah boleh menimbangkan pilihannya itu.

Pelantikan
ibu
sebagai
penjaga
melalui
wasiat.

92. Sesorang ibu yang beragama Islam boleh dilantik dengan sah menjadi wasi bagi bapa, dan dalam hal yang demikian ibu itu boleh menjalankan kuasa-kuasanya sebagai penjaga melalui wasiat atau, jika tidak ada seorang penjaga di sisi undang-undang, dia boleh dilantik sebagai penjaga di sisi undang-undang oleh Mahkamah, tetapi jika dia tidak dilantik sebagai demikian maka dia tidak boleh membuat urusan mengenai harta kanak-kanak itu.

93. Jika Mahkamah melantik ibu menjadi penjaga, Mahkamah bolch juga melantik seorang lain menjadi penjaga sama ada bagi diri atau harta kanak-kanak itu atau kedua-duanya, untuk bertindak bersesama dengan ibu itu.
94. Dalam melantik seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak, Mahkamah bolch, dengan perintah, menentukan, menyekat, atau meluaskan kuasa penjaga berhubung dengannya, setakat yang perlu bagi kebaikan kanak-kanak itu.
95. Mahkamah bolch pada bila-bila masa dan dari semasa ke semasa memecat mana-mana penjaga, sama ada ibu bapa atau orang lain dan sama ada dia penjaga bagi diri atau harta kanak-kanak, dan boleh melantik seorang lain menjadi penjaga untuk menggantikannya.
96. (1) Jika seseorang dilantik oleh Mahkamah menjadi penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak, maka dia hendaklah, melainkan jika Mahkamah memerintahkan selainnya, memberikan cagaran dengan nilai-nilai sebanyak yang ditetapkan bahawa dia akan melaksanakan kewajipan-kewajipannya sebagai penjaga dengan sewajarnya.
- (2) Cagaran itu hendaklah diberikan mengikut cara yang ditetapkan pada masa itu bagi penerima-penerima yang dilantik oleh Mahkamah; dan penjaga yang dilantik itu hendaklah mengemukakan akaun-akaunnya pada tempoh-tempoh yang diperintahkan, dan hendaklah membayar apa-apa baki yang diperakui kena dibayar olehnya ke dalam Mahkamah mengikut cara yang ditetapkan bagi penerima-penerima.
97. (1) Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak yang dilantik oleh Mahkamah tidak boleh, tanpa kebenaran Mahkamah—
- (a) menjual, mengadaikan, menggadai janji, menukar, atau dengan cara lain melepaskan milik mana-mana harta alih atau harta tak alih kanak-kanak itu; atau

Penjagaan bersama dengan ibu.

Perubahan kuasa penjagaan harta.

Pemecatan penjaga.

Cagaran hendaklah diberikan.

Hud kuasa bagi penjaga yang dilantik oleh Mahkamah.

(b) memajakkan mana-mana tanah kepunyaan kanak-kanak itu selama tempoh lebih daripada satu tahun.

(2) Apa-apa pelupusan harta seseorang kanak-kanak yang melanggar seksyen ini boleh diisyiharkan sebagai tidak sah dan atas perisytiharan itu Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang pada pendapatnya perlu untuk mengembalikan harta yang dilupuskan itu kepada kanak-kanak itu.

(3) Mahkamah tidak boleh membuat apa-apa perintah di bawah subseksyen (2) melainkan jika perlu atau baik bagi kepentingan kanak-kanak itu.

Penjaga
tidak boleh
memberi
akuau
penyelesaian
mengenai
harta modal.

98. Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak yang dilantik oleh Mahkamah tidak boleh, melainkan jika Mahkamah memerintahkan sebaliknya dalam sesuatu hal, diberi kuasa untuk memberi akuan penyelesaian yang sewajarnya bagi apa-apa legasi atau apa-apa wang modal lain yang kena dibayar kepada atau bolch diterima oleh kanak-kanak itu.

Penjaga
boleh
menanggung
kanak-kanak
daripada
pendapatan.

99. (1) Seseorang penjaga bagi harta seseorang kanak-kanak yang dilantik oleh Mahkamah bolch membuat peruntukan yang berpatutan daripada pendapatan harta itu untuk menanggung nafkah dan pendidikan kanak-kanak itu memandangkan kepada taraf kehidupan kanak-kanak itu; tetapi tiada apa-apa jumlah wang yang lebih daripada tiga ratus ringgit sebulan boleh digunakan sedemikian tanpa kebenaran Mahkamah.

(2) Jika pendapatan daripada harta kanak-kanak itu yang ada dalam tangan penjaga itu tidak mencukupi bagi maksud itu, atau jika wang dikehendaki untuk kemajuan kanak-kanak itu, maka Mahkamah boleh memerintahkan supaya peruntukan bagi maksud itu diadakan daripada modal harta kanak-kanak itu dan, bagi maksud itu, Mahkamah boleh membenarkan apa-apa bahagian daripada harta kanak-kanak itu dijual, digadaikan, atau digadai

janji dan boleh memberikan apa-apa arahan mengenainya sebagaimana yang perlu bagi kepentingan kanak-kanak itu.

100. (1) Jika memandang kepada taraf kehidupan kanak-kanak itu dan kepada nilai hartanya dan juga kepada segala keadaan hal yang berkenaan, didapati suaimanfaat harta modal kanak-kanak itu digunakan bagi menanggung nafkah, pendidikan, atau kemajuannya dengan cara yang boleh mengelakkan belanja bagi membuat permohonan kepada Mahkamah, maka Mahkamah boleh, daripada melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak itu, memerintahkan supaya segala harta kanak-kanak itu, daripada apa jua jenis pun, diletakkan dalam tangan seseorang yang akan dilantik oleh Mahkamah, dengan kuasa penuh untuk membuat apa-apa urusan dan untuk menggunakan harta itu bagi maksud yang disebut terdahulu menurut budi bicaranya yang mutlak dan bebas; dan dalam hal yang demikian resit daripada orang yang dilantik itu menjadi akuan penyelesaian yang sewajarnya bagi mana-mana orang yang membuat apa-apa pembayaran atau pindah hakmilik apa-apa harta kepadanya bagi pihak kanak-kanak itu.

Perintah khas mengenai harta kecil.

(2) Mana-mana orang yang dilantik di bawah subseksyen (1) boleh diperintahkan oleh Mahkamah supaya mengemukakan suatu akaun mengenai urusan-urusan yang dibuat olehnya mengenai harta kanak-kanak itu.

(3) Mahkamah boleh, kerana sesuatu sebab yang mencukupi, membatalkan apa-apa perintah, atau memansuhkan apa-apa pelantikan, yang dibuat di bawah subseksyen (1), dan boleh melantik seorang lain dengan memberinya kuasa yang sama atau apa-apa kuasa yang lebih besar atau lebih kecil yang difikirkannya patut, atau boleh melantik seorang penjaga bagi harta kanak-kanak itu.

Permohonan
untuk
mendapatkan
pendapat,
dsb.

Perintah
larangan
oleh
Mahkamah.

101. Mana-mana penjaga bolch memohon kepada Mahkamah untuk mendapatkan pendapat, nasihat atau budi bicaranya atas apa-apa soal mengenai pengurusan atau pentadbiran harta kanak-kanak itu.

102. (1) Walau apa pun peruntukan seksyen 91, Mahkamah boleh, jika difikirkannya perlu berbuat demikian, membuat suatu perintah melarang bapa atau datuk lelaki di sebelah bapa seorang kanak-kanak atau wasi-wasi mereka masing-masing atau wasi-wasi kepada wasi-wasi mereka masing-masing daripada —

- (a) menjual, menggadaikan, menggadai janji, menukar ataupun dengan cara lain melepaskan milik mana-mana harta alih atau harta tak alih kanak-kanak itu; atau
- (b) memajakkkan mana-mana tanah kepunyaan kanak-kanak itu selama tempoh lebih daripada satu tahun,

tanpa mendapat kebenaran terlebih dahulu daripada Mahkamah.

(2) Apa-apa pelupusan harta seseorang kanak-kanak bersalah dengan perintah itu boleh diisyiharkan sebagai tidak sah, dan atas perisyiharan itu Mahkamah boleh membuat apa-apa perintah yang difikirkannya perlu untuk mengembalikan harta yang dilupuskan itu kepada kanak-kanak itu.

(3) Mahkamah tidak bolch membuat apa-apa perintah di bawah subseksyen (2) melainkan jika perlu atau baik bagi kepentingan kanak-kanak itu.

Penjaga bagi
anak yatim.

Aka 468.

103. Jika bapa dan datuk lelaki seseorang kanak-kanak telah mati tanpa melantik seorang penjaga melalui wasiat, mana-mana penghulu, pegawai polis yang berpangkat tidak rendah daripada Sarjan, mana-mana orang yang mempunyai jagaan atas kanak-kanak itu, atau mana-mana orang yang mempunyai kuasa-kuasa seorang Pelindung di bawah Akta Pelindungan Kanak-Kanak 1991, boleh

menyebabkan kanak-kanak itu dibawa ke hadapan Mahkamah dan Mahkamah boleh melantik seorang penjaga sama ada bagi diri atau bagi harta kanak-kanak itu, atau kedua-duanya.

104. Apabila menimbangkan apa-apa soal berhubung dengan penjagaan atau nafkah mana-mana kanak-kanak, Mahkamah boleh menerima nasihat seseorang, sama ada pegawai awam atau tidak, yang terlatih atau berpengalaman dalam kebijakan kanak-kanak tetapi Mahkamah tidaklah terikat untuk menuruti nasihat itu.

Mahkamah hendaklah mengambil perhatian tentang nasihat pegawai-pegawai kebijakan, dsb.

105. (1) Mahkamah boleh, atas permohonan bapa atau ibu seseorang anak—

Kuasa Mahkamah untuk menghalang anak dibawa keluar dari Malaysia.

- (a) jika keputusan sesuatu prosiding hal ehwal suami isteri belum selesai; atau
- (b) jika, di bawah mana-mana perjanjian atau di bawah perintah Mahkamah, hanya ibu sahaja atau bapa sahaja mempunyai jagaan atas anak itu manakala yang satu lagi itu tidak mempunyai jagaan.

mengeluarkan suatu injunksi menyekat pihak yang satu lagi itu daripada membawa anak itu keluar dari Malaysia atau Mahkamah boleh membenarkan anak itu dibawa keluar dari Malaysia sama ada tanpa syarat atau tertakluk kepada apa-apa syarat atau aku janji yang difikirkan patut oleh Mahkamah.

(2) Mahkamah boleh, atas permohonan mana-mana orang yang mempunyai kepentingan, mengeluarkan suatu injunksi menyekat mana-mana orang, selain orang yang mempunyai jagaan atas kanak-kanak itu, daripada membawa seseorang kanak-kanak keluar dari Malaysia.

(3) Kemungkiran mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen ini boleh dihukum sebagai suatu penghinaan Mahkamah.

Relief-Relief Lain

Kuasa
Mahkamah
untuk
mengelepikan
dan menahan
perpindahan-
perpindahan
yang
dimaksudkan
untuk
megecewakan
wanita-
tuntutan
nafkah.

106. (1) Jika—

- (a) sesuatu prosiding hal ehwal suami isteri belum selesai di Mahkamah;
- (b) sesuatu perintah telah dibuat di bawah seksyen 58, 60 atau 74 dan belum lagi dibatalkan; atau
- (c) nafkah kena dibayar di bawah mana-mana perjanjian kepada atau bagi faedah seorang isteri atau isteri yang dahulu atau anak,

Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa atas permohonan—

- (aa) jika Mahkamah berpuas hati bahawa apa-apa perpindahan harta telah dilakukan oleh suami atau suami yang dahulu atau isteri atau isteri yang dahulu atau ibu atau bapa bagi orang yang telah membuat atau yang bagi pihaknya telah dibuat permohonan itu, dalam masa tiga tahun sebelumnya, dengan tujuan di pihak orang yang melakukan perpindahan itu hendak mengurangkan kemampuannya membayar nafkah atau kemampuan suami itu membayar *mut'ah* atau hendak menghalang isterinya atau suaminya, mengikut mana-mana yang berkenaan, daripada apa-apa hak berhubung dengan harta itu, tertakluk kepada subseksyen (2), untuk menghendaki orang yang membuat perpindahan itu membatalkan perpindahan itu; dan
- (bb) jika Mahkamah berpuas hati bahawa apa-apa perpindahan harta dicadangkan dilakukan dengan apa-apa tujuan sedemikian, untuk memberikan suatu injunksi menegah perpindahan itu.

(2) Bagi maksud seksyen ini—

“harta” ertiaya apa-apa jenis harta, alih atau tak alih, dan termasuk wang;

"perpindahan" termasuk sesuatu penjualan, pemberian, pajakan, gadai janji, atau apa-apa urusan lain yang dengannya pemunyaan atau pemilikan harta itu dipindahkan hakmilik atau dibebankan tetapi tidak termasuk sesuatu perpindahan yang dilakukan kerana wang atau sesuatu bernilai wang kepada atau bagi faedah seseorang yang bertindak dengan suci hati dan dengan tidak mengetahui tujuan perpindahan itu dilakukan.

(3) Kegagalan mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen ini boleh dihukum sebagai suatu penghinaan Mahkamah.

107. (1) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa dalam masa prosiding hal chwal suami isteri masih belum selesai atau pada atau selepas pemberian sesuatu perintah perceraian, *fasakh*, atau pembatalan, untuk memerintahkan mana-mana orang supaya tidak mengganggu atau mencerobohi atau tidak melakukan perbuatan lain ke atas suami atau isteri atau bekas suami atau bekas isterinya.

Injunksi terhadap gangguan atau pencerebohan.

(2) Kegagalan mematuhi sesuatu perintah yang dibuat di bawah seksyen ini boleh dihukum sebagai suatu penghinaan Mahkamah.

108. (1) Mahkamah boleh, atas permohonan mana-mana pihak kepada perkahwinan—

Perintah tegahan melupuskan harta sepencarian.

- (a) jika sesuatu prosiding hal ehwal suami isteri masih belum selesai di Mahkamah; atau
- (b) jika dalam prosiding itu Mahkamah bolch membuat perintah di bawah seksyen 122,

mengeluarkan suatu perintah menegah suami atau isteri, mengikut mana-mana yang berkenaan, daripada melupuskan apa-apa harta yang telah diperoleh semasa perkahwinan mereka berkuat kuasa jika Mahkamah berpuas hati bahawa perlu untuk berbuat demikian.

(2) Kegagalan mematuhi sesuatu perintah di bawah subseksyen (1) boleh dihukum sebagai suatu penghinaan Mahkamah.

BAHAGIAN VIII

PELBAGAI

Pengiktirafan perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Negeri Sembilan.

109. Sesuatu perkahwinan orang Islam yang dilakukan di luar Negeri Sembilan, hendaklah diiktirafkan sebagai sah bagi segala maksud Enakmen ini jika—

- (a) perkahwinan itu telah dilakukan mengikut cara yang dikehendaki atau dibenarkan oleh undang-undang tempat perkahwinan itu telah dilakukan;
- (b) tiap-tiap satu pihak itu mempunyai, pada masa perkahwinannya itu, keupayaan berkahwin di bawah undang-undang tempat dia bermastautin; dan
- (c) salah satu pihak ialah seorang pemastautin di Negeri Sembilan, kedua-dua pihak mempunyai keupayaan berkahwin mengikut Enakmen ini.

Pengiktirafan perkahwinan yang dilakukan di Kedutaan-Kedutaan, dsb., di Malaysia.

110. Sesuatu perkahwinan orang Islam yang bukan warganegara Malaysia yang dilakukan di sesuatu Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul negara asing di Negeri Sembilan hendaklah diiktirafkan sebagai sah bagi segala maksud Enakmen ini jika—

- (a) perkahwinan itu telah dilakukan mengikut cara yang dikehendaki atau dibenarkan oleh undang-undang negara Kedutaan, Suruhanjaya Tinggi, atau Pejabat Konsul itu, atau mengikut cara yang dibenarkan di bawah Enakmen ini;
- (b) tiap-tiap satu pihak itu mempunyai, pada masa perkahwinannya itu, keupayaan berkahwin di bawah undang-undang tempat dia bermastautin; dan
- (c) salah satu pihak ialah seorang pemastautin di Negeri Sembilan, kedua-dua pihak mempunyai keupayaan berkahwin mengikut Enakmen ini.

Kesahktoran Anak

111. Jika seseorang perempuan yang berkahwin dengan seseorang lelaki melahirkan seorang anak lebih daripada enam bulan *qamariah* dari tarikh perkahwinannya itu atau dalam masa empat tahun *qamariah* selepas perkahwinannya itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, dan perempuan itu pula tidak berkahwin semula, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu, tetapi lelaki itu boleh, dengan cara *li'an* atau kutukan, menafikan anak itu sebagai anaknya di hadapan Mahkamah.

Siapakah
yang
dihantikan
sebagai bapa.

112. Jika anak itu dilahirkan lebih daripada empat tahun *qamariah* selepas perkahwinan itu dibubarkan sama ada oleh sebab kematian lelaki itu atau oleh sebab perceraian, lelaki itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika lelaki itu atau mana-mana warisnya menegaskan bahawa anak itu ialah anak lelaki itu.

Kelahiran
lebih empat
tahun selepas
pembubaran
perkahwinan.

113. Jika seseorang perempuan, yang tidak berkahwin semula, membuat suatu pengakuan bahawa tempoh *'iddahnya* telah tamat, sama ada *'iddah* itu adalah oleh sebab kematian atau perceraian, dan perempuan itu kemudianya melahirkan seorang anak, maka suami perempuan itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa anak itu melainkan jika anak itu telah dilahirkan kurang daripada empat tahun *qamariah* dari tarikh perkahwinan itu dibubarkan oleh sebab kematian suaminya itu atau oleh sebab perceraian.

Kelahiran
selepas
pengakuan
bahawa
'iddah telah
tamat.

114. Jika seorang lelaki melakukan persetubuhan *syubhab* dengan seorang perempuan, dan kemudiannya perempuan itu melahirkan seorang anak dalam tempoh antara enam bulan *qamariah* hingga empat tahun *qamariah* selepas persetubuhan itu, maka lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu.

Persetubuhan
syubhab.

Syarat-syarat
bagi
pengakuan
yang sah.

115. Jika seseorang lelaki mengaku seorang lain, sama ada secara nyata atau secara tersirat, sebagai anaknya yang sah, lelaki itu hendaklah disifatkan sebagai bapa anak itu jika, syarat-syarat yang berikut dipenuhi, iaitu—

- (a) tiada seseorang lain disifatkan sebagai bapa anak itu;
- (b) perbezaan antara umur lelaki itu dengan umur anak itu memunusabahkan pertalian antara mereka sebagai bapa dan anak;
- (c) jika anak itu telah akil *baligh*, dan dia boleh membuat keputusan, anak itu telah bersetuju dia diakui sebagai anak;
- (d) lelaki dan ibu anak itu mungkin boleh disatukan dengan sah dalam perkahwinan pada masa pembenihan;
- (e) pengakuan itu bukannya sekadar pengakuan bahawa anak itu ialah anaknya, bahkan juga bahawa anak itu ialah anak sah tarafnya;
- (f) lelaki itu berkeupayaan membuat kontrak;
- (g) pengakuan itu dibuat dengan tujuan semata-mata untuk memberi taraf kesahtarafan; atau
- (h) pengakuan itu adalah jelas maksudnya dan anak itu diakui sebagai anak kandungnya.

Anggapan
daripada
pengakuan
boleh
dipatahkan.

116. Anggapan yang berbangkit daripada pengakuan yang dibuat oleh seseorang bahawa dia ialah bapa kepada seseorang yang diakuinya sebagai anak boleh dipatahkan hanya dengan—

- (a) penolakan di pihak orang yang telah diakui sebagai anak itu;
- (b) bukti bahawa perbezaan umur antara pihak yang mengaku dan pihak yang diakui adalah sebegitu kecil, atau bahawa umur pihak yang diakui adalah sebegitu tinggi, hingga menyebabkan pertalian yang dikatakan itu mustahil dari segi fizikal;

- (c) bukti bahawa pihak yang diakui itu adalah sebenarnya anak seorang lain; atau
- (d) bukti bahawa ibu anak itu tidak mungkin menjadi isteri yang sah kepada pihak yang mengaku pada masa pencantuman benih anak itu.

117. Jika orang yang membuat pengakuan itu ialah seorang perempuan yang berkahwin atau yang sedang dalam '*iddah*', suami perempuan itu tidak boleh disifatkan sebagai bapa kepada orang yang diakui itu melainkan jika pengakuan perempuan itu disahkan oleh suaminya itu atau disahkan dengan keterangan.

Pengakuan oleh perempuan yang sedang dalam '*iddah*'.

118. Jika seseorang mengakui seorang lain sebagai bapa atau ibunya, maka pengakuan itu, jika disetujui atau disahkan oleh orang yang diakui itu, sama ada dalam masa hayat atau selepas kematian orang yang mengakui itu, menjadi suatu hubungan perkeluargaan yang sah, setakat antara bapa atau ibu dengan anak itu sahaja, dengan syarat bahawa umur orang yang membuat pengakuan dan umur orang yang diakui itu memunasabahkan orang yang diakui itu menjadi ibu atau bapa kepada orang yang mengakui sedemikian.

Mengakui seorang lain sebagai ibu atau bapa.

119. Jika seseorang mengakui seorang lain sebagai seorang keluarga, selain sebagai seorang anak, ibu, atau bapa, pengakuan itu tidak boleh menyentuh mana-mana orang lain melainkan jika orang lain itu mengesahkan pengakuan itu.

Pengakuan selain sebagai anak, ibu atau bapa.

120. Apabila pengakuan atau pengesahan dibuat tentang pertalian sebagai bapa dan anak atau tentang perkeluargaan atau persaudaraan, maka pengakuan atau pengesahan itu tidak boleh dibatalkan.

Pengakuan tidak boleh dibatalkan.

Perintah Supaya Hidup Bersama Semula

121. Jika seseorang telah tidak lagi hidup bersama dengan isterinya atau suaminya mengikut cara yang dikehendaki oleh Hukum Syarak, maka isteri atau suami itu boleh

Permohonan oleh isteri atau suami yang ditinggal laung.

memohon kepada Mahkamah untuk mendapatkan perintah supaya orang itu hidup bersama semula dengan isteri atau suaminya:

Dengan syarat bahawa perintah itu tidak mendarangkan *darar syari'e* kepada mana-mana pihak.

Pembahagian Harta Sepencarian

Kuasa
Mahkamah
untuk
memerintahkan
pembahagian
harta
sepencarian.

122. (1) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa apabila membenarkan lafaz *talaq* atau apabila membuat suatu perintah perceraian untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperoleh oleh pihak-pihak itu masa perkahwinan dengan usaha bersama mereka dibahagikan antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagikan antara pihak-pihak itu.

(2) Dalam menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (1), Mahkamah hendaklah mengambil kira --

- (a) takat sumbangan yang telah dibuat oleh tiap-tiap satu pihak dalam bentuk wang, harta, atau kerja bagi memperoleh aset-aset itu;
- (b) apa-apa hutang yang terhutang oleh salah satu pihak yang telah dilakukan bagi manfaat bersama mereka;
- (c) keperluan anak-anak yang belum dewasa daripada perkahwinan itu, jika ada,

dan, tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah hendaklah membuat pembahagian yang sama banyak, aset atau hasil jualan aset itu.

(3) Mahkamah hendaklah mempunyai kuasa, apabila membenarkan lafaz *talaq* atau apabila membuat perintah perceraian, untuk memerintahkan supaya apa-apa aset yang diperoleh semasa perkahwinan dengan usaha tunggal satu pihak kepada perkahwinan itu dibahagikan antara mereka atau supaya aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagikan antara mereka atau supaya mana-mana aset itu dijual dan hasil jualan itu dibahagikan antara pihak-pihak itu.

(4) Dalam menjalankan kuasa yang diberikan oleh subseksyen (3), Mahkamah hendaklah mengambil kira —

- (a) takat sumbangan yang telah dibuat oleh pihak yang tidak memperoleh aset itu, kepada kebajikan keluarga dengan memelihara rumahtangga atau menjaga keluarga;
- (b) keperluan anak-anak yang belum dewasa daripada perkahwinan itu, jika ada,

dan tertakluk kepada pertimbangan-pertimbangan itu, Mahkamah boleh membahagikan aset-aset itu atau hasil jualan itu mengikut apa-apa kadar yang difikirkannya munasabah, tetapi, walau bagaimanapun, pihak yang telah memperoleh aset-aset itu dengan usahanya hendaklah menerima suatu kadar yang lebih besar.

(5) Bagi maksud seksyen ini, sebutan mengenai aset yang diperoleh semasa perkahwinan termasuk aset yang dippunyai oleh satu pihak sebelum perkahwinan itu yang telah dimajukan pada sebahagian besarnya semasa perkahwinan itu oleh pihak yang satu lagi itu atau dengan usaha bersama mereka.

Rayuan

123. Mana-mana orang yang terkilan dengan keputusan mana-mana Mahkamah, atau mana-mana Pendaftar di bawah Enakmen ini boleh merayu kepada Mahkamah Rayuan Syariah.

BAHAGIAN IX

PENALTI

124. Jika seseorang lelaki berkahwin lagi di mana-mana jua pun semasa perkahwinannya yang sedia ada masih wujud tanpa mendapat kebenaran secara bertulis terlebih dahulu daripada Mahkamah maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Peligam
tanpa
kebenaran
Mahkamah.

Perceraian
di luar
Mahkamah
dan tanpa
kebenaran
Mahkamah.

Tidak
membuat
laporan.

Meninggal
langsung
isteri atau
suami.

Menganiaya
isteri atau
suami.

125. Seseorang lelaki yang menceraikan isterinya dengan melafazkan *talaq* dalam apa-apa bentuk di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah itu maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

126. (1) Jika mana-mana orang berkewajipan membuat sesuatu laporan di bawah Enakmen ini dan dia sengaja cuai atau tidak berbuat demikian maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

(2) Jika mana-mana orang berkewajipan untuk membuat sesuatu laporan atau dikehendaki untuk mengemukakan sesuatu permohonan di bawah Enakmen ini atau dikehendaki untuk memberikan apa-apa maklumat atau menyempurnakan atau menandatangani apa-apa dokumen yang perlu di sisi undang-undang bagi maksud melaksanakan pendaftaran dokumen itu dengan sengaja cuai atau tidak membuat laporan itu atau mematuhi kehendak itu maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

127. Jika mana-mana orang telah diperintahkan oleh Mahkamah supaya hidup bersama semula dengan isterinya atau suaminya dan dia sengaja cuai atau tidak mematuhi perintah itu maka dia melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

128. (1) Mana-mana suami atau isteri yang dengan sengaja menganiaya isterinya atau suaminya atau menipu harta isterinya atau suaminya, mengikut mana-mana yang berkenaan, melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

(2) Mahkamah boleh, sebagai perintah tambahan, memerintahkan supaya dibayar pampasan bagi harta yang telah ditipu itu.

129. Mana-mana orang yang tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isterinya mengikut Hukum Syarak melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isteri.

130. Mana-mana orang perempuan yang dengan sengaja tidak menurut apa-apa perintah yang diberikan oleh suaminya dengan sah mengikut Hukum Syarak melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi lima ratus ringgit, atau, bagi kesalahan kali kedua atau kali kemudiannya, didenda tidak melebihi satu ribu ringgit.

Isteri tidak menurut perintah.

131. Mana-mana orang yang tidak suka akan suami atau isterinya dan dengan perdayaan cuba menjadikan dirinya murtad untuk membatalkan perkahwinannya melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi satu tahun.

Percubaan menjadi murtad untuk membatalkan perkahwinan.

132. (1) Mana-mana orang lelaki yang, setelah menceraikan dengan sah isterinya, bersekedudukan semula dengannya tanpa terlebih dahulu melafazkan *ruju'* yang sah melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

Bersekedu-dukan semula dalam masa 'iddah.

(2) Jika isterinya itu tidak tahu pada masa bersekedudukan semula itu tentang telah berlakunya perceraian itu, maka suami itu melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya.

(3) Sesorang perempuan yang bersubahat melakukan suatu kesalahan di bawah subseksyen (1) melakukan suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya..

Kecualian
dengan
sengaja untuk
mematuhi
perintah.

133. (1) Tanpa menjaskan hak mana-mana orang yang mempunyai kepentingan di bawah mana-mana perintah yang dibuat di bawah Enakmen ini untuk menguatkuasakan perintah di bawah Enakmen ini atau di bawah mana-mana undang-undang lain, Mahkamah yang telah membuat perintah itu, dalam hal kegagalan dengan sengaja untuk mematuhiinya, bolch, jika perintah sedemikian menghendaki pembayaran apa-apa amaun, mengarahkan amaun yang kena dibayar itu dilevi mengikut cara yang diperuntukkan oleh undang-undang bagi melevi denda yang dikenakan oleh Mahkamah atau boleh menjatuhkan hukuman pemenjaraan kepada orang yang dengan sengaja gagal mematuhiinya jika perintah pembayaran setiap bulan masih belum dibayar, atau, dalam mana-mana hal yang lain, pembayaran satu tahun masih belum dibayar.

(2) Mahkamah boleh —

- (a) jika mana-mana perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) memperuntukkan supaya pembayaran dibuat secara bulanan, menghukum orang yang dengan sengaja gagal mematuhiinya dengan pmenjaraan tidak melebihi satu bulan bagi setiap bayaran bulanan yang masih belum dibayar; dan
- (b) dalam mana-mana hal lain, menghukum orang yang dengan sengaja gagal mematuhi perintah yang dibuat di bawah subseksyen (1) dengan penjaraan tidak melebihi satu tahun bagi mana-mana pembayaran yang masih belum dibayar.

134. Mana-mana orang yang cuba melakukan, atau bersubahat melakukan, mana-mana kesalahan di bawah Enakmen ini melakukan suatu kesalahan yang boleh dihukum dengan hukuman yang sama seperti yang diperuntukkan bagi kesalahan itu.

Percubaan
dan
persubahatan.

BAHAGIAN X

AM

135. (1) Yang di-Pertuan Besar, atas nasihat Majlis, boleh, melalui pemberitahuan dalam *Warta*, membuat kaedah-kaedah untuk mengawal selia amalan dan tatacara dalam semua prosiding hal ehwal suami isteri di bawah Enakmen ini sebagaimana yang difikirkannya suaimansaat dan kaedah-kaedah untuk menetapkan dan mengawal selia si dan kos yang kena dibayar dalam semua prosiding itu; tertakluk kepada itu, semua prosiding di bawah Enakmen ini hendaklah dikawal selia oleh amalan dan tatacara Mahkamah yang ditetapkan oleh Enakmen Pentadbiran, setakat yang amalan dan tatacara itu tidak berlawanan dengan Enakmen ini.

Kuasa untuk
membuat
kaedah-
kaedah.

(2) Dalam perkara amalan dan tatacara dalam prosiding hal ehwal suami isteri yang tidak diperuntukkan dengan nyata dalam Enakmen ini atau dalam mana-mana kaedah-kaedah yang dibuat di bawah Enakmen ini atau dalam Enakmen Pentadbiran, Mahkamah boleh memakai apa-apa amalan dan tatacara yang difikirkannya wajar bagi mengelakkan ketidakadilan dan bagi membereskan perkara-perkara yang menjadi isu antara pihak-pihak.

(3) Yang di-Pertuan Besar, atas nasihat Majlis, boleh melalui pemberitahuan dalam *Warta*, membuat kaedah-kaedah bagi maksud Enakmen ini dan, tanpa menyentuh keluasan yang tersebut itu, kaedah-kaedah itu boleh mengadakan peruntukan bagi—

(a) cara bagaimana Pendaftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* Orang Islam hendak

menjalankan kuasa-kuasa yang diberikan kepada mereka oleh Enakmen ini;

- (b) bentuk Daftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'* dan perakuan nikah, perceraian dan *ruju'* dan cara bagaimana Daftar dan perakuan dikehendaki disimpan;
- (c) membekal dan menyimpan dengan selamat Daftar Perkahwinan, Perceraian dan *Ruju'*, buku nota Pendaftar, dan segala akuan yang dibuat bagi maksud Enakmen ini;
- (d) menyediakan dan mengemukakan penyata-penyata perkahwinan, perceraian dan *ruju'* yang didaftarkan di bawah Enakmen ini;
- (e) bentuk apa-apa perakuan, notis, atau dokumen lain bagi maksud melaksanakan Enakmen ini;
- (f) membuat carian dan memberikan salinan yang diperakui;
- (g) fi yang boleh dikenakan bagi maksud-maksud Enakmen ini;
- (h) hukuman kerana melanggar atau tidak mematuhi mana-mana kaedah yang dibuat di bawah Enakmen ini; dan
- (i) perkara-perkara lain bagi maksud melaksanakan Enakmen ini.

Pemansuhan
En. 7/1983.

136. (1) Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 1983 dimansuhkan.

(2) Pemansuhan Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Sembilan) 1983 (Enakmen yang dimansuhkan) tidaklah menyentuh apa-apa hak, keistimewaan, kewajipan atau liabiliti yang diperoleh, terakru atau dikenakan di bawah Enakmen yang dimansuhkan.

(3) Semua prosiding yang dimulakan di bawah Enakmen yang dimansuhkan hendaklah diteruskan seolah-olah Enakmen ini telah tidak diperbuat.

JADUAL

[Subseksyen 2(3)]

BENTUK TULISAN BAHASA ARAB BAGI PERKATAAN
DAN UNGKAPAN TERTENTU

<i>ba-in kubra</i>	بائن کبریٰ
<i>ba-in sughra</i>	بائن صغراً
<i>darar syari'e</i>	ضرر شرعاً
<i>fasakh</i>	فجح
<i>hadhanah</i>	حضراته
<i>hadinah</i>	حضرتہ
<i>Hakam</i>	حکم
Hakim Syarie	حاکم شرعاً
Hukum Syarak	حکم شرع
<i>'iddah</i>	حدة
<i>kariah</i>	قریۃ
<i>khul'</i>	خلع
<i>li'an</i>	لعن
<i>masta'utin</i>	مستوطن
<i>mumaiyiz</i>	معیز
<i>mut'ah</i>	متّعہ
<i>nafkah</i>	نفقة
<i>nasab</i>	نسب

<i>nusyuz</i>	نشر
<i>persetubuhan syubhah</i>	فرستوبيهن (وطني) شبهة
<i>qamariah</i>	قمرية
<i>ruju'</i>	رجوع
<i>shiqaq</i>	شقاق
<i>ta'tiq</i>	تعليق
<i>talaq raj'i</i>	طلاق رجعي
<i>thayyib</i>	ثيب
<i>wali</i>	ولي

Diluluskan dalam Dewan Negeri yang bersidang pada
11 November 2003.

YAAKOP BIN RANTAU
Setiausaha
Dewan Undangan Negeri
Negeri Sembilan

**ISLAMIC FAMILY LAW
(NEGERI SEMBILAN) ENACTMENT 2003**

ARRANGEMENT OF SECTIONS

PART I

PRELIMINARY

Section

1. Short title and commencement
2. Interpretation
3. Saving of prerogative
4. Application
5. Criterion for deciding whether a person is a Muslim
6. Subsisting valid marriages deemed to be registered under this Enactment and dissolvable only under this Enactment

PART II

MARRIAGE

7. Persons who may solemnize marriages
8. Minimum age for marriage
9. Relationship prohibiting marriage
10. Persons of other religions
11. Void marriages
12. Non-Registrable marriages
13. Consent required
14. Marriage of a woman
15. Betrothal

Preliminaries to a Marriage

16. Application for permission to marry
17. Issue of permission to marry

Section

18. Reference to an action by Syarie Judge
19. Permission necessary before solemnization
20. Place of marriage
21. *Mas kahwin and pemberian*
22. Entry in Marriage Register
23. Polygamy
24. Solemnization of marriages in Malaysian Embassies, etc., abroad

PART III

REGISTRATION OF MARRIAGES

25. Registration
26. Marriage certificate and *ta'liq*
27. Reporting of void or illegal marriages
28. Appointment of Chief Registrar, Registrars, Deputy Registrars and Assistant Registrars of Muslim Marriages, Divorces, and *Ruju'*
29. Books and Registers to be kept of all marriages
30. Copies of entries to be sent to the Chief Registrar
31. Registration of foreign marriage of a person resident in the State of Negeri Sembilan
32. Unlawful registers
33. Voluntary registration of Muslim marriages previously solemnized under any law
34. Legal effect of registration

PART IV

PENALTIES AND MISCELLANEOUS PROVISIONS
RELATING TO THE SOLEMNIZATION AND
REGISTRATION OF MARRIAGES

35. Omission to appear before Registrar within prescribed time
36. Contravention of section 32
37. Interference with marriage
38. False declaration, *iqrar* or statement for procuring marriage
39. Unauthorized solemnization of marriage

Section

40. Offences relating to solemnization of marriage
41. Sanction for prosecution
42. Correction of errors
43. Inspection of Marriage Register and index
44. Proof

PART V

DISSOLUTION OF MARRIAGE

45. Extent of power to make any order
46. Change of religion
47. Divorce by *talaq* or by order
48. Arbitration by *Hakam*
49. Divorce by *khul'* or *cerai tebus talaq*
50. Divorce under *ta'liq* or stipulation
51. Divorce by *h'an*
52. Resumption of conjugal relationship or *ruju'*
53. Order for *fasakh*
54. Presumption of death
55. Maintenance of Register of Divorces and Annulments
56. Registration of divorces
57. Registration of divorces outside the Court
58. *Mut'ah* or consolatory gift to woman divorced without just cause
59. Right to *mas kahwin*, etc., not to be affected

PART VI

MAINTENANCE OF WIFE, CHILDREN AND OTHERS

60. Power of Court to order maintenance of wife, and the effect of *nusyuz*
61. Power of Court to order maintenance of certain persons
62. Assessment of maintenance
63. Power of Court to order security for maintenance

Section

64. Compounding of maintenance
65. Duration of orders for maintenance
66. Right to maintenance or *pemberian* after divorce
67. Power of Court to vary orders for maintenance
68. Power of Court to vary agreements for maintenance
69. Maintenance payable under order of Court to be inalienable
70. Recovery of arrears of maintenance
71. Interim maintenance
72. Right to accommodation
73. Duty to maintain children
74. Power of Court to order maintenance for children
75. Power of Court to order security for maintenance of a child
76. Power of Court to vary order for custody or maintenance of a child
77. Power of Court to vary agreement for custody or maintenance of a child
78. Recovery of arrears of maintenance of a child
79. Duty to maintain child accepted as member of family
80. Duration of order for maintenance of a child
81. Duty to maintain illegitimate children

PART VII**GUARDIANSHIP***Hadhanah or Custody of Children*

82. Persons entitled to custody of a child
83. Qualifications necessary for custody
84. How right of custody is lost
85. Duration of custody
86. Custody of illegitimate children
87. Power of the Court to make order for custody
88. Orders subject to conditions

Guardianship of Person and Property

Section

89. Persons entitled to guardianship
90. Power over immovable and movable property
91. Appointment of guardians by the Court
92. Appointment of mother as testamentary guardian
93. Joint guardian with mother
94. Variation of power of guardian of property
95. Removal of guardian
96. Security to be given
97. Limitation of powers of guardian appointed by Court
98. Guardian may not give discharge for capital property
99. Guardian may support minor out of income
100. Special order in case of small estate
101. Application for opinion, etc.
102. Prohibition order by Court
103. Guardian of orphans
104. Court to have regard to advice of welfare officers, etc.
105. Power of Court to restrain taking of child out of Malaysia

Other Reliefs

106. Power of Court to set aside and prevent dispositions intended to defeat claims to maintenance
107. Injunction against molestation
108. Prohibition order in respect of *harta sepencarian*

PART VIII

MISCELLANEOUS

109. Recognition of Muslim marriages solemnized outside the State of Negeri Sembilan
110. Recognition of marriages solemnized in Embassies, etc., in Malaysia

*Legitimacy**Section*

111. Ascription of paternity
112. Birth more than four years after dissolution of marriage
113. Birth after declaration of completion of 'iddah
114. *Syubhat* intercourse
115. Conditions for valid acknowledgment
116. Presumption from acknowledgment rebuttable
117. Acknowledgment by a woman in 'iddah
118. Acknowledging another as mother or father
119. Acknowledgment other than as a child, mother or father
120. Acknowledgment irrevocable

Order to Resume Cohabitation

121. Application by deserted wife or husband

Division of Harta Sepencarian

122. Power of Court to order division of *harta sepencarian*

Appeals

123. Appeals

PART IX**PENALTIES**

124. Polygamy without Court's permission
125. Divorce outside Court and without Court's permission
126. Failure to report
127. Desertion of wife or husband
128. Ill-treatment of spouse
129. Failure to give proper justice to wife
130. Disobedience by wife
131. Attempt to be *murtad* to annul marriage

ISLAMIC FAMILY LAW
(NEGERI SEMBILAN)

311

Section

- 132. Recohabitation during *'iddah*
- 133. Wilful neglect to comply with order
- 134. Attempts and abetment

PART X

GENERAL

- 135. Power to make rules
- 136. Repeal

SCHEDULE

NEGERI SEMBILAN
ENACTMENT No. 11 of 2003

**IN TOKEN OF MY ASSENT AND ASSENT
 OF THE RULING CHIEFS**

(STATE SEAL)

**TUANKU JA'AFAR IBNI
 ALMARHUM TUANKU
 ABDUL RAHMAN**
*Yang di-Pertuan Besar
 Negeri Sembilan*

28 February 2004

An Enactment to amend and consolidate provisions of the Islamic Family Law in respect of marriage, divorce, maintenance, guardianship, and other matters connected with family life.

[ ]

ENACTED by His Highness and the Ruling Chiefs of Negeri Sembilan with the advice and consent of the Legislative Assembly as follows:

PART I
PRELIMINARY

1. (1) This Enactment may be cited as the Islamic Family Law (Negeri Sembilan) Enactment 2003.

Short title
and commen-
cement.

(2) This Enactment shall come into operation on a date to be appointed by the Yang di-Pertuan Besar by notification in the *Gazette* and the Yang di-Pertuan Besar may appoint different dates for the coming into operation of different Parts or provisions of this Enactment.

Interpretation. 2. (1) In this Enactment, unless the context otherwise requires—

“*anak dara*” means a woman who has not had sexual intercourse, whether she has been married or not;

“*baligh*” means the age of puberty in accordance with *Hukum Syarak*;

“widow” means a woman whose husband has died;

“resident” means permanently living or ordinarily residing in a particular area;

“*darar syari'e*” means harm, according to what is normally recognized by *Hukum Syarak*, affecting a wife in respect of religion, life, body, mind, dignity or property;

“widower” means a man whose wife has died;

*En. No. 10/
2003.*

“Administration Enactment” means the Administration of the Religion of Islam Enactment (Negeri Sembilan) 2003;

“*fasakh*” means the annulment of a marriage by reason of any circumstance permitted by *Hukum Syarak* in accordance with section 53;

“Syariah Appeal Court Judge” means a Syariah Appeal Court Judge appointed under subsection 57(1) of the Administration Enactment;

“Syarie Judge” or “Judge” means a Judge of the Syariah Subordinate Court or the Syariah High Court, as the case may be, appointed under subsection 58(1) or 59(1) of the Administration Enactment;

“*harta sepencarian*” means property acquired by the husband and wife whether directly or indirectly during the subsistence of marriage in accordance with the conditions stipulated by *Hukum Syarak*;

“*Hukum Syarak*” means Islamic Law according to *Mazhab Shafie* or according to one of the *Mazhab Hambali*, *Hanafi* or *Maliki*;

"igrar" means an admission made by a person, in writing or orally or by gesture, stating that he is under an obligation or liability to another person in respect of some right;

"janda" means a woman who has been married and divorced after consummation of marriage;

"kariah masjid" in relation to a mosque, means the area the boundaries of which are determined under section 86 of the Administration Enactment in which the mosque is situated;

"Chief Registrar" means a Chief Registrar of Muslim Marriages, Divorces and *Ruju'* appointed under section 28;

"Chief Syarie Prosecutor" means the officer appointed under section 78(1) of the Administration Enactment;

"Syariah Appeal Court" means the Syariah Appeal Court Judge appointed under subsection 57(1) of the Administration Enactment;

"Syariah Court" or *"Court"* means the Syariah Subordinate Court or the Syariah High Court, as the case may be, constituted under subsection 55(1) or 55(2) of the Administration Enactment;

"Majlis" means the Majlis Agama Islam Negeri Sembilan established under subsection 4(1) of the Administration Enactment;

"mas kahwin" means the obligatory marriage payment due under *Hukum Syarak* by the husband to the wife at the time the marriage is solemnized, whether in the form of money actually paid or acknowledged as a debt with or without security, or in the form of something that, according to *Hukum Syarak*, is capable of being valued in terms of money;

"mut'ah" means a consolatory gift that is reasonable according to *Hukum Syarak*, given to a divorced wife;

"nasab" means descent based on lawful blood relationship;

“State” includes the Federal Territories of Kuala Lumpur, Labuan and Putrajaya;

“*Peguam Syarie*” means a person who is admitted under section 80 of the Administration Enactment to be a *Peguam Syarie*;

“*pemberian*” means a gift whether in the form of money or things given by a husband to a wife at the time of marriage;

“Registrar” means the Registrar of Muslim Marriages, Divorces and *Ruju* appointed under section 28 and includes the Deputy Registrar and Assistant Registrar;

“*syubhah* intercourse” means intercourse performed on erroneous impression that the marriage was valid when in fact the marriage was not valid (*fasid*) or intercourse by mistake and includes any intercourse not punishable by *Had* in Islam;

“*ruju*” means a return to the original marriage state;

“fosterage” means the suckling of a baby up to sufficiency by a woman who is not its natural mother for at least five times during the first two years of the baby’s life;

“*ta’liq*” means a promise expressed by the husband after the solemnization of marriage in accordance with *Hukum Syarak* and the provisions of this Enactment;

“appointed date” means the date appointed under section 1 for the coming into operation of this Enactment;

“illegitimate” in relation to a child, means born out of wedlock but not as a result of *syubhah* intercourse;

“*wali Mujbir*” means the father or paternal grandfather and above;

"*wali Raja*" means a *wali* authorized by the Yang di-Pertuan Agong, in the case of the Federal Territories, Malacca, Penang, Sabah and Sarawak, or by the Ruler, in the case of any other State, to give away in marriage a woman who has no *wali* from *nasab*.

(2) All words and expressions used in this Enactment and not herein defined but defined in Part 1 of the Interpretation Acts 1948 and 1967 shall have the meanings assigned to them respectively in that Part to the extent that such meanings do not conflict with *Hukum Syarak*. *Act 383.*

(3) For the avoidance of doubt as to the identity or interpretation of the words and expressions used in this Enactment that are listed in the Schedule, reference may be made to the Arabic script for those words and expressions shown against them in the Schedule.

(4) The Yang di-Pertuan Besar by order may from time to time amend, delete from or add to, the Schedule.

3. Nothing contained in this Enactment shall derogate from or affect the prerogative rights and powers of the Yang di-Pertuan Besar as the Head of the Religion of Islam in the State of Negeri Sembilan as declared and set forth in the Laws of the Constitution of Negeri Sembilan 1959.

Saving of
prerogative.

4. Save as otherwise expressly provided, this Enactment shall apply to all Muslims living in the State of Negeri Sembilan and to all Muslims resident in the State of Negeri Sembilan who are living outside the State. *Application.*

5. If for the purposes of this Enactment any question arises as to whether a person is a Muslim, that question shall be decided according to the criterion of general reputation, without making any attempt to question the faith, beliefs, conducts, behaviour, character, acts, or omissions of that person.

Criterion for
deciding
whether a
person is a
Muslim.

Subsisting
valid
marriages
deemed to be
registered
under this
Enactment
and
dissoluble
only under
this
Enactment.

6. (1) Nothing in this Enactment shall affect the validity of any Muslim marriage solemnized under any law wheresoever prior to the appointed date.
- (2) Such marriage, if valid under the law under which it was solemnized, shall be deemed to be registered under this Enactment.
- (3) Every such marriage, unless void under the law under which it was solemnized, shall continue until dissolved—
- (a) by the death of one of the parties;
  - (b) by such *talaq* as may be pronounced under this Enactment;
  - (c) by order of a Court of competent jurisdiction; or
  - (d) by a declaration of nullity made by a Court of competent jurisdiction.

PART II

MARRIAGE

Persons who
may
solemnize
marriages.

7. (1) A marriage in the State of Negeri Sembilan shall be in accordance with the provisions of this Enactment and shall be solemnized in accordance with *Hukum Syarak* by—
- (a) the *wali* in the presence of the Chief Registrar or Registrar;
  - (b) the representative of the *wali* in the presence and with the permission of the Chief Registrar or Registrar; or
  - (c) the Chief Registrar or Registrar as the representative of the *wali*.

(2) Where a marriage involves a woman who has no *wali* from *nasab*, in accordance with *Hukum Syarak*, the marriage shall be solemnized only by the *wali Raja*.

8. No marriage may be solemnized under this Enactment where either the man is under the age of eighteen or the woman is under the age of sixteen except where the Syarie Judge has granted his permission in writing in certain circumstances.

Minimum age for marriage.

9. (1) No man or woman, as the case may be, shall, on the ground consanguinity, marry—

Relationship prohibiting marriage.

- (a) his mother or her father;
- (b) his grandmother or her grandfather upwards whether on the side of his or her father or mother;
- (c) his daughter or her son and his granddaughter or her grandson and his or her descendants;
- (d) his sister or her brother of the same parents, his sister or her brother of the same father, and his sister or her brother of the same mother;
- (e) the daughter of his brother or sister, or the son of her brother or sister and the descendants of the brother or sister;
- (f) his aunt or her uncle on his or her father's side and her or his ascendants; and
- (g) his aunt or her uncle on his or her mother's side and her or his ascendants.

(2) No man or woman, as the case may be, shall, on the ground of affinity, marry—

- (a) his mother-in-law or her father-in-law and his or her ascendants of his wife;
- (b) his stepmother or her stepfather, being his father's wife or her mother's husband;
- (c) his stepgrandmother or her stepgrandfather, being the wife of his grandfather or the husband of her grandmother, whether on the side of the father or the mother;
- (d) his daughter-in-law or her son-in-law; and

(e) his stepdaughter or her stepson and the descendants of a wife or a husband with whom the marriage has been consummated.

(3) No man or woman, as the case may be, shall, on the ground of fosterage, marry a woman or a man connected with him or her through some act of suckling where, if it had been instead an act of procreation, the woman or man would have been within the prohibited degrees of consanguinity or affinity.

(4) No man shall have two wives at any one time who are so related to each other by consanguinity, affinity, or fosterage which a marriage between them would have been illegal in *Hukum Syarak*.

Persons of
other
religions.

10. (1) No man shall marry a non-Muslim, except a *Kitabiyah*.

(2) No woman shall marry a non-Muslim.

Void
marriages.

11. A marriage shall be void unless all conditions necessary, according to *Hukum Syarak* for the validity of the marriage, are satisfied.

Non-
registerable
marriages.

12. (1) A marriage in contravention of this Enactment shall not be registerable under this Enactment.

(2) Notwithstanding subsection (1) and without prejudice to subsection 40(2), a marriage which has been solemnized contrary to any provision of this Part but is otherwise valid according to *Hukum Syarak* may be registered under this Enactment with an order from the Court.

Consent
required.

13. A marriage shall not be recognized and shall not be registered under this Enactment unless both parties to the marriage have consented to the marriage, and either—

(a) the *wali* of the woman has consented to the marriage in accordance with *Hukum Syarak*; or

(b) the Syarie Judge having jurisdiction in the place where the woman resides or any person generally or specially authorized in that behalf by the

Syarie Judge has, after due inquiry in the presence of all parties concerned, granted his consent to the *Wali Raja* to solemnize in accordance with *Hukum Syarak*; such consent may be given wherever there is no *wali* by *nasab* in accordance with *Hukum Syarak* available to act or if the *wali* cannot be found or where the *wali* refuses his consent without sufficient reason.

14. (1) No woman shall, during the subsistence of her marriage to a man, be married to any other man. Marriage of a woman.

(2) Where the woman is a *janda*—

- (a) subject to paragraph (c), she shall not, at any time prior to the expiry of her period of '*iddah*', which shall be calculated in accordance with *Hukum Syarak*, be married to any person other than to the man from whom she was last divorced;
- (b) she shall not be married unless she has produced—
  - (i) a certificate of divorce lawfully issued under the law for the time being in force;
  - (ii) a certified copy of the entry relating to her divorce in the appropriate register of divorce; or
  - (iii) a certificate, which may, upon her application, be granted after due inquiry by the Syarie Judge having jurisdiction in the place where the application is made, to the effect that she is a *janda*; and
- (c) if the divorce was by *ba-in kubra*, that is to say three *talaq*, she shall not be remarried to her previous husband, unless she has been lawfully married to some other person and the marriage has been consummated and later lawfully dissolved and the period of '*iddah*' has expired.

(3) If the woman alleges she was divorced before the marriage had been consummated, she shall not during the ordinary period of '*iddah*' for a divorce, be married to any

person other than her previous husband, except with the permission of the Syarie Judge having jurisdiction in the place where she resides.

(4) Where the woman is a widow—

- (a) she shall not be married to any person at any time prior to the expiration of the period of *'iddah*, which shall be calculated in accordance with *Hukum Syarak*; and
- (b) she shall not be married unless she has produced a certificate of the death of the late husband or otherwise proved his death.

Betrothal.

15. If any person has, either orally or in writing, and either personally or through an intermediary, entered into a betrothal in accordance with *Hukum Syarak*, and subsequently refuses without lawful reason to marry the other party, the other party being willing to marry, the party in default shall be liable to return the betrothal gifts, if any, or the value of the gifts and to pay whatever moneys have been expended in good faith by or for the other party in preparation for the marriage, and the same may be recovered by action in the Court.

Preliminaries to a Marriage

Application
for
permission to
marry.

16. (1) Whenever it is desired to solemnize a marriage in the State of Negeri Sembilan each of the parties to the intended marriage shall apply in the prescribed form for permission to marry to the Registrar for the *kariah masjid* in which the woman is resident.

(2) If the man is resident in a *kariah masjid* different from that of the woman or is resident in any State, his application shall bear the permission and statement of the Registrar of the district or by the proper authority of the State, as the case may be, to the effect that as far as he has been able to ascertain the matters stated in the application are true.

(3) The application of each party together with a recognized *Sijil Kursus Praperkahwinan Islam* be delivered to the Registrar at least seven days before the proposed date of marriage, but the Registrar may allow a shorter period in any particular case.

(4) The applications of the parties shall be treated as a joint application.

17. Subject to section 18, the Registrar, on being satisfied of the truth of the matters stated in the application, of the legality of the intended marriage, and, where the man is already married, that the permission required by section 23 has been granted, shall, at any time after the application and upon payment of the prescribed fee, issue to the applicants his permission to marry in the prescribed form.

18. (1) In any of the following cases, that is to say—
(a) where either of the parties to the intended marriage is below the age specified in section 8;
(b) where the woman is a person to whom subsection 14(3) applies; or
(c) where the woman has no *wali* from *nasab*, according to *Hukum Syarak*,

the Registrar shall refer the application to the Syarie Judge having jurisdiction in the place where the woman resides.

(2) The Syarie Judge, on being satisfied of the truth of the matters stated in the application and the legality of the intended marriage and that the case is one that merits the giving of permission for the purposes of section 8, or permission for the purposes of subsection 14(3), or his consent to the marriage being solemnized by *wali Raja* for the purposes of paragraph 13(b), as the case may be, shall, at any time after reference of the application to him and upon payment of the prescribed fee, issue to the applicants his permission to marry in the prescribed form.

Permission
necessary
before
solemnization.

19. No marriage shall be solemnized unless permission to marry has been given—

- (a) by the Registrar under section 17 or by the Syarie Judge under section 18, where the marriage involves a woman resident in the State of Negeri Sembilan; or
- (b) by the proper authority of a State, where the marriage involves a woman resident in that State.

Place of
marriage.

20. (1) No marriage shall be solemnized except in the *kariah masjid* in which the woman resides, but the Registrar or Syarie Judge giving permission to marry under section 17 or 18 may give permission for the marriage to be solemnized elsewhere, whether in the State of Negeri Sembilan or in any other State.

(2) A permission under subsection (1) may be expressed in the permission to marry given under section 17 or 18.

(3) Notwithstanding subsection (1), a marriage may be solemnized in a *kariah masjid* other than that where the woman resides if—

- (a) in a case where the woman resides in the State of Negeri Sembilan, a permission for the marriage to be solemnized in that *kariah masjid* has been given under section 17 or 18 and the permission for the solemnization of the marriage in another *kariah masjid* has been given under subsection (1); or
- (b) in a case where the woman resides in a State, a permission to marry and a permission for the marriage to be solemnized in another *kariah masjid* have been given by the proper authority of that State.

Mas kahwin
and
pemberian.

21. (1) The *mas kahwin* shall be paid by the man or his representative to the woman or her representative in the presence of the person solemnizing the marriage and at least two other witnesses.

(2) The Registrar shall, in respect of every marriage to be registered by him, ascertain and record—

- (a) the value and other particulars of the *mas kahwin*;
- (b) the value and other particulars of any *pemberian*;
- (c) the value and other particulars of any part of the *mas kahwin* or *pemberian* or both that was promised but not paid at the time of the solemnization of the marriage, and the promised date of payment; and
- (d) particulars of any security given for the payment of any *mas kahwin* or *pemberian*.

22. (1) Immediately after the solemnization of a marriage, the Registrar shall enter the prescribed particulars and the prescribed or other *ta'liq* of the marriage in the Marriage Register.

Entry in the
Marriage
Register.

(2) The entry shall be attested to by the parties to the marriage, by the *wali*, and by two witnesses other than the Registrar, present at the time the marriage is solemnized.

(3) The entry shall then be signed by the Registrar.

23. (1) No man during the subsistence of a marriage ^{Polygamy.} shall, except with the prior permission in writing of the Court, contract another marriage with another woman.

(2) No marriage contracted without the permission under subsection (1) shall be registered under this Enactment unless the Court is satisfied that the marriage is valid according to *Hukum Syarak* and the Court has ordered the marriage to be registered subject to section 124.

(3) Subsection (1) applies to the marriage in the State of Negeri Sembilan of a man who is resident within or outside the State of Negeri Sembilan and to the marriage outside the State of Negeri Sembilan of a man resident in the State of Negeri Sembilan.

(4) An application for permission shall be submitted to the Court in the prescribed manner and shall be accompanied by an *iqrar* stating the grounds on which the proposed marriage is alleged to be just or necessary, the present income of the applicant, particulars of his commitments and his ascertainable financial obligations and liabilities, the number of his dependants, including persons who would be his dependants as a result of the proposed marriage, and whether the consent or views of the existing wife or wives on the proposed marriage have been obtained.

(5) On receipt of the application, the Court shall summon the applicant, his existing wife or wives, the woman to be wedded, the *wali* of the woman to be wedded, if any, and other persons who in the opinion of the Court may provide information relating to the proposed marriage to be present at the hearing of the application, which shall be in camera, and the Court may grant the permission applied for if satisfied—

- (a) that the proposed marriage is just or necessary, having regard to, among others, the following circumstances, that is to say, sterility, physical infirmity, physical unfitness for conjugal relations, wilful avoidance of an order for restitution of conjugal rights, or insanity on the part of the existing wife or wives;
- (b) that the applicant has such means as to enable him to support, as required by *Hukum Syarak*, all his wives and dependants including persons who would be his dependants as a result of the proposed marriage;
- (c) that the applicant would be able to accord fair treatment to all his wives as required by *Hukum Syarak*; and
- (d) that the proposed marriage would not cause *darar syari'e* to the existing wife or wives.

(6) A copy of the application under subsection (4) and of the *iqrar* required by that subsection shall be served together with the summons on each existing wife and the woman to be wedded.

(7) Any party aggrieved by or dissatisfied with any decision of the Court may appeal against the decision in the manner provided in the Syariah Civil Procedure (Negeri Sembilan) Enactment 2003.

En. No.
14/2003.

(8) Any person who contracts a marriage in contravention of subsection (1) shall pay immediately the entire amount of the *mas kahwin* and *pemberian* due to the existing wife or wives, which amount if not so paid, shall be recoverable as a debt.

(9) The procedure for solemnization and registration of a marriage under this section shall in all respects be similar to that applicable to other marriages solemnized and registered in the State of Negeri Sembilan under this Enactment.

(10) Every Court that grants the permission or orders the a marriage to be registered under this section shall have the power on the application by any party to the marriage—

- (a) to require a man to pay maintenance to his existing wife or wives; or
- (b) to order the division between the parties of the marriage of any assets acquired by them during the marriage by their joint efforts or the sale of any such assets and the division of the proceeds of the sale.

24. (1) Subject to subsection (2), a marriage may be solemnized in accordance with *Hukum Syarak* by the Registrar appointed under subsection 28(3) at the Malaysian Embassy, High Commission, or Consulate in any country that has not notified the Government of Malaysia of its objection to solemnization of marriages at such Embassy, High Commission, or Consulate.

Solemnization
of
marriages in
Malaysian
Embassies,
etc.,
abroad.

(2) Before solemnizing a marriage under this section, the Registrar shall be satisfied—

- (a) that one or both of the parties to the marriage are residents of the State of Negeri Sembilan;
- (b) that each party has the capacity to marry according to *Hukum Syarak* and this Enactment; and
- (c) that, where either party is not a resident of the State of Negeri Sembilan, the proposed marriage, if solemnized, will be regarded as valid in the place where that party is resident.

(3) The procedure for the solemnization and registration of a marriage under this section shall be similar in all respects to that applicable to other marriages solemnized and registered in the State of Negeri Sembilan under this Enactment as if the Registrar appointed for a foreign country were a Registrar for the State of Negeri Sembilan.

PART III

REGISTRATION OF MARRIAGES

Registration. 25. The marriage after the appointed date of every person resident in the State of Negeri Sembilan and the marriage of every person living abroad who is resident in the State of Negeri Sembilan shall be registered in accordance with this Enactment.

Marriage certificate and *ta'lilq*.

26. Upon registering a marriage and upon payment to him of the prescribed fees, the Registrar shall issue a marriage certificate in the prescribed form to both parties to the marriage and shall also endorse the *ta'lilq* in the marriage certificate.

Reporting of void or illegal marriages.

27. It shall be the duty of every person to report to the Registrar the circumstances of any case in which it appears to him that any alleged marriage was void or that any registrable marriage was solemnized in contravention of this Enactment.

28. (1) The Yang di-Pertuan Besar with the consent of the Ruling Chiefs may appoint any qualified public officer to be the Chief Registrar of Muslim Marriages, Divorces and *Ruju'* for the purposes of this Enactment, who shall have general supervision and control over Registrars and the registration of marriages, divorces, and *ruju'* under this Enactment.
- (2) The Yang di-Pertuan Besar with the consent of the Ruling Chiefs may appoint so many qualified persons as may be necessary, to be Registrars, Deputy Registrars or Assistant Registrars of Muslim Marriages, Divorces and *Ruju'* for such *kariah masjid* in the State of Negeri Sembilan as may be specified in the appointments.
- (3) The Yang di-Pertuan Besar with the consent of the Ruling Chiefs may, by notification in the *Gazette*, appoint any member of the diplomatic staff of Malaysia in any country to be the Registrar of Muslim Marriages, Divorces and *Ruju'* for the purposes of this Enactment in that country.
- (4) The Yang di-Pertuan Besar with the consent of the Ruling Chiefs may appoint the Chief Registrar and Registrar as *Wali Raja* in accordance with the prescribed limits of jurisdiction.
- (5) Every person appointed under subsection (2) who is not a public officer shall be deemed to be a public officer for the purposes of the Penal Code.

Act 574.

29. Every Registrar shall keep a Marriage Register and such books as are prescribed by this Enactment or rules made under this Enactment, and every marriage solemnized in the State of Negeri Sembilan shall be duly registered by the Registrar in his Marriage Register.

Books and
Registers to
be kept of
all marriages.

Copies of entries to be sent to the Chief Registrar.

30. (1) Every Registrar shall, as soon as practicable after the end of each month, deliver to the Chief Registrar a true copy certified under his hand of every entry made in the Marriage Register.

(2) All such copies shall be kept by the Chief Registrar in such manner as may be prescribed and shall constitute the Marriage Register of the Chief Registrar.

Registration of foreign marriage of a person resident in the State of Negeri Sembilan.

31. (1) Where any person who is a resident of the State of Negeri Sembilan has solemnized a valid marriage according to *Hukum Syarak* abroad, not being a marriage registered under section 24, the person shall, within six months after the date of the marriage, appear before the nearest or most conveniently available Registrar of Muslim Marriages, Divorces, and *Ruju'* abroad in order to register the marriage, and the marriage, upon being registered, shall be deemed to be registered under this Enactment.

(2) Where before the expiry of the period of six months, the return of either or both parties to the State of Negeri Sembilan is contemplated and the marriage has not been registered abroad, the registration of the marriage shall be effected within six months of the first arrival of either or both of the parties in the State of Negeri Sembilan by one party or both parties appearing before any Registrar in the State of Negeri Sembilan and—

- (a) producing to the Registrar the certificate of marriage or such evidence, either oral or documentary, as may satisfy the Registrar that the marriage did take place;
- (b) furnishing such particulars as may be required by the Registrar for the due registration of the marriage; and
- (c) applying in the prescribed form for the registration of the marriage and subscribing the declaration therein.

(3) The Registrar may dispense with the appearance of one of the parties if he is satisfied that there exists good and sufficient reason for the absence of the party and in that case the entry in the Marriage Register shall include a statement of the reason for the absence.

(4) Upon the registration of a marriage under this section, a certified copy of the entry in the Marriage Register signed by the Registrar shall be delivered or sent to the husband and another copy to the wife, and another certified copy shall be sent, within such period as may be prescribed, to the Chief Registrar who shall cause all such certified copies to be bound together to constitute the Foreign Muslim Marriages Register.

(5) Where the parties to a marriage required to be registered under this section have not appeared before a Registrar within the period specified in subsection (1), the marriage may, upon application to the Registrar, be registered later on payment of such penalty as may be prescribed.

32. No person other than a Registrar shall—

Unlawful registers.

- (a) keep any book that is or purports to be a register kept in accordance with this Enactment; or
- (b) issue to any person any document that is or purports to be a copy of a certificate of a marriage or a certificate of marriage registered by the Registrar.

33. (1) Notwithstanding sections 6 and 31, the parties to any marriage according to *Hukum Syarak* solemnized under any law prior to the appointed date may, if the marriage has not been registered, apply at any time to a Registrar in the prescribed form for registration of the marriage.

Voluntary
registration
of Muslim
marriages
previously
solemnized
under any
law.

(2) The Registrar may require the parties to the marriage to appear before him and to produce such evidence of the marriage, either oral or documentary, and to furnish such other particulars as may be required by him.

(3) The Registrar may, on being satisfied of the truth of the statements contained in the application, register the marriage by entering the particulars of the marriage in the Marriage Register prescribed for this purpose.

(4) The entry of the marriage in the Marriage Register shall be signed by the Registrar making the entry and by both parties to the marriage, if available, or otherwise, by whichever party who appears before the Registrar.

(5) Upon the registration of the marriage, a certified copy of the entry in the Marriage Register signed by the Registrar and sealed with his seal of office shall be delivered or sent to the husband and another copy to the wife and a third shall be sent to the Chief Registrar.

(6) The Registrar shall not register a marriage under this section satisfied that the marriage is void under this Enactment.

Legal effect of registration. 34. Nothing in this Enactment or rules made under this Enactment shall be construed to render valid or invalid any marriage that otherwise is invalid or valid, merely by reason of its having been or not having been registered.

PART IV

PENALTIES AND MISCELLANEOUS PROVISIONS RELATING TO THE SOLEMNIZATION AND REGISTRATION OF MARRIAGES

Omission to appear before the Registrar within prescribed time.

35. Any person who, being required by section 31 to appear before a Registrar, fails to do so within the prescribed time, commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

36. Any person who contravenes section 32 commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding five hundred ringgit or to imprisonment for a term not exceeding three months or to both and for a second or subsequent offence to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Contravention
of section 32.

37. Unless permitted under *Hukum Syarak*, any person who uses any force or threat—

Interference
with
marriage.

- (a) to compel a person to marry against his will; or
- (b) to prevent a man who has attained the age of eighteen years or a woman who has attained the age of sixteen years from solemnizing a valid marriage,

commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

38. Any person who, for the purpose of procuring any marriage under this Enactment, intentionally makes any false *iqrar* or statement commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding two thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding one year or to both.

False
declaration,
iqrar or
statement for
procuring
marriage.

39. Any person who, not being authorized thereto under this Enactment, solemnizes or purports to solemnize any marriage, commits an offence and shall on conviction be liable to fine not exceeding two thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding one year or to both.

Unauthorized
solemnization
of
marriage.

40. (1) Any person who knowingly solemnizes or purports to solemnize, or officiates at, a marriage—

Offences
relating
to
solemnization
of
marriage.

- (a) without there being a permission to marry as required by section 19; or
- (b) in the presence of less than two credible witnesses other than the person solemnizing the marriage,

commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

(2) Any person who marries, or purports to marry, or goes through a form of marriage with any person contrary to any of the provisions of Part II commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Sanction for prosecution. 41. No prosecution for an offence under sections 35 to 40 shall be instituted except with the sanction in writing of the Chief Syarie Prosecutor.

Correction of errors. 42. (1) If the Registrar is satisfied by statutory declaration or otherwise that any entry relating to a marriage is erroneous in form or substance, he may, in the presence of the persons married, or, if they are absent, in the presence of two credible witnesses, correct the error by ruling through the entry and making the correct entry and he shall thereupon cause the entry in the local Marriage Register to be corrected in the same manner.

(2) The Registrar shall sign and date the correction made in the certificate of marriage and the local Marriage Register.

(3) Every entry made under subsection (1) shall be attested by the witnesses in whose presence it was made.

(4) A certified copy of the correction shall be sent forthwith to the Chief Registrar for a similar correction to be made in his Marriage Register.

Inspection of Marriage Register and index. 43. (1) Every Marriage Register and marriage index kept by the Chief Registrar or Registrar under this Enactment shall be open to inspection by any person upon payment of the prescribed fee.

(2) The Chief Registrar or Registrar, as the case may be, shall, upon payment of the prescribed fee, furnish to any person requiring it a copy of the entry in the Marriage Register and index, certified under the hand and seal of office of the Chief Registrar or Registrar, as the case may be.

44. Every Marriage Register kept by the Chief Registrar or Registrar under this Enactment and any copy of any entry therein, certified under his hand and seal of office to be a true copy or extract, shall be *prima facie* evidence in all courts and tribunals of the dates and acts contained or set out in the Marriage Register, copy or extract.

PART V

DISSOLUTION OF MARRIAGE

45. Save as is otherwise expressly provided, nothing in this Enactment shall authorize the Court to make an order of divorce or an order shall authorize the Court make an order of divorce or an order pertaining to a divorce or to permit a husband to pronounce a *talaq* except—

Extent of power to make any order.

- (a) where the marriage has been registered or is deemed to be registered under this Enactment;
- (b) where the marriage was solemnized in accordance with *Hukum Syarak*; or
- (c) where the residence of either of the parties to the marriage at the time when the application is presented is in the State of Negeri Sembilan.

46. (1) The *murtad* by either party to a marriage or his or her conversion to a faith other than Islam shall not by itself operate to dissolve the marriage unless and until so confirmed by the Court.

Change of religion.

(2) The conversion to Islam by either party to a non-Muslim marriage shall not by itself operate to dissolve the marriage unless and until so confirmed by the Court.

47. (1) A husband or a wife who desires divorce shall present an application for divorce to the Court in the prescribed form containing—

Divorce by *talaq* or by order.

- (a) particulars of the marriage and the names, ages and sex of the children, if any, of the marriage;

- (b) particulars of the facts giving the Courts jurisdiction under section 45;
- (c) particulars of any previous matrimonial proceedings between the parties, including the place of the proceedings;
- (d) a statement as to the reasons for desiring divorce;
- (e) a statement as to whether any, and if so, what steps had been taken to effect reconciliation;
- (f) the terms of any agreement regarding maintenance and habitation of the wife and the children of the marriage, if any, the care and custody of the children of the marriage, if any, and the division of any assets acquired through the joint effort of the parties, if any, or, where no such agreement has been reached, the applicant's proposals regarding those matters; and
- (g) particulars of the order sought.

(2) Upon receiving an application for divorce, the Court shall cause a summons to be served on the other party together with a copy of the application made by the applicant, and the summons shall direct the other party to appear before the Court so as to enable it to inquire whether or not the other party consents to the divorce.

(3) If the other party consents to the divorce and the Court is satisfied after due inquiry and investigation that the marriage has irretrievably broken down, the Court shall advise the husband to pronounce one *talaq* before the Court.

(4) The Court shall record the fact of the pronouncement of one *talaq*, and shall send a certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

(5) Where the other party does not consent to the divorce or it appears to the Court that there is reasonable possibility of a reconciliation between the parties, the Court shall as soon as possible appoint a conciliatory committee consisting of a Religious Officer as chairman and two other persons, one to act for the husband and the other for the wife, and refer the case to the committee.

(6) In appointing the two persons under subsection (5), the Court shall, where possible, give preference to close relatives of the parties having knowledge of the circumstances of the case.

(7) The Court may give directions to the conciliatory committee as to the conduct of the conciliation and it shall conduct it in accordance with such directions.

(8) If the committee is unable to agree or if the Court is not satisfied with its conduct of the conciliation, the Court may remove the committee and appoint another committee in its place.

(9) The committee shall endeavour to effect reconciliation within a period of six months from the date of it being constituted or such further period as may be allowed by the Court.

(10) The committee shall require the attendance of the parties and shall give each of them an opportunity of being heard and may hear such other persons and make such inquiries as it thinks fit and may, if it considers it necessary, adjourn its proceedings from time to time.

(11) If the conciliatory committee is unable to effect reconciliation and is unable to persuade the parties to resume their conjugal relationship, it shall issue a certificate to the effect and may append to the certificate such recommendations as it thinks fit regarding maintenance and custody of the minor children of the marriage, if any, regarding division of property, and regarding other matters related to the marriage.

(12) No *Peguam Syarie* shall appear or act for any party in any proceeding before a conciliatory committee and no party shall be represented by any person, other than a member of his or her family, without the leave of the conciliatory committee.

(13) Where the committee reports to the Court that reconciliation has been effected and the parties have resumed their conjugal relationship, the Court shall dismiss the application for divorce.

(14) Where the committee submits to the Court a certificate that it is unable to effect reconciliation and to persuade the parties to resume the conjugal relationship, the Court shall allow the husband to pronounce one *talaq* before the Court, and where the Court is unable to procure the presence of the husband before the Court to pronounce one *talaq* or the husband refuses to pronounce one *talaq* the Court shall refer the case to the *Hakam* for action according to section 48.

(15) The requirement of subsection (5) as to reference to a conciliatory committee shall not apply in any case—

- (a) where the applicant alleges that he or she has been deserted by and does not know the whereabouts of the other party;
- (b) where the other party is residing outside Malaysia and it is unlikely that he or she will be within the jurisdiction of the Court within six months after the date of the application;
- (c) where the other party is imprisoned for a term of three years or more;
- (d) where the applicant alleges that the other party is suffering from incurable mental illness; or
- (e) where the Court is satisfied that there are exceptional circumstances which make reference to a conciliatory committee impracticable.

(16) A *talaq raj'i* pronounced by a husband unless revoked earlier, either expressly or constructively, or by an order of the Court, shall not operate to dissolve the marriage until the expiry of the '*iddah* period.

(17) If the wife is pregnant at the time the *talaq* is pronounced or the order is made, the *talaq* or the order shall not be effective to dissolve the marriage until the pregnancy ends.

48. (1) If satisfied that there are constant quarrels (*shiqaq*) between the parties to a marriage, or if the husband refuses to pronounce one *talaq* after being advised by the conciliatory committee to do so the Court may appoint in accordance with *Hukum Syarak* two arbitrators or *Hakam* to act for the husband and wife respectively.

Arbitration
by
Hakam.

(2) In appointing the *Hakam* under subsection (1), the Court shall, where possible, give preference to close relatives of the parties having knowledge of the circumstances of the case.

(3) The Court may give directions to the *Hakam* as to the conduct of the arbitration and they shall conduct it in accordance with such directions and *Hukum Syarak*.

(4) If the *Hakam* are unable to agree, or if the Court is not satisfied with their conduct of the arbitration, the Court may remove them and appoint other *Hakam* in their place.

(5) The *Hakam* shall endeavor to obtain from their respective principals full authority, and may, if their authority extends so far, pronounce one *talaq* before the Court, if permitted by the Court, and in that event the Court shall record that pronouncement of one *talaq*, and send a certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

(6) If the *Hakam* are of the opinion that the parties should be divorced but are unable for any reason to order a divorce, the Court shall appoint other *Hakam* and shall confer on them authority to order a divorce and shall, if

they do so, record the order and send a certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

(7) Unless he is a close member of the family of the parties, no person or *Peguam Syarie* shall be allowed to be present or represent any of the parties in the presence of the *Hakam*.

Divorce by
khul' or
cerai tebus
talaq.

49. (1) Where the husband does not agree to voluntarily pronounce a *talaq*, but the parties agree to a divorce by redemption or *cerai tebus talaq*, the Court shall, after the amount of the payment of *tebus talaq* is agreed upon by the parties, cause the husband to pronounce a divorce by redemption, and such divorce is *ba-in sughra* or irrevocable.

(2) The Court shall record the *cerai tebus talaq* accordingly and send a certified copy of the record to the appropriate Registrar and the Chief Registrar.

(3) Where the amount of the payment of *tebus talaq* is not agreed upon by the parties, the Court may assess, in accordance with *Hukum Syarak*, the amount, having regard to the status and the means of the parties.

(4) Where the husband does not agree to a divorce by redemption or does not appear before the Court as directed or where it appears to the Court that there is a reasonable possibility of a reconciliation, the Court shall appoint a conciliatory committee as provided under section 47 and that section shall apply accordingly.

Divorce
under
ta'liq or
stipulation.

50. (1) A married woman may, if entitled to a divorce in pursuance of the terms of a *ta'liq* made upon a marriage apply to the Court to declare that such divorce has taken place.

(2) The Court shall examine the application and make an inquiry into the validity of the divorce and shall, if satisfied that the divorce is valid according to *Hukum Syarak*, confirm and record the divorce and send one certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

51. (1) Where the parties to a marriage have taken oath by way of *li'an* according to *Hukum Syarak* before a Syarie Judge, upon judgment, the Syarie Judge shall order them to be *farak* and be separated and to live apart forever. Divorce by
li'an.

(2) The Court shall record the divorce by *li'an* accordingly and send a certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

52. (1) In this section "revocable divorce" means a divorce by one or two *talaq* not followed by completion of *'iddah*; and "recohabit" means the resumption of conjugal relations within the period before the divorce has become irrevocable. Resumption
of conjugal
relationship
or *ruju'*.

(2) If, after a revocable divorce, recohabitation takes place by mutual consent, the parties shall within seven days report the fact of recohabitation and other relevant particulars to the Registrar of the district in which they reside.

(3) In the absence of the Registrar or Deputy Registrar, the report required to be made in subsection (2) shall be made to an Assistant Registrar.

(4) The Registrar shall make such inquiry as may be necessary and, if satisfied that recohabitation has taken place in accordance with *Hukum Syarak*, shall register the recohabitation by endorsement upon the entry relating to that divorce in the Register of Divorce, if the divorce was registered by him, and shall require the parties to deliver to him the relevant certificates of divorce and shall issue to them certificates of recohabitation in the prescribed form.

(5) The Registrar shall also deliver a copy of the certificate of recohabitation to the Chief Registrar who shall register the recohabitation by endorsement upon the entry relating to that divorce in the Register of Divorce kept by him.

(6) Any party to a marriage who fails to report the fact of recohabitation as required by subsection (2) commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

(7) If the divorce was not registered by the Registrar to whom the report under subsection (2) is made, he shall record on the certificates of divorce the serial number and particulars of the certificates of recohabitation and shall forward the certificates of divorce to the Registrar by whom they were issued together with a copy of the certificates of recohabitation, and the other Registrar shall thereupon register the recohabitation by endorsement upon the entry relating to that divorce in the Register of Divorce and shall deliver the copy of the certificate of recohabitation to the Chief Registrar who shall register the recohabitation by endorsement upon the entry relating to that divorce in the Register of Divorce kept by him.

(8) If a revocable divorce has taken place without the knowledge of the wife, the husband shall not require or request the wife to recohabit with him without disclosing to her the fact of the divorce.

(9) If after a revocable divorce the husband pronounces a *ruju'* and the wife has consented to the *ruju'*, she may, on the application of the husband, be ordered by the Court to resume conjugal relations, unless she shows good cause to the contrary, according to *Hukum Syarak*, and in which case the Court shall appoint a conciliatory committee as provided under section 47, and that section shall apply accordingly.

(10) If after a revocable divorce the husband pronounces a *ruju'* but the wife has not consented to the *ruju'* for reasons allowed by *Hukum Syarak*, she shall not be ordered by the Court to resume conjugal relations, but the Court shall appoint a conciliatory committee as provided under section 47, and that section shall apply accordingly.

53. (1) A woman or man, as the case may be, married in accordance with *Hukum Syarak* shall be entitled to obtain an order for *fasakh* on any one or more of the following grounds, namely—

(a) that the whereabouts of the husband or wife have not been known for a period of more than one year;

- (b) that the husband has neglected or failed to provide for her maintenance for a period of three months;
- (c) that the husband or wife has been sentenced to imprisonment for a period of three years or more;
- (d) that the husband or wife has failed to perform, without reasonable cause, his marital obligations (*nafkah batin*) for a period of one year;
- (e) that the husband was impotent at the time of marriage and remains so and she was not aware at the time of the marriage that he was impotent;
- (f) that the husband or wife has been insane for a period of two years or is suffering from leprosy or vitiligo or is suffering from a venereal disease in a communicable form;
- (g) that she, having been given in marriage by her *wali Mujbir* before she attained the age of *baligh*, repudiated the marriage before attaining the age of eighteen years and the marriage not having been consummated;
- (h) that the husband or wife treats her or him with cruelty, that is to say, *inter alia*—
  - (i) habitually assaults her or him or makes her or his life miserable by cruelty of conduct;
  - (ii) associates with women or men of evil repute or leads what, according to *Hukum Syarak*, is an infamous life;
  - (iii) forces the wife to lead an immoral life;
  - (iv) disposes of her or his property or prevents her or him from exercising her or his legal rights over it;
  - (v) obstructs her or him in the observance of her religious obligations or practice; or

- (vi) if he has more wives than one, does not treat her equitably in accordance with the requirements of *Hukum Syarak*;
- (i) that even after the lapse of four months the marriage has still not been consummated owing to the wilful refusal of the husband or wife to consummate it;
- (j) that she did not consent to the marriage or her consent was not valid, whether in consequence of duress, mistake, unsoundness of mind, or any other circumstance recognized by *Hukum Syarak*;
- (k) that at the time of the marriage she, though capable of giving a valid consent, was whether continuously or intermittently, a mentally disordered person within the meaning of the Mental Disorders Ordinance 1952, or the mental disorder was of such a kind or to such an extent as to render her unfit for marriage; or
- (l) any other ground that is recognised as valid for *fasakh* under *Hukum Syarak*.

(2) Any person married in accordance with *Hukum Syarak* shall be entitled to obtain an order for *fasakh* on the ground that the wife is incapacitated which prevents sexual intercourse.

(3) No order shall be made on the ground in paragraph (1)(c) until the sentence has become final and the husband or the wife has already served one year of the sentence.

(4) Before making an order on the ground in paragraph (1)(e) the Court shall, on application by the husband, make an order requiring the husband to satisfy the Court within a period of one year from the date of the order that he has ceased to be impotent, and if the husband so satisfies the Court within that period, no order shall be made on that ground.

(5) No order shall be made on any of the grounds in subsection (1) if the husband satisfies the Court that the wife, with knowledge that it was open to her to have the marriage repudiated, so conducted herself in relation to the husband as to lead the husband reasonably to believe that she would not seek to do so, and that it would be unjust to the husband to make the order.

54. (1) If the husband of any woman has died, or is believed to have died, or has not been heard of for a period of four years or more, and the circumstances are such that he ought, for the purpose of enabling the woman to remarry, to be presumed in accordance with *Hukum Syarak* to be dead, the Court may, on the application of the woman and after such inquiry as may be proper, issue in the prescribed form a certificate of presumption of death of the husband and the Court may on the application of the woman make an order for *fasakh* as provided for under section 53.

Presumption
of death.

(2) A certificate issued under subsection (1) shall be deemed to be a certificate of the death of the husband within the meaning of paragraph 14(4)(b).

(3) In the circumstances mentioned in subsection (1), a woman shall not be entitled to remarry in the absence of a certificate issued under subsection (1), notwithstanding that the High Court may have given leave to presume the death of the husband.

(4) A certificate issued under subsection (1) shall be registered as if it effected a divorce.

55. (1) Every Registrar as well as the Chief Registrar shall each maintain a Register of Divorces and Annulments and shall forthwith enter therein the prescribed particulars of all orders of divorce and annulment sent to him under subsection (2) and of all orders of divorce and annulment for the registration of which application is made under subsection (3).

Maintenance
of Register
of Divorces
and
Annulments.

(2) Every Court that grants and records an order or divorce or annulment or that permits and records any *talaq* or any other form of divorce shall forthwith send one certified copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

(3) Where a marriage that is solemnized in the State of Negeri Sembilan is dissolved or annulled by an order of a Court of competent jurisdiction outside the State of Negeri Sembilan, either of the parties may apply to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration of the order, and the appropriate Registrar and the Chief Registrar, on being satisfied that the order is one that should be recognized as valid for the purposes of the law in the State of Negeri Sembilan, shall register the order.

(4) Where a pronouncement of *talaq* before the Court or an order of divorce or annulment, wherever granted, has dissolved a marriage that was solemnized in the State of Negeri Sembilan and has been registered under this Enactment or any written law in force before this Enactment, the appropriate Registrar and the Chief Registrar shall, on registering the *talaq* or order, cause the entry relating to that marriage in the Marriage Register to be marked with the word "Dissolved" and a reference to the proceedings in which the *talaq* was pronounced or the order was made.

(5) Upon registering the *talaq* or order of divorce or annulment and upon payment to him of the prescribed fees, the appropriate Registrar or Chief Registrar shall issue the divorce or annulment certificates in the prescribed form to both parties.

**Registration
of divorces.**

56. No pronouncement of *talaq* or order of divorce or annulment shall be registered unless the appropriate Registrar or Chief Registrar is satisfied that the Court has made a final order relating to it.

**Registration
of divorces
outside the
Court.**

57. (1) Notwithstanding section 55, a man who has divorced his wife by the pronouncement of *talaq* outside the Court and without the permission of the Court, shall within seven days of the pronouncement of the *talaq* report to the Court.

(2) The Court shall hold an inquiry to ascertain whether the *talaq* that was pronounced is valid according to *Hukum Syarak*.

(3) If the Court is satisfied that the *talaq* was pronounced is valid according to *Hukum Syarak*, the Court shall, subject to section 125—

- (a) make an order confirming the divorce by *talaq*;
- (b) record the divorce; and
- (c) send a copy of the record to the appropriate Registrar and to the Chief Registrar for registration.

58. In addition to her right to apply for maintenance, a woman who has been divorced without just cause by her husband may apply to the Court for *mut'ah* or a consolatory gift, and the Court may, after hearing the parties and upon being satisfied that the woman has been divorced without just cause, order the husband to pay such sum as may be fair and just according to *Hukum Syarak*.

*Mut'ah or
consolatory
gift to
woman
divorced
without just
cause.*

59. Nothing contained in this Enactment shall affect any right that a married woman may have under *Hukum Syarak* to her *mas kahwin* and *pemberian* or any part thereof on the dissolution of her marriage.

*Right to mas
kahwin, etc.,
not to be
affected.*

PART VI

MAINTENANCE OF WIFE, CHILDREN AND OTHERS

60. (1) The court may, subject to *Hukum Syarak*, order a man to pay maintenance to his wife or former wife.

*Power of
Court to
order
maintenance
of wife, and
the effect of
nusyuz.*

(2) Subject to *Hukum Syarak* and confirmation by the Court, a wife shall not be entitled to maintenance when she is *nusyuz* or unreasonably refuses the lawful wishes or commands of her husband, that is to say, *inter alia*—

- (a) when she withdraws her association with her husband;

(b) when she leaves her husband's home against his will; or

(c) when she refuses to move with him to another home or place,

without any valid reason according to *Hukum Syarak*.

(3) As soon as the wife repents and obeys the lawful wishes and commands of a husband, she ceases to be *nusyuz*.

Power of
Court to
order
maintenance
of certain
persons.

61. The Court may order any person liable thereto according to *Hukum Syarak*, to pay maintenance to another person where he is incapacitated, wholly or partially, from earning a livelihood by reason of mental or physical injury or ill-health and the Court is satisfied that having regard to the means of the first-mentioned person it is reasonable so to order.

Assessment
of
maintenance.

62. In determining the amount of any maintenance to be paid, the Court shall base its assessment primarily on the means and needs of the parties, regardless of the proportion the maintenance bears to the income of the person against whom the order is made.

Power of
Court to
order security
for
maintenance.

63. The Court may, when awarding maintenance, order the person liable to pay the maintenance to secure the whole or any part of it by vesting any property in trustees upon trust to pay the maintenance or a part thereof out of the income from the property.

Compounding
of
maintenance.

64. An agreement for the payment, in money or other property, of a capital sum in settlement of all future claims to maintenance shall not be effective until it has been approved, with or without conditions, by the Court, but when so approved shall be a good defence to any claim for maintenance.

65. Except where an order for maintenance is expressed to be for any shorter period or is rescinded, and subject to section 66, an order for maintenance shall expire on the death of the person against whom or in whose favour the order was made, whichever is the earlier.

Duration of orders for maintenance.

66. (1) The right of a divorced wife to receive maintenance from her former husband under any order of Court shall cease on the expiry of the period of '*iddah*' or on the wife being *nusyuz*.

Right to maintenance or *pemberian* after divorce.

(2) The right of a divorced wife to receive a *pemberian* from her former husband under an agreement shall cease on her remarriage.

67. The Court may at any time and from time to time vary, or may at any time rescind, any subsisting order for maintenance, whether secured or unsecured, on the application of the person in whose favour or against whom the order was made, where it is satisfied that the order was based on any misrepresentation or mistake of fact or where there has been any material change in the circumstances.

Power of Court to vary orders for maintenance.

68. Subject to section 64, the Court may at any time and from time to time vary the terms of any agreement as to maintenance made between husband and wife, whether made before or after the appointed date, where the Court is satisfied that there has been any material change in the circumstances, notwithstanding any provision to the contrary in the agreement.

Power of Court to vary agreements for maintenance.

69. Maintenance payable to any person under any order of Court shall not be assignable or transferable or liable to be attached, sequestered, or levied upon for, or in respect of, any debt or claim.

Maintenance payable under order of Court to be inalienable.

70. (1) Arrears of unsecured maintenance shall be recoverable as a debt from the defaulter and, where they accrued due before the making of a receiving order against the defaulter, shall be provable in his bankruptcy and, where they accrued due before his death, shall be a debt due from his estate.

Recovery of arrears of maintenance.

(2) Arrears of unsecured maintenance that accrued due before the death of the person entitled thereto shall be recoverable as a debt by the legal personal representatives of the person.

*Interim
maintenance.*

71. (1) Where the Court is satisfied that there are grounds for payment of maintenance, the Court may make an order against the husband for payment of interim maintenance to take effect at once and to be in force until an order of Court is made on the application for maintenance.

(2) The husband may adjust the interim maintenance paid against the amount ordered to be paid for maintenance under the order of the Court, provided that the amount received by the wife, after any deduction, is sufficient for her basic needs.

*Right to
accommo-
dation.*

72. (1) A divorced woman is entitled to stay in the home where she used to live when she was married, for so long as the husband is not able to get other suitable accommodation for her.

(2) The right to accommodation provided in subsection (1) shall cease—

- (a) if the period of '*iddah*' has expired;
- (b) if the period of guardianship of the children has expired;
- (c) if the woman has remarried; or
- (d) if the woman has been guilty of open lewdness (*fahisyah*),

and thereupon the husband may apply to the Court for the return of the home to him.

*Duty to
maintain
children.*

73. (1) Except where an agreement or order of Court otherwise provides, it shall be the duty of a man to maintain his children, whether they are in his custody or the custody of any other person, either by providing them with such accommodation, clothing, food, medical attention, and education as are reasonable having regard to his means and station in life or by paying the cost thereof.

(2) Except as aforesaid, it shall be the duty of a person liable under *Hukum Syarak* to maintain or contribute to the maintenance of children if their father is dead or his whereabouts are unknown or if and so far as he is unable to maintain them.

74. (1) The Court may at any time order a man to pay maintenance for the benefit of any child of his—

Power of
Court to
order
maintenance
for children.

- (a) if he has refused or neglected to provide reasonably for his child;
- (b) if he has deserted his wife and the child is in her charge;
- (c) during the pendency of any matrimonial proceedings;
- (d) when making or subsequent to the making of an order placing the child in the custody of any other person; or
- (e) when permitting him to solemnize another marriage under section 23.

(2) The Court shall have the corresponding power to order a person liable under *Hukum Syarak*, to pay or contribute towards the maintenance of a child where the Court is satisfied that having regard to his means it is reasonable so to order.

(3) An order under subsection (1) or (2) may direct that payment be made to the person having custody or care and control of the child or to the trustee for the child.

75. (1) The Court may, when ordering the payment of maintenance for the benefit of any child, order the person liable to pay the maintenance to secure the whole or any part of it by vesting any property in trustees upon trust to pay the maintenance or a part thereof out of the income from the property.

Power of
Court to
order
security for
maintenance
of a child.

(2) Failure to comply with the order requiring the person liable to vest any property in trustees for the purpose of subsection (1) shall be punishable as a contempt of Court.

Power of Court to vary order for custody or maintenance of a child.

76. The Court may, on the application of any interested person, at any time and from time to time vary, or at any time rescind, any order for the custody or maintenance of a child, where the Court is satisfied that the order was based on any misrepresentation or mistake of fact or where there has been any material change in the circumstances.

Power of Court to vary agreement for custody or maintenance of a child.

77. The Court may at any time and from time to time vary the terms of any agreement relating to the custody or maintenance of a child, whether such agreement was made before or after the appointed date, notwithstanding any provision to the contrary in the agreement, where the Court is satisfied that it is reasonable and for the welfare of the child so to do.

Recovery of arrears of maintenance of a child.

78. Section 71 shall apply, *mutatis mutandis* and according to *Hukum Syarak*, to orders for the payment of maintenance for the benefit of a child.

Duty to maintain child accepted as member of family.

79. (1) Where a man has accepted a child who is not his child as a member of his family, it shall be his duty to maintain the child while he or she remains a child, so far as the parents of the child fail to do so, and the Court may make such orders as may be necessary to ensure the welfare of the child.

(2) The duty imposed by subsection (1) shall cease if the child is taken back by either his or her parents.

(3) Any sum expended by a man in maintaining a child as required by subsection (1) shall be recoverable from the father or mother of the child.

Duration of order for maintenance of a child.

80. Except—

- (a) where an order for the maintenance of a child is expressed to be for any shorter period;
- (b) where any such order has been rescinded; or

- (c) where any such order is made in favour of—
- (i) a daughter who has not been married or who is, by reason of some mental or physical disability, incapable of maintaining herself; or
  - (ii) a son who is, by reason of some mental or physical disability, incapable of maintaining himself,

the order for maintenance shall expire on the attainment by the child of the age of eighteen years, but the Court may, on application by the child or any other person, extend the order for maintenance to cover such further period as it thinks reasonable, to enable the child to pursue further or higher education or training.

81. (1) If a woman neglects or refuses to maintain her illegitimate child who is unable to maintain himself or herself, other than a child born as a result of rape, the Court, upon proof thereof, may order the woman to make such monthly allowance as the Court thinks reasonable.

Duty to
maintain
illegitimate
children.

(2) A monthly allowance under this section shall be payable from the date of commencement of the neglect or refusal to maintain or from such later date as may be specified in the order.

(3) If the woman referred to in subsection (1) is unable to maintain herself, the obligation shall then be the responsibility of the *Baitulmal*.

PART VII

GUARDIANSHIP

Hadhanah or Custody of Children

82. (1) Subject to section 83, the mother shall be of all persons the best entitled to the custody of her infant children during the connubial relationship as well as after its dissolution.

Persons
entitled to
custody of a
child.

(2) Where the Court is of the opinion that the mother is disqualified under *Hukum Syarak* from having the right to *hadhanah* or custody of her children, the right shall, subject to subsection (3), pass to one of the following persons in the following order of preference, that is to say—

- (a) the maternal grandmother, how-high-soever;
- (b) the father;
- (c) the paternal grandmother, how-high-soever;
- (d) the full sister;
- (e) the uterine sister;
- (f) the sanguine sister;
- (g) the full sister's daughter;
- (h) the uterine sister's daughter;
- (i) the sanguine sister's daughter;
- (j) the maternal aunt;
- (k) the paternal aunt;
- (l) the male relatives who could be their heirs as *asabah* or residuaries:

Provided that the custody of such person does not affect the welfare of the child.

(3) No man shall have a right to the custody of a female child unless he is a *muhrim*, that is to say, he stands to her within the prohibited degrees of relationship.

(4) Subject to sections 83 and 85, where there are several persons of the same line or degree, all equally qualified and willing to take charge of the child, the custody shall be entrusted to the one most virtuous who shows the greatest tenderness to the child, and where all are equally virtuous, then the senior among them in age shall have the priority.

83. A person to whom belongs the upbringing of a child, shall be entitled to exercise the right of *hadhanah* if— Qualifications necessary for custody.

- (a) she is a Muslim;
- (b) she is of sound mind;
- (c) she is of an age that qualifies her to bestow on the child the care, love, and affection that the child may need;
- (d) she is of good conduct from the standpoint of Islamic morality; and
- (e) she lives in a place where the child may not undergo any risk morally or physically.

84. The right of *hadhanah* of a woman is lost—

How right of custody is lost.

- (a) by her marriage with a person not related to the child within the prohibited degrees if her custody in such case will affect the welfare of the child but her right to custody will revert if the marriage is dissolved;
- (b) by her gross and open immorality;
- (c) by her changing her residence so as to prevent the father from exercising the necessary supervision over the child, except that a divorced wife may take her own child to her birth-place;
- (d) by being a *murtad*; or
- (e) by her neglect of or cruelty to the child.

85. (1) The right of the *hadinah* to the custody of a child terminates upon the child attaining the age of seven years, in the case of a male, and the age of nine years, in the case of a female, but the Court may, upon application of the *hadinah*, allow her to retain the custody of the child until attainment of the age of nine years, in the case of a male, and the age of eleven years, in the case of a female.

Duration of custody.

(2) After termination of the right of the *hadhanah*, the custody devolves upon the father, and if the child has reached the age of discernment (*mumaiyiz*), he or she shall have the choice of living with either of the parents, unless the Court otherwise orders.

Custody of illegitimate children.

86. The custody of illegitimate children appertains exclusively to the mother and her relations.

Power of the Court to make order for custody.

87. (1) Notwithstanding section 83, the Court may at any time by order choose to place a child in the custody of any one of the persons mentioned therein or, where there are exceptional circumstances making it undesirable that the child be entrusted to any one of those persons, the Court may by order, place the child in the custody of any other person or of any association the objects of which include child welfare.

(2) In deciding in whose custody a child should be placed, the paramount consideration shall be the welfare of the child and, subject to that consideration, the Court shall have regard to—

- (a) the wishes of the parents of the child; and
- (b) the wishes of the child, where he or she is of an age to express an independent opinion.

(3) It shall be a rebuttable presumption that it is for the good of a child during his or her infancy to be with his or her mother, but in deciding whether that presumption applies to the facts of any particular case, the Court shall have regard to the undesirability of disturbing the life of a child by changes of custody.

(4) Where there are two or more children of a marriage, the Court shall not be bound to place both or all in the custody of the same person but shall consider the welfare of each independently.

(5) The Court may, if necessary, make an interim order to place the child in the custody of any person or institution or association and the order shall forthwith be enforced and continue to be enforced until the Court makes an order for the custody.

Orders
subject to
conditions.

88. (1) An order for custody may be made subject to such conditions as the Court thinks fit to impose and, subject to such conditions, if any, as may from time to time apply, shall entitle the person given custody to decide all questions relating to the upbringing and education of the child.

(2) Without prejudice to the generality of subsection (1), an order for custody may—

- (a) contain conditions as to the place where the child is to live and as to the manner of his or her education;
- (b) provide for the child to be temporarily in the care and control of some person other than the person given custody;
- (c) provide for the child to visit parent deprived of custody or any member of the family of a parent who is dead or has been deprived of custody at such times and for such periods as the Court considers reasonable;
- (d) give a parent deprived of custody or any member of the family a parent who is dead or has been deprived of custody the right of access to the child at such times and with such frequency as the Court considers reasonable; or
- (e) prohibit the person given custody from taking the child out of Malaysia.

Guardianship of Person and Property

89. (1) Although the right to *hadhanah* or the custody of the child may be vested in some other person, the father shall be the first and primary natural guardian of the person and property of his minor child, and where he is dead, the legal guardianship devolves upon one of the following persons in the following order of preference, that is to say—

- (a) the father's father;
- (b) the executor appointed by the father's will;

Persons
entitled to
guardianship.

- (c) the father's executor's executor;
- (d) the father's father's executor;
- (e) the father's father's executor's executor,

provided that he is a Muslim, an adult, sane and worthy of trust.

(2) The father shall have, at all times, the amplest power to make by will such dispositions as he thinks best relative to the guardianship of his minor children and the protection of their interests, provided that he is in full possession of his senses.

(3) Subsection (1) shall not apply where the terms and conditions of the instrument vesting the property in the minor expressly exclude the persons mentioned therein from exercising guardianship over the property, and in that case the Court shall appoint a guardian of the property of the minor.

(4) A person shall, for the purposes of guardianship of person and property, be deemed to be a minor unless he or she has completed the age of eighteen years.

Power over
immovable
and movable
property.

90. (1) As regards immovable property, a legal guardian shall have no power to sell, except in the following cases, that is to say—

- (a) where at least double the price of the property may be obtained by him from a stranger by the sale of the property;
- (b) where the minor has no other means of livelihood, and the sale is absolutely necessary for his maintenance, and the minor has no other property;
- (c) where the property is required to be sold for the purpose of paying off the debts of the testator, which cannot otherwise be liquidated;
- (d) where there are some general provisions in the will of the testator that cannot be carried into effect without the sale of the property;

- (e) where the income accruing from the estate is insufficient to defray the expenditure incurred in its management and the payment of the land revenue;
- (f) where the property is in imminent danger of being destroyed or lost by decay;
- (g) where the property is in the hands of a usurper, and the has reason to fear that there is no chance of fair restitution; or
- (h) in any other case where it is absolutely necessary to sell the property on other grounds permitted by *Hukum Syarak* and the sale is to the manifest or evident advantage of the minor.

(2) As regards movable property, a legal guardian shall have power to sell or pledge the goods and chattels of the minor, if he is in need of imperative necessities, such as food, clothing, and nursing; and where the movable property of a minor is sold *bona fide* for an adequate consideration, with the object of investing the proceeds safely and for an increased income, its sale shall be held valid.

91. (1) In the absence of the legal guardians, the duty of appointing a guardian for the protection and preservation of the minor's property shall be upon the Court, and in making an appointment the Court shall be guided chiefly by considerations of the minor's welfare.

Appointment
of guardians
by the Court.

(2) In considering what will be for the welfare of the minor, the Court shall have regard to the age and sex of the minor, the character and the capacity of the proposed guardian and his nearness of relationship to the minor, the wishes, if any, of the deceased parents; and any existing or previous relations of the proposed guardian with the minor or his property, and where the minor is old enough to form an intelligent preference, the Court may consider that preference.

Appointment
of mother as
testamentary
guardian.

92. A mother who is a Muslim, may be validly appointed executrix of the father, and in that case she may exercise the powers as a testamentary guardian, or in the absence of a legal guardian, she may be appointed legal guardian by the Court, but in the absence of such appointment she shall not deal with the minor's property.

Joint
guardian
with
mother.

93. Where the Court appoints the mother to be guardian, the Court may also appoint some other person to be guardian of the minor's person and property, or either of them, to act jointly with the mother.

Variation
of power of
guardian of
property.

94. The Court may, in appointing a guardian of a minor's property, by order define, restrict, or extend the power and authority of the guardian in relation thereto, to such extent as is necessary for the welfare of the minor.

Removal of
guardian.

95. The Court may at any time and from time to time remove any guardian, whether a parent of otherwise and whether of the person or the property of the minor and may appoint another person to be guardian in his place.

Security to
be given.

96. (1) Where a person is appointed by the Court to be the guardian of a minor's property he shall, unless the Court otherwise orders, give security in such sum as may be appointed for the due performance of his duties as guardian.

(2) Such security shall be given in the manner prescribed for the time being in the case of receivers appointed by the Court; and the guardian appointed shall render his accounts at such periods as may be ordered, and shall pay in any balance certified to be due from him into Court in the manner prescribed in the case of receivers.

Limitation of
powers of
guardian
appointed by
Court.

97. (1) A guardian of the property of a minor appointed by the Court shall not, without the leave of the Court—
(a) sell, charge, mortgage, exchange, or otherwise part with the possession of any movable or immovable property of the minor; or

(b) lease any land belonging to the minor for a term exceeding one year.

(2) Any disposal of a minor's property in contravention of this section may be declared void and on such declaration the Court may make such order as appears requisite for restoring to the minor's estate the property disposed of.

(3) The Court shall not make any order under subsection (2) unless it is necessary or advisable in the interests of the minor.

98. A guardian of the property of a minor appointed by the Court shall not, unless in any case the Court otherwise orders, be empowered to give a good discharge for any legacy or other capital moneys payable to or receivable by the minor.

Guardian
may not give
discharge for
capital
property.

99. (1) A guardian of the property of a minor appointed by the Court may make reasonable provision out of the income of the property for his maintenance and education, having regard to his station in life; but no sum exceeding three hundred ringgit per month may be so applied without the leave of the Court.

Guardian
may support
minor out of
income.

(2) Where the income of the minor's property in the hands of the guardian is insufficient for such purpose, or money is required for the minor's advancement, the Court may order the provision for such purpose be made out of the capital of the minor's property, and for such purpose may authorize the sale, charge, or mortgage of any part of the minor's property and give such directions in regard thereto as may be necessary in the interests of the minor.

100. (1) If it appears that, having regard to the station in life of a minor and to the value of his property and to all the circumstances of the case, it would be expedient that the capital property of the minor be made available for his maintenance, education, or advancement in such manner as to avoid the expense of making application to the Court, the Court may, instead of appointing a guardian

Special order
in case of
small estate.

of the property of the minor, order that all the property of the minor, of whatsoever description, be placed in the hands of a person to be appointed by the Court, with full power to deal with and apply the property for the purpose aforesaid in his sole and uncontrolled discretion; and in that case the receipt of the person appointed shall be a good discharge to any person making any payment or transfer of any property to him on behalf of the minor.

(2) Any person appointed under subsection (1) may be ordered by the Court to render an account of his dealings with the minors' estate.

(3) The Court may, for any sufficient reason discharge any order, or revoke any appointment, made under subsection (1), and may appoint another person with the same power or such greater or lesser power as may appear advisable, or may appoint a guardian of the minor's property.

*Application
for opinion,
etc.*

101. Any guardian may apply to the Court for its opinion, advice or discretion on any question respecting the management or administration of the minor's property.

*Prohibition
order by
Court.*

102. (1) Notwithstanding the provisions of section 91, the Court may, where it considers necessary so to do, make an order prohibiting the father of a minor or the father's father or their respective executors or their respective executors' executors from—

- (a) selling, charging, mortgaging, exchanging, or otherwise parting with the possession of any movable or immovable property of the minor; or
- (b) leasing any land belonging to the minor for a term exceeding one year,

without the prior leave of the Court.

(2) Any disposal of a minor's property in contravention of the order may be declared void, and on such declaration the Court may make such order as appears requisite for restoring to the minor's estate the property disposed of.

(3) The Court shall not make any order under subsection (2) unless it is necessary or advisable in the interests of the minor.

103. Where the father and the grandfather of a minor have died without appointing a testamentary guardian, any *penghulu*, police officer not below the rank of Sergeant, any person having the custody of the minor, or any person with the powers of a Protector under the Child Protection Act 1991, may cause the minor to be taken before the Court and the Court may appoint a guardian of the minor's person and property or either of them.

Guardian of
orphans.

Act 468.

104. When considering any question relating to the custody or maintenance of any child, the Court may take the advice of some person, whether or not a public officer, who is trained or experienced in child welfare but the Court is not bound to follow the advice.

Court to have
regard to
advice of
welfare
officers, etc.

105. (1) The Court may, on the application of the father or mother of a child—

Power of
Court to
restrain
taking of
child out of
Malaysia.

- (a) where a matrimonial proceeding is pending;
or
- (b) where, under any agreement or order of Court, one parent has custody of the child to the exclusion of the other,

issue an injunction restraining the other parent from taking the child out of Malaysia or may give leave for the child to be taken out of Malaysia either unconditionally or subject to such conditions or such undertaking as the Court thinks fit.

(2) The Court may, on the application of any interested person, issue an injunction restraining any person, other than a person having custody of the child, from taking a child out of Malaysia.

(3) Failure to comply with an order made under this section shall be punishable as a contempt of Court.

Power of
Court to set
aside and
prevent
dispositions
intended to
defeat
claims to
maintenance.

Other Reliefs

106. (1) Where—

- (a) a matrimonial proceeding is pending;
- (b) an order has been made under section 58, 60 or 74 and has not been revoked; or
- (c) maintenance is payable under any agreement for or for the benefit of a wife or former wife or child,

the Court shall have power on application—

- (aa) if it is satisfied that any disposition of property has been made, by the husband or former husband or parent of the person by or on whose behalf the application is made, within the preceding three years, with the object on the part of the person making the disposition of reducing his or her means to pay maintenance or his means to pay *mut'ah* or of depriving his wife or her husband of any rights in relation to the property, subject to subsection (2), to require the person making the disposition to revoke the disposition; and
- (bb) if it is satisfied that any disposition of property is intended to be made with any such object, to grant an injunction preventing the disposition.

(2) For the purpose of this section—

“property” means property of any nature, movable or immovable, and includes money;

“disposition” includes a sale, gift, lease, mortgage, or any other transaction whereby ownership or possession of the property is transferred or encumbered but does not include a disposition made for money or money’s worth to or in favour of a person acting in good faith and in ignorance of the object with which the disposition is made.

(3) Failure to comply with an order made under this section shall be punishable as a contempt of Court.

107. (1) The Court shall have power during the pendency of any matrimonial proceedings or on or after the grant of an order of divorce, *fasakh*, or annulment, to order any person to refrain from forcing his or her society on his or her spouse or former spouse and from other acts of molestation.

Injunction
against
molestation.

(2) Failure to comply with an order made under this section shall be punishable as a contempt of Court.

108. (1) The Court may, on the application of any party to a marriage—

Prohibition
order in
disposal
harta
sepencarian.

- (a) where any matrimonial proceeding is pending in the Court; or
- (b) in such proceeding the Court may make an order under section 122,

make an order prohibiting the wife or husband, as the case may be, from disposing of any property jointly acquired during the subsistence of their marriage if the Court is satisfied that it is necessary to do so.

(2) Failure to comply with an order made under subsection (1) shall be punishable as a contempt of Court.

PART VIII

MISCELLANEOUS

109. A Muslim marriage solemnized outside the State of Negeri Sembilan shall be recognized as valid for all purposes of this Enactment if—

Recognition
of Muslim
marriages
solemnized
outside the
State of
Negeri
Sembilan.

- (a) it was solemnized in a form required or permitted by the law of the place where the marriage was solemnized;

- (b) each of the parties had, at the time of the marriage, capacity to marry under the law of the place of his or her residence; and
- (c) either of the parties is a resident of the State of Negeri Sembilan, both parties had capacity to marry according to this Enactment.

Recognition
of marriages
solemnized
in
Embassies,
etc., in
Malaysia.

110. A Muslim marriage of persons who are not Malaysian citizens solemnized in any foreign Embassy, High Commission, or Consulate in Malaysia shall be recognized as valid for all purposes of this Enactment if—

- (a) it was solemnized in a form required or permitted by the law of the country whose Embassy, High Commission, or Consulate it is, or in a form permitted under this Enactment;
- (b) each of the parties had, at the time of the marriage, capacity to marry under the law of the place of his or her residence; and
- (c) either of the parties is a resident of the State of Negeri Sembilan, both parties had capacity to marry according to this Enactment.

Legitimacy

Ascension of
paternity.

111. Where a child is born to a woman who is married to a man more than six *qamariah* months from the date of the marriage or within four *qamariah* years after dissolution of the marriage either by the death of the man or by divorce, and the woman not having remarried, the *nasab* or paternity of the child is established in the man, but the man may, by way of *li'an* or imprecation, disavow or disclaim the child before the Court.

Birth more
than four
years after
dissolution
of marriage.

112. Where the child is born more than four *qamariah* years after the dissolution of the marriage either by the death of the man or by divorce, the paternity of the child shall not be established in the man unless he or any of his heirs asserts that the child is his issue.

113. Where a woman, not having remarried, makes a declaration that the period of '*iddah*' has been completed, whether the period is for death or divorce, and she is subsequently delivered of a child, the paternity of the child shall not be ascribed to her husband unless the child was born less than four *qamariah* years from the date of the dissolution of the marriage either by the death of the husband or by divorce.

Birth after
declaration
of
completion
of '*iddah*'.

114. Where a man has *syubhah* sexual intercourse with a woman, and she is subsequently delivered of a child between the period of six *qamariah* months to four *qamariah* years after the intercourse, the paternity of the child shall be ascribed to the man.

Syubhah
intercourse.

115. Where a man acknowledges another, either expressly or impliedly, as his lawful child, the paternity of the child shall be established in the man if the following conditions are fulfilled, that is to say—

Conditions
for valid
acknowledg-
ment.

- (a) the paternity of the child is not established in any one else;
- (b) the ages of the man and the child are such that filial relationship is possible between them;
- (c) where child is of discreet age, the child has acquiesced in the acknowledgment;
- (d) the man and mother of the child could have been lawfully joined in marriage at the time of conception;
- (e) the acknowledgment is not merely that the child is his child, but that the child is his legitimate child;
- (f) the man is competent to make a contract;
- (g) the acknowledgment is with the distinct intention of conferring the status of legitimacy; or
- (h) the acknowledgment is definite and the child is acknowledged to be the child of his body.

Presumption from acknowledgment rebuttable.

116. The presumption of paternity arising from acknowledgment may only be rebutted by—

- (a) disclaimer on the part of the person acknowledged;
- (b) proof of such proximity of age, or seniority of the acknowledged, as would render the alleged relationship physically impossible;
- (c) proof that the acknowledged is in fact the child of some other person; or
- (d) proof that the mother of the acknowledged could not possibly have been the lawful wife of the person acknowledging at the time when the acknowledged could have been conceived.

Acknowledgment by a woman in 'iddah.

117. Where the acknowledgor is a woman who is married or who is observing the '*iddah*', the paternity of the person acknowledged shall not be ascribed to her husband unless her acknowledgment is confirmed by him or confirmed by evidence.

Acknowledging another as mother or father.

118. Where a person acknowledges another as his father or mother, the acknowledgment, if assented to or confirmed by the acknowledgee, whether during the lifetime or after the decease of the acknowledgor, shall constitute a valid paternal or material relationship, in so far as the parties themselves are concerned, provided that the ages of the acknowledgor and the acknowledgee are such that filial relationship is possible between them.

Acknowledgment other than as a child, mother or father.

119. Where a person acknowledges another as a relation, other than as a son, mother or father, the acknowledgment shall not affect any other person unless that other person confirms the acknowledgment.

Acknowledgment irrevocable.

120. Once an acknowledgment or confirmation has been made in respect of paternity or relationship, the acknowledgment or confirmation shall become irrevocable.

Order to Resume Cohabitation

121. Where a person has ceased to cohabit with his wife or her husband in a manner required by *Hukum Syarak*, the wife or husband may apply to the Court for an order that the person resume cohabitation with her or him:

Application by deserted wife or husband.

Provided that the order does not cause *darar syarie* to any party.

Division of Harta Sepencarian

122. (1) The Court shall have power when permitting the pronouncement of *talaq* or when making an order of divorce, to order the division between the parties of any assets acquired by them during their marriage by their joint efforts or the sale of any such assets and the division between the parties of the proceeds of sale.

Power of Court to order division of harta sepencarian.

(2) In exercising the power conferred by subsection (1), the Court shall have regard to—

- (a) the extent of the contributions made by each party in money, property, or labour towards acquiring the assets;
- (b) any debt owing by either party that were contracted for their joint benefit;
- (c) the needs of the minor children of the marriage, if any,

and, subject to those considerations, the Court shall make on equal distribution therof.

(3) The Court shall have power, when permitting the pronouncement of *talaq* or when making an order of divorce, to order the division between the parties of any assets acquired during the marriage by the sole efforts of one party to the marriage or the sale of any such assets and the division between the parties of the proceeds of sale.

(4) In exercising the power conferred by subsection (3), the Court shall have regard to—

- (a) the extent of the contributions made by the party who did not acquire the assets, to the welfare of the family by looking after the home or caring for the family;

(b) the needs of the minor children of the marriage, if any,

and, subject to those considerations, the Court may divide the assets or the proceeds of sale in such proportions as the Court deems reasonable, but in any case the party by whose efforts the assets were acquired shall receive a greater proportion.

(5) For the purposes of the section, references to assets acquired during a marriage by one party include assets owned before the marriage by one party that have been substantially improved during the marriage by the other party or by their joint efforts.

Appeals

Appeals. 123. Any person aggrieved by decision of any Court, or any Registrar under this Enactment, may appeal to the Syariah Appeal Court.

PART IX

PENALTIES

Polygamy without Court's permission.

124. A man who, during the subsistence of a marriage, contracts another marriage in any place without the prior permission in writing of the Court commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Divorce outside Court and without Court's permission.

125. A man who divorces his wife by the pronouncement of *talaq* in any form outside the Court and without the permission of the Court commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

126. (1) Any person who, being under a duty to report under this Enactment, wilfully neglects or fails to do so commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Failure to report.

(2) Any person who, being under a duty to report or being required to submit an application under this Enactment or being required to furnish any information or to execute or sign any document lawfully necessary for the purpose of effecting registration thereof, wilfully neglects or fails to report or to comply with the requirement commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

127. Any person who, having been ordered by the Court to resume cohabitation with his wife or her husband, wilfully fails or neglects to comply with the order commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Desertion of wife or husband.

128. (1) Any husband or wife who ill-treats his wife or her husband or cheats his wife or her husband of her or his property, as the case may be, commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Ill-treatment of spouse.

(2) The Court may, as an additional order, direct the cheated property to be compensated.

129. Any person who fails to give proper justice to his wife according to *Hukum Syarak* commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

Failure to give proper justice to wife.

Disobedience
by wife.

130. Any woman who wilfully disobeys any order lawfully given by her husband according to *Hukum Syarak* commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding five hundred ringgit or, in the case of a second or subsequent offence, to a fine not exceeding one thousand ringgit.

Attempt to
be *murtad* to
annual
marriage.

131. Any person who dislikes his or her spouse and by deception attempts to makes himself or herself *murtad* in order to annul his or her marriage commits an offence and shall on conviction be liable to imprisonment for a term not exceeding one year.

Recohabitation
during
'iddah.

132. (1) Any man who, having lawfully divorced his wife, resumes cohabitation with her without having pronounced a lawful *ruju'* commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

(2) If his wife was not at the time of resumption of cohabitation aware of the occurrence of the divorce, the man commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

(3) A woman who abets an offence under subsection (1) commits an offence and shall on conviction be liable to a fine not exceeding one thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding six months or to both.

wilful
neglect to
comply with
order.

133. (1) Without prejudice to the right of any person interested under any order made under this Enactment to enforce the order under this Enactment or under any other law, the Court that made the order, in case of wilful failure to comply therewith, may, where such order requires the payment of any amount, direct the amount due to be levied in the manner provided by law for levying fines imposed by the Court or may sentence the person wilfully

failing to comply therewith to imprisonment if the order for each month's payment remains unpaid, or, in any other case, to one year's payment remaining unpaid.

(2) The Court may—

- (a) if any order made under subsection (1) provides for payment to be made monthly, sentence the person wilfully failing to comply therewith to imprisonment not exceeding one month for each month's payment remaining unpaid; and
- (b) in any other case, sentence the person wilfully failing to comply with the order made under subsection (1) to imprisonment not exceeding one year for any payment remaining paid.

134. Whoever attempts to commit, or abets the commission of, any offence under this Enactment commits an offence punishable with the same punishment provided for the offence.

Attempts and
abetment.

PART X

GENERAL.

135. (1) The Yang di-Pertuan Besar, on the advice of the Majlis, may, by notification in the *Gazette*, make rules regulating the practice and procedure in all matrimonial proceedings under this Enactment as he considers expedient and rules to fix and regulate the fees and costs payable on all such proceedings; subject thereto, all proceedings under this Enactment shall be regulated by the practice and procedure of the Court laid down by the Administration Enactment, to the extent that such practice and procedure are not inconsistent with this Enactment.

Power to
make rules.

(2) In matters of practice and procedure in matrimonial proceedings not expressly provided for in this Enactment or in any rules made under this Enactment or in the Administration Enactment, the Court may adopt such practice and procedure as may seem proper for the avoidance of injustice and the disposal of the matters in issue between the parties.

(3) The Yang di-Pertuan Besar, on the advice of the Majlis, may, by notification in the *Gazette*, make rules for the purposes of this Enactment and, without prejudice to the generality of the foregoing, such rules may provide for—

- (a) the manner in which the Registrar of Muslim Marriages, Divorces, and *Ruju'* shall exercise the powers conferred on them by this Enactment;
- (b) the forms of the Marriage, Divorce, and *Ruju'* Registers and of the certificates of marriage, divorce, and *ruju'* and the mode in which they are to be kept;
- (c) the supply and safe custody of the Marriage, Divorce, and *Ruju'* Registers, the Registrars' notebooks, and all declarations made for the purpose of this Enactment;
- (d) the preparation and submission of returns of marriages, divorces, and *ruju'* registered under Enactment;
- (e) the forms of any certificate, notice or other document for the purpose of implementing this Enactment;
- (f) the making of searches and the giving of certified copies;
- (g) the fees chargeable for the purpose of this Enactment;
- (h) the punishment of any breach or failure to comply with any rules made under this Enactment; and
- (i) other matters for the purpose of carrying out this Enactment.

*Repeal.
En. 7/83.*

136. (1) The Islamic Family Law (Negeri Sembilan) Enactment 1983 is repealed.

(2) The repeal of the Islamic Family Law (Negeri Sembilan) Enactment 1983 (the repealed Enactment) shall not affect any right, privilege, duty or obligation acquired, accrued or imposed under the repealed Enactment.

(3) All proceedings instituted under the repealed Enactment shall continue as if this Enactment had not been enacted.

SCHEDULE

[Subsection 2(3)]

ARABIC SCRIPT FOR CERTAIN WORDS AND EXPRESSIONS

<i>ba-in kubra</i>	بائن کبری
<i>ba-in sughra</i>	بائن صغیری
<i>darar syari'e</i>	ضرر شرعی
<i>fasakh</i>	فصح
<i>hadhanah</i>	حضرانہ
<i>hadinah</i>	حضرینہ
<i>Hakam</i>	حکم
<i>Hakim Syarie</i>	حاکم شرعی
<i>Hukum Syarak</i>	حکم شرع
<i>'iddah</i>	حدۃ
<i>kariah</i>	قریہ
<i>khul'</i>	خلع
<i>li'an</i>	لعن
<i>mastautin</i>	مستوطن
<i>mumaiyiz</i>	معیز
<i>mut'ah</i>	منعہ
<i>najkah</i>	نفقة
<i>nasab</i>	نسب
<i>nusyuz</i>	نشوز
<i>persetubuhan syubhat</i>	فرمتوبهن (وطن) شبہ
<i>qamariah</i>	قمریہ
<i>ruju'</i>	رجوع
<i>shiqaq</i>	شقاق
<i>ta'liq</i>	تعليق
<i>talaq raj'i</i>	طلاق رجعي
<i>thayyib</i>	ثیب
<i>wali</i>	ولي

Passed in the State Legislative Assembly on 11 November
2003.

YAAKOP BIN RANTAU
Clerk of the Legislative Assembly
Negeri Sembilan

Hakcipta Pencetak (1)

PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD

Semua Hak Terpelihara. Tidak maa-mana bahagian jua daripada penertiban ini boleh diterbitkan semula atau disimpan di dalam bentuk yang boleh dipercetakan semula atau diarahan dalam sebarang bentuk dengan spon jua cara elektronik, mekanikal, fotokopi, rikaman dan/atau sebalitnya tanpa mendapat izin daripada Percetakan Nasional Malaysia Berhad (Pencetak kepada Kerajaan Malaysia yang dilantik).

DICETAK OLEH
PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD,
CARAANJAN KUALA LUMPUR
BAGI PIHAK DAN DENGAN PERINTAH KERAJAAN MALAYSIA